

**«ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ
ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՑ**

ՆԱԽԱԲԱՆ

Ռուս-Հայկական համալսարանի (այսուհետ՝ ՌՀՀ, համալսարան, բուհ) ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումն իրականացվել է հաստատության ներկայացրած դիմումի համաձայն:

Հավատարմագրման գործընթացը կազմակերպել և համակարգել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամը (այսուհետ՝ ՈԱԱԿ) առաջնորդվելով ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 978-Ն որոշմամբ հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգով և 2011 թվականի հունիսի 30-ին հաստատված «ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» N 959-Ն որոշմամբ:

Փորձաքննությունն իրականացրել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգի» պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խումբը, որը բաղկացած էր 4 տեղացի և 2 միջազգային փորձագետներից:

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումը միտված է ոչ միայն որակի ապահովման արտաքին գնահատմանը, այլև հաստատության կառավարման և կրթական ծրագրերի որակի շարունակական բարելավմանը: Հետևաբար, փորձագետների առջև դրված էր երկու խնդիր.

1) իրականացնել ինստիտուցիոնալ կարողությունների փորձաքննություն՝ ՀՀ պետական հավատարմագրման չափանիշներին համապատասխան,

2) որակի բարելավման նպատակով՝ իրականացնել փորձագիտական գնահատում՝ միջազգային զարգացումներին համապատասխանելու և Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածք (այսուհետ՝ ԵԲԿՏ) ինտեգրվելու տեսանկյունից:

Այս գեկույցը պարունակում է համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների փորձագիտական գնահատման արդյունքները՝ ըստ ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշների և միջազգային փորձագետի գործընկերային գնահատման դիտարկումները՝ ԵԲԿՏ ինտեգրվելու տեսանկյունից:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ.....	3
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՄՓՈՓՈՒՄ	4
ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԸՍՏ ՀՀ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ	4
ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔԻՆ ՄՈՒՀ-Ի ԻՆՏԵԳՐՎԵԼՈՒ ՏԵՄԱՆԿՅՈՒՆԻՑ.....	12
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	22
ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԿԱԶՄԸ.....	22
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ.....	22
ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԸՍՏ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ.....	25
ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՄՈՒՀ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	25
I. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ	27
II. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	31
III. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ	38
IV. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ	46
V. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԾԺԱՆԴԱԿ ԿԱԶՄԸ	51
VI. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ	57
VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ	61
VIII. ՀԱՄԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ	68
IX. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐԸ ԵՎ ՄԻԶԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ.....	72
X. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ	76
ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ՝ ԸՍՏ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ	82
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	83
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ	83
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՅՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ	85
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿ.....	89
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ	91
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ՄՈՒՀ-Ի ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ.....	92
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ.....	93

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ԿԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԸՍՏ ՀՀ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ

Ռուս-Հայկական համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների փորձաքննությունն իրականացվել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան ձևավորված անկախ փորձագետների խմբի կողմից: Գնահատումը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշմամբ հաստատված ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման 10 չափանիշներով:

Գնահատում իրականացնելիս փորձագիտական խումբը հաշվի է առել, որ ՌՀՀ-ն առաջին անգամ է անցնում հավատարմագրման գործընթաց:

Ռուս-Հայկական համալսարանը ընդհանուր առմամբ բավարարում է ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման չափանիշների պահանջներին և ունի անհրաժեշտ ինստիտուցիոնալ կարողություններ իր կրթական, գիտական, վարչական և հասարակական գործառնություններն իրականացնելու համար: Բուհը գործում է բարդ և յուրահատուկ համատեքստում՝ միաժամանակ համադրելով Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության բարձրագույն կրթության կարգավորող պահանջները, ակադեմիական ավանդույթները, որակի ապահովման մոտեցումները և հաշվետվողականության մեխանիզմները: Այս երկկարգավորող միջավայրը բուհի համար ստեղծում է լրացուցիչ կառավարչական, ծրագրային և որակի ապահովման գործընթացների բարդություններ, սակայն ՌՀՀ-ին հիմնականում հաջողվում է պահպանել ինստիտուցիոնալ կայունությունը, կրթական գործընթացների շարունակականությունը և իր առանձնահատուկ հայ-ռուսական գիտակրթական ինքնությունը:

ՌՀՀ-ի ուժեղ կողմերից է հստակ առաքելությունը և ճանաչելի ինստիտուցիոնալ նկարագիրը՝ որպես ռուս-հայկական, երկլեզու, հետազոտությանը միտված համալսարան: Բուհի առաքելությունը հիմնված է հայ-ռուսական համագործակցության, գիտության և կրթության ինտեգրման, միջմշակութային ակադեմիական միջավայրի և հետազոտական համալսարան դառնալու հավակնության վրա: ՌՀՀ-ն ունի ռազմավարություն, կառավարման կառուցվածքներ, կրթական ծրագրեր, հետազոտական ներուժ, միջազգային կապեր, ռեսուրսներ և որակի ապահովման ընթացակարգեր: Այս հիմքերը ցույց են տալիս, որ բուհը ունի զարգացման համար անհրաժեշտ ներուժ:

Միևնույն ժամանակ, գնահատման ընթացքում պարբերաբար տեսանելի է համակարգային բացը. ՌՀՀ-ում բազմաթիվ համակարգեր և մեխանիզմներ առկա են, սակայն դրանք դեռևս մեծ մասամբ մնում են փաստաթղթահեն և միտված համապատասխանության ապահովմանը: Բուհը ավելի հաջող է նկարագրում իրականացվող գործողությունները, գործընթացները և առկա ընթացակարգերը, քան ապացուցում դրանց չափելի ազդեցությունը ուսանողների ուսումնառության, կրթական ծրագրերի որակի, շրջանավարտների մրցունակության, հետազոտահեն կրթության և ինստիտուցիոնալ կատարողականի վրա: Խնդիրը ոչ թե համակարգերի բացակայությունն է, այլ այն, որ տվյալից դեպի որոշում, որոշումից դեպի բարելավում և բարելավումից դեպի չափելի արդյունք տանող շղթան դեռ ամբողջությամբ փակված չէ:

Կառավարման և վարչարարության տեսանկյունից ՌՀՀ-ում ձևավորված է կանոնակարգված և գործառնական համակարգ, որը ապահովում է բուհի ընթացիկ գործունեությունը: Առկա են կառավարման մարմիններ, ստորաբաժանումներ, պաշտոնի նկարագրեր, պլաններ, հաշվետվություններ և որոշումների կայացման ուղղահայաց շղթա: Միաժամանակ կառավարման համակարգը դեռևս կենտրոնացված և հիերարխիկ է, իսկ գործող իրավական և կառավարման շրջանակը ամբողջությամբ չի արտացոլում բուհի

ներկայիս կառուցվածքը և նոր միջպետական համաձայնագրի համատեքստը: Բուհի կառավարման հաջորդ փուլում կարևոր է հստակեցնել լիազորությունների և հաշվետվողականության բաշխումը, արդիականացնել կառավարման փաստաթղթերը և ներդնել որոշումների իրական հետազոտման համակարգ՝ որոշում, տվյալային հիմք, պատասխանատու ստորաբաժանում, ակնկալվող արդյունք, փաստացի արդյունք և բարելավման գործողություն տրամաբանությամբ:

Պլանավորման, ԳԱՑ-երի և հաշվետվությունների համակարգը ՌՀՀ-ում ձևավորված է, սակայն դեռևս բավարար չափով չի չափում ռազմավարական նպատակների իրական ազդեցությունը: Շատ ցուցիչներ նկարագրում են գործողությունների, միջոցառումների, ծրագրերի, հրապարակումների կամ մասնակիցների քանակը, բայց ոչ դրանց ազդեցությունը կրթության որակի, ուսանողների կարողությունների, շրջանավարտների մրցունակության, հետազոտական արդյունքների կիրառելիության կամ աշխատաշուկայի հետ կապի վրա: Հետևաբար բուհի համար առաջնային է գործունեության ցուցիչներից անցնել ազդեցության ցուցիչների՝ ցույց տալու համար, թե ռազմավարական նպատակներն իրականում ինչ են փոխում բուհի, ուսանողների և շահակիցների համար:

Կրթական ծրագրերի առումով ՌՀՀ-ն առաջարկում է լայն և բազմաոլորտ կրթական ծրագրեր՝ ՀՀ և ՌԴ կարգավորող պահանջների համադրման պայմաններում: Ծրագրերում սահմանված են ուսումնառության վերջնարդյունքներ, իսկ բակալավրի և մագիստրոսի մակարդակների տարբերակումը կառուցվածքային առումով տեսանելի է: Սակայն վերջնարդյունքահեն կրթության մոտեցումը տարբեր ինստիտուտներում և ծրագրերում անհավասար է կիրառվում: Որոշ ծրագրերում կրթությունը դեռևս կազմակերպվում է առավելապես առարկայական կամ թեմատիկ տրամաբանությամբ, այլ ոչ թե կառուցողական համապատասխանեցման սկզբունքով, որտեղ ծրագրային և դասընթացային վերջնարդյունքները, դասավանդման մեթոդները, ուսանողի բեռնվածությունը և գնահատման առաջադրանքները փոխկապակցված են: Բուհի համար կարևոր է ապացուցել ոչ միայն այն, որ ծրագրերը համապատասխանում են կարգավորող պահանջներին, այլև այն, որ ուսանողները փաստացի ձեռք են բերում նախատեսված կարողությունները:

Ռեսուրսների տեսակետից ՌՀՀ-ն ունի կրթության և հետազոտության համար անհրաժեշտ հիմնական ենթակառուցվածքներ՝ լաբորատորիաներ, կենտրոններ, մասնագիտացված լսարաններ, գրադարան և որոշ թվային համակարգեր: Սակայն ռեսուրսների բաշխումը դեռ պետք է ավելի հստակ կապվի կրթական ծրագրերի տարբերակված կարիքների, ուսումնառության վերջնարդյունքների, ուսանողների բավարարվածության, հետազոտական արտադրողականության և ռազմավարական առաջնահերթությունների հետ: Կարևոր է ցույց տալ, թե ներդրված ռեսուրսը ինչ կրթական, հետազոտական կամ կառավարչական արդյունք է ապահովել:

ՌՀՀ-ի կարևոր ուժեղ կողմերից է հետազոտական ներուժը, հատկապես բնագիտական և տեխնոլոգիական ուղղություններում, որտեղ ավելի տեսանելի են հետազոտական, փորձարարական և կիրառական բաղադրիչները: Միևնույն ժամանակ հետազոտահեն կրթությունը հավասարաչափ չի ինտեգրված բոլոր մասնագիտական ուղղություններում: Հասարակագիտական և հումանիտար ծրագրերում անհրաժեշտ է ավելի հստակ կապ ապահովել ժամանակակից գիտական գրականության, մեթոդաբանության, տվյալահեն վերլուծության, հետազոտական առաջադրանքների և մագիստրոսական մակարդակի վերջնարդյունքների միջև: Հետազոտական համալսարան դառնալու հավակնությունը պահանջում է, որ հետազոտական ներուժը տեսանելի լինի ոչ միայն գիտական խմբերի կամ առանձին ուղղությունների, այլև բոլոր կրթական ծրագրերի բովանդակության և ուսանողների հետազոտական կարողությունների մեջ:

Շահակիցների ներգրավման տեսակետից բուհում առկա են որոշակի մեխանիզմներ՝ ուսանողական հարցումներ, դասախոսների մասնակցություն, գործատուների հետ համագործակցություն, պրակտիկ ոլորտի մասնագետների ներգրավում և շրջանավարտների

հետ կապեր: Սակայն այդ ներգրավումը միշտ չէ, որ տեսանելի է մինչև որոշումների կայացում և բարելավում: Ուսանողների, գործատուների, շրջանավարտների և այլ շահակիցների կարծիքները պետք է ոչ միայն հավաքագրվեն, այլև վերլուծվեն, քննարկվեն պատասխանատու մարմիններում, վերածվեն կոնկրետ գործողությունների և հետ հաղորդակցվեն շահակիցներին՝ ցույց տալով, թե նրանց կարծիքը ինչ է փոխել:

Միջազգայինացման առումով ՌՀՀ-ն ունի գործընկերային կապեր, շարժունության փորձ, Erasmus+ ծրագրերի մասնակցություն և հետազոտական համագործակցության օրինակներ: Սակայն միջազգայինացման ազդեցությունը կրթական ծրագրերի վրա դեռ պետք է դառնա ավելի տեսանելի: Միջազգային կապերը պետք է արտահայտվեն ոչ միայն համաձայնագրերի և շարժունության թվերի մեջ, այլև կրթական ծրագրերի բեռնարկներում, համատեղ դասավանդման, թեզերի համադրվածության, օտար լեզուների զարգացման, հետազոտական համագործակցության և «միջազգայնացում տանը» մոտեցումների մեջ: Այս ուղղությամբ բուհն ունի ներուժ, բայց այն պետք է ավելի համակարգված ինտեգրվի կրթական և հետազոտական գործընթացներին:

Որակի ներքին ապահովման համակարգի մասով ՌՀՀ-ն ունի քաղաքականություն, ընթացակարգեր, պատասխանատու ստորաբաժանումներ և արտաքին գնահատման համար անհրաժեշտ փաստաթղթային հիմքեր: Սա կարևոր է հատկապես այն պայմաններում, երբ բուհը պետք է միաժամանակ ապահովի ՀՀ և ՌԴ կարգավորող պահանջներին համապատասխանությունը: Սակայն ՈԱ համակարգի հիմնական թույլ կողմն այն է, որ այն դեռևս առավելապես կենտրոնացած է համապատասխանության, փաստաթղթավորման և վերահսկման վրա: Այն դեռ ամբողջությամբ չի դարձել ինստիտուցիոնալ ուսումնառության և շարունակական բարելավման համակարգ: Որակի ապահովման համակարգը պետք է ընդլայնվի ուսումնական գործընթացից դուրս՝ ներառելով հետազոտությունը, միջազգայնացումը, ուսանողական աջակցությունը, վարչարարությունը և կառավարումը՝ յուրաքանչյուր ուղղության համար սահմանելով չափելի ցուցիչներ:

Հաստատության ուժեղ կողմերն են.

- 1) ՌՀՀ-ն ունի հստակ և ճանաչելի ինստիտուցիոնալ ինքնություն՝ որպես հայ-ռուսական գիտակրթական համագործակցության, երկլեզու ակադեմիական միջավայրի և մշակութային կապի կայացած հարթակ:
- 2) Բուհը կարողանում է ապահովել գործունեության շարունակականությունը երկու կարգավորող համակարգերի՝ ՀՀ և ՌԴ բարձրագույն կրթության պահանջների համադրման բարդ պայմաններում:
- 3) ՌՀՀ-ն ունի հետազոտական համալսարան դառնալու հստակ ռազմավարական հավակնություն, որը հիմնվում է գիտական դպրոցների, լաբորատոր բազայի և կրթություն-գիտություն կապի առկա փորձի վրա:
- 4) Բուհում ձևավորված են կառավարման, վարչարարության և կրթական գործընթացների կազմակերպման կանոնակարգված հիմքեր, որոնք ապահովում են ինստիտուցիոնալ կայունություն:
- 5) ՌՀՀ-ն ունի բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերի լայն և բազմաոլորտ առաջարկ, որը թույլ է տալիս արձագանքել տարբեր մասնագիտական ուղղությունների պահանջներին:
- 6) Բնագիտական և տեխնոլոգիական ուղղություններում բուհն ունի հետազոտահեն և կիրառական կրթության տեսանելի փորձ, որը կարող է տարածվել նաև մյուս մասնագիտական ոլորտներում:
- 7) Ինստիտուտների միավորումը և ընդհանուր գիտական ռեսուրսների առկայությունը ստեղծել են միջգիտակարգային կրթության և հետազոտության զարգացման իրական նախադրյալներ:

- 8) Պրակտիկ ոլորտի մասնագետների և գործատու դասախոսների ներգրավումը նպաստում է կրթական ծրագրերի կիրառականության և աշխատաշուկայի հետ կապի ուժեղացմանը:
- 9) Բուհն ունի միջազգային համագործակցության, շարժունության և գործընկերային կապերի փորձ, որը կարող է հիմք դառնալ կրթական ծրագրերի ավելի խորքային միջազգայնացման համար:
- 10) ՌՀՀ-ում ձևավորված են որակի ապահովման քաղաքականության, ընթացակարգերի և արտաքին գնահատման համար անհրաժեշտ փաստաթղթային ու կազմակերպական հիմքեր:

Հաստատության թույլ կողմերն են.

- 1) Վերջնարդյունքահեն մոտեցումը դեռևս ամբողջությամբ չի դարձել կրթական ծրագրերի նախագծման, դասավանդման, գնահատման և վերանայման հիմնական տրամաբանությունը:
- 2) Հետազոտահեն կրթությունը տարբեր մասնագիտական ուղղություններում անհավասար է զարգացած՝ հատկապես հասարակագիտական և հումանիտար ուղղություններում համակարգված ամրապնդման կարիք ունենալով:
- 3) Միջգիտակարգային համագործակցության ներուժը դեռ ամբողջությամբ չի արտահայտվում կրթական ծրագրերի, համատեղ դասընթացների, հետազոտական առաջադրանքների և մագիստրոսական աշխատանքների մակարդակում:
- 4) Շահակիցների կարիքների հավաքագրումն ու կիրառումը հիմնականում մնում է ոչ ֆորմալ կամ մասնակի փաստաթղթավորված մակարդակում և բավարար չափով չի կապվում ռազմավարական պլանավորման ու ՄԿԾ վերանայման հետ:
- 5) Կառավարման համակարգը դեռևս բավական կենտրոնացված և հիերարխիկ է, իսկ որոշումների արդյունքների գնահատման և հետագա բարելավման շղթան ամբողջությամբ տեսանելի չէ:
- 6) Պլանավորման, ԳԱՑ-երի և հաշվետվությունների համակարգը դեռ բավարար չափով չի չափում ռազմավարական նպատակների իրական ազդեցությունը կրթության որակի, հետազոտության և շրջանավարտների մրցունակության վրա:
- 7) Ռեսուրսների բաշխման կապը կրթական ծրագրերի տարբերակված կարիքների, վերջնարդյունքների, ուսանողների բավարարվածության և ռազմավարական արդյունքների հետ ամբողջությամբ հստակեցված չէ:
- 8) Որակի ապահովման համակարգը դեռևս առավելապես ուղղված է նորմատիվ համապատասխանության և փաստաթղթային վերահսկման ապահովմանը, այլ ոչ թե որակի շարունակական բարելավմանը:

Հիմնական խորհրդատվություններ.

Առաքելությունը և նպատակները

- 1) Հստակեցնել առաքելության կապը բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերի հետ՝ ցույց տալով, թե ինչպես է այն արտահայտվում ծրագրերի վերջնարդյունքներում, հետազոտական բաղադրիչում և ուսանողի ձեռք բերած կարողություններում:
- 2) Ներդնել շահակիցների կարիքների հավաքագրման և կիրառման մեխանիզմ՝ գործատուների, շրջանավարտների, ուսանողների և աշխատակազմի կարծիքները ռազմավարական պլանավորման ու կրթական ծրագրերի վերանայման մեջ օգտագործելու համար:
- 3) ԳԱՑ-երը դարձնել ավելի արդյունքահեն՝ չափելով ոչ միայն իրականացված միջոցառումները, այլև դրանց ազդեցությունը ուսանողների կարողությունների,

շրջանավարտների մրցունակության և հետագոտահեն կրթության զարգացման վրա:

Կառավարման ու վարչարարությունը

- 4) Արդիականացնել կառավարման կանոնադրական հիմքերը՝ նոր միջպետական համաձայնագրին, բուհի ներկայիս կառուցվածքին և կառավարման խորհրդի ձևավորմանը համապատասխան՝ հստակեցնելով Գիտական խորհրդի, ռեկտորի, ռեկտորատի, ինստիտուտների և նոր կառավարման մարմնի լիազորությունների բաշխումը:
- 5) Ներդնել որոշումների արդյունքների գնահատման միասնական մեխանիզմ, որպեսզի յուրաքանչյուր կարևոր կառավարչական որոշման համար հստակ երևա՝ ինչ տվյալների հիման վրա է այն կայացվել, ինչ արդյունք է տվել, ինչ խնդիր է լուծել և ինչ հետագա բարելավման հիմք է ստեղծել:
- 6) Միասնականացնել պլանների, հաշվետվությունների և ԳԱՑ-երի մշտադիտարկման ձևաչափը, որպեսզի բոլոր ինստիտուտներն ու ստորաբաժանումները նույն տրամաբանությամբ ներկայացնեն պլանավորված արդյունքները, փաստացի ձեռքբերումները, շեղումները, պատճառները և ուղղիչ գործողությունները:
- 7) Զարգացնել միասնական տվյալափոխ կառավարման համակարգ, որտեղ ուսանողների առաջադիմության, ՊԴԿ գնահատման, պրակտիկայի, գործատուների, շրջանավարտների, ֆինանսների և ռեսուրսների վերաբերյալ տվյալները կվերլուծվեն համատեղ և կօգտագործվեն կրթական ծրագրերի վերանայման, ռեսուրսների բաշխման և ռազմավարական որոշումների համար:

Մասնագիտության կրթական ծրագրերը

- 8) Կրթական ծրագրերի համար մշակել՝ վերջնարդյունք-դասընթաց-դասավանդում-գնահատում կապի քարտեզներ՝ յուրաքանչյուր ծրագրի համար հստակ ցույց տալով, թե որ դասընթացը որ վերջնարդյունքն է ձևավորում, ինչ դասավանդման մեթոդով և ինչ գնահատման առաջադրանքով է ստուգվում դրա ձեռքբերումը:
- 9) Ներդնել կրթական ծրագրերի պարբերական ներքին աուդիտի մեխանիզմ՝ արտաքին շահակիցների ներգրավմամբ, որի շրջանակում կհամադրվեն ուսանողների առաջադիմության, գնահատման արդյունքների, շրջանավարտների զբաղվածության, գործատուների և շրջանավարտների հետադարձ կապի տվյալները և կսահմանվեն ծրագրերի բարելավման գործողություններ:
- 10) Համալսարանի մակարդակում ներդնել կրթական ծրագրերի միջազգային համադրելիության գնահատման միասնական մեխանիզմ և դրա արդյունքները արտացոլել կրթական ծրագրերի նկարագրերում ու վերանայման փաստաթղթերում՝ ցույց տալով, թե միջազգային փորձը ինչպես է օգտագործվել ծրագրերի բովանդակության, վերջնարդյունքների, դասավանդման մեթոդների և շարժունության հնարավորությունների զարգացման համար:
- 11) Ամրապնդել հետագոտական բաղադրիչը հատկապես մագիստրոսական ծրագրերում՝ հետագոտական առաջադրանքները կապելով ժամանակակից գիտական գրականության, մեթոդաբանության և կիրառական վերլուծության հետ:

Ուսանողները

- 12) Սահմանել ուսանողների կրթական կարիքների և մատուցվող ծառայությունների գնահատման միասնական պարբերական մեխանիզմ, որի

շրջանակում կհստակեցվեն հարցումների անցկացման ժամկետները, պատասխանատուները, արդյունքների վերլուծության ձևաչափը և դրանց հիման վրա իրականացվող բարելավման քայլերը:

- 13) Ստեղծել շրջանավարտների թարմացվող բազա, պարբերաբար հավաքագրել զբաղվածության և կարիերայի ընթացքի տվյալներ, ինչպես նաև գործատուների կարծիքները օգտագործել թե՛ ուսանողների կարիերայի աջակցության, թե՛ կրթական ծրագրերի վերանայման համար:
- 14) Ուժեղացնել ՈւԽ-ի կապը ուսանողների հետ, բարձրացնել ուսանողների իրազեկվածությունը դրա գործառույթների մասին և ապահովել, որ ՈւԽ-ն ոչ միայն մշակութային միջոցառումներ կազմակերպի, այլև մասնակցի ուսանողական խնդիրների վերհանմանը, ներկայացմանը և լուծումների հետևողական դիտարկմանը:

Պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմը

- 15) Դասախոսական կազմի գնահատման արդյունքներն օգտագործել մասնագիտական զարգացման և դասավանդման որակի բարելավման համար՝ ուսանողական հարցումների, դասալսումների և դասախոսների գործունեության գնահատման հիման վրա հստակեցնելով անհրաժեշտ վերապատրաստումները, մեթոդական աջակցությունը և դասավանդման գործընթացում ակնկալվող փոփոխությունները:
- 16) Ներդնել դասախոսների մասնագիտական զարգացման կարիքների գնահատման միասնական մեխանիզմ՝ յուրաքանչյուր կրթական ծրագրի համար պարզելով, թե դասախոսական կազմին ինչ մանկավարժական, մասնագիտական, թվային, հետազոտական կամ միջգիտակարգային կարողություններ են անհրաժեշտ, և այդ հիմքով պլանավորելով վերապատրաստումները:
- 17) Ձևավորել դասավանդման և ուսումնառության աջակցության կենտրոն կամ համարժեք գործառույթ ունեցող կառուցվածք, որը կտրամադրի մեթոդական աջակցություն դասախոսներին՝ ուսանողակենտրոն, վերջնարդյունքահեն, թվային, հետազոտահեն և ակտիվ ուսուցման մեթոդների կիրառման ուղղությամբ:
- 18) Մշակել կադրային կայունության և փոխարինելիության երկարաժամկետ պլան՝ ներառելով կադրային ռեզերվի ձևավորումը, երիտասարդ դասախոսների մասնագիտական աճի ուղիները, համատեղությամբ աշխատող դասախոսների ներգրավման կայուն մոտեցումները և ուսումնաօժանդակ ու տեխնիկական անձնակազմի կարիքների պարբերական գնահատումը:
- 19) Համակարգված խրախուսել այցելու և հրավիրյալ դասախոսների ներգրավումը գործընկեր բուհերից և մասնագիտական կենտրոններից՝ այն կապելով համատեղ դասավանդման, դասախոսների մասնագիտական զարգացման և կրթական ծրագրերի միջազգային բաղադրիչի ուժեղացման հետ:

Հետազոտությունը և զարգացումը

- 20) Հստակեցնել հետազոտական ռազմավարության իրականացման մեխանիզմը՝ սահմանելով յուրաքանչյուր հետազոտական առաջնահերթության համար պատասխանատուներ, ռեսուրսներ, միջանկյալ թիրախներ և չափելի ցուցիչներ:
- 21) Ձևավորել միջգիտակարգային հետազոտությունների համակարգման մեխանիզմ կամ պատասխանատու միավոր, որը կապահովի ինստիտուտների միջև ռեսուրսների, լաբորատոր հնարավորությունների, մեթոդաբանական փորձի և հետազոտական արդյունքների փոխանակումը:

- 22) Որակի ապահովման համակարգում ներառել հետազոտական գործունեության գնահատման բաղադրիչ՝ պարբերաբար գնահատելով հետազոտական արդյունքների որակը, ազդեցությունը, կրթական ծրագրերի հետ կապը և հետազոտական քաղաքականության արդյունավետությունը:
- 23) Կրթական ծրագրերում ուժեղացնել հետազոտական արդյունքների կիրառումը՝ դասագրքային գրականության կողքին ներառելով արդի գիտական հոդվածներ, միջազգային հետազոտական հրապարակումներ և ՌՀՀ-ի սեփական գիտական արդյունքները:
- 24) Զարգացնել հետազոտություն-արդյունաբերություն կապը՝ արտաքին գործընկերների հետ համագործակցությունը տեղափոխելով ոչ միայն գիտատեխնիկական պատվերների կատարման, այլև համատեղ հետազոտական ծրագրերի նախագծման, ուսանողների ներգրավման, կիրառական արդյունքների և տեխնոլոգիաների փոխանցման մակարդակ:

Ենթակառուցվածքը և ռեսուրսները

- 25) Ֆինանսական պլանավորման մեջ ներդնել ծրագրային մոտեցում, որպեսզի բյուջեի բաշխման ժամանակ հստակ երևա՝ որ կրթական ծրագրին ինչ ռեսուրս է հատկացվում, ինչ խնդրի լուծման համար, ինչ ժամկետում, և ինչպես է դա կապվում ուսանողների թվաքանակի, լաբորատոր/թվային ռեսուրսների պահանջի և ուսումնառության վերջնարդյունքների հետ:
- 26) Ներդնել միասնական թվային կրթական հարթակ դասախոսների և ուսանողների համար, որտեղ կտեղադրվեն ուսումնական նյութերը, առաջադրանքները, հետադարձ կապը, գնահատման տեղեկությունները և հաղորդակցությունը:
- 27) Առաջնահերթությամբ զարգացնել այն կրթական ուղղությունների ռեսուրսները, որտեղ մասնագիտական միջավայրը դեռ ամբողջական չէ, օրինակ՝ կինո, գովազդ, տնտեսագիտություն և այլ կիրառական ծրագրեր՝ ապահովելով համապատասխան սարքավորումներ, ծրագրային գործիքներ, տվյալների բազաներ և գործնական աշխատանքի միջավայր:

Հասարակական պատասխանատվությունը

- 28) Տարեկան հաշվետվությունների համար սահմանել միասնական ձևաչափ, որտեղ յուրաքանչյուր ինստիտուտ և հիմնական ստորաբաժանում կներկայացնի ոչ միայն իրականացված աշխատանքները, այլև դրանց արդյունքները՝ ըստ ռազմավարական նպատակների, կրթական ծրագրերի կատարողականի, հետազոտական արդյունքների, ռեսուրսների օգտագործման և հաջորդ տարվա բարելավման քայլերի:
- 29) Կայքի և թվային հարթակների տեղեկատվությունը դարձնել ամբողջական, պարբերաբար թարմացվող և լեզվական տարբերակներով համադրելի, հատկապես կրթական ծրագրերի, ինստիտուտների գործունեության, հաշվետվությունների, վերջնարդյունքների, ուսումնական պլանների և անգլերեն կայքի մասով:
- 30) Մշակել հասարակությանը գիտելիքի փոխանցման տարեկան ծրագիր, որտեղ կներառվեն կարճաժամկետ դասընթացներ, ամառային/ձմեռային դպրոցներ, միկրոորակավորումներ, մասնագիտական խորհրդատվություն և հանրային ծառայության ձևաչափեր: Յուրաքանչյուր նախաձեռնության համար պետք է սահմանել թիրախային խումբը, նպատակը, ակնկալվող արդյունքը և ազդեցության գնահատման ձևը:
- 31) Գործարկել առնվազն 2-3 փորձնական հանրային ծառայության կամ մասնագիտական խորհրդատվության նախաձեռնություն, օրինակ՝ իրավաբանական կլինիկա, բիզնես խորհրդատվության կարճ ծրագիր,

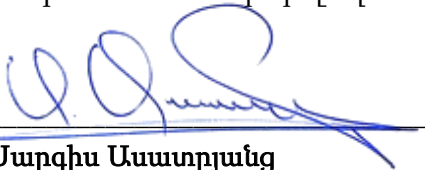
լեզվամշակութային դպրոց կամ տեխնոլոգիական մինի-դասընթացներ արտաքին շահակիցների համար:

Արտաքին կապերը և միջազգայնացումը

- 32) Մշակել միջազգային համաձայնագրերի արդյունավետության գնահատման ձևաչափ, որտեղ յուրաքանչյուր գործընկերության համար կարձանագրվեն շարժունության, համատեղ դասավանդման, հետազոտության, հրապարակումների, թեզերի համադեկլարման և ծրագրերի զարգացման արդյունքները:
- 33) Ընդլայնել միջազգային գործընկերային ցանցը և անդամակցել մասնագիտական միջազգային ասոցիացիաների, հատկապես ՌՀՀ-ի կրթական ծրագրերի հիմնական ուղղություններին համապատասխան ոլորտներում:
- 34) Համակարգված ներգրավել միջազգային փորձագետների կրթական գործընթացներում, այդ թվում՝ մաստեր-կլասների, համատեղ դասընթացների, թեզերի համադեկլարման և կրթական ծրագրերի վերանայման ձևաչափերով:
- 35) Ներդնել ուսանողների և դասախոսների լեզվական կարողությունների գնահատման մեխանիզմ և դրա հիման վրա ընդլայնել ակադեմիական ու մասնագիտական անգլերենի դասընթացները:
- 36) Կրթական ծրագրերում զարգացնել «միջազգայնացում տանը» բաղադրիչը՝ ներառելով միջազգային դեպքեր, օտարալեզու աղբյուրներ, առցանց միջազգային դասախոսություններ և միջմշակութային թիմային առաջադրանքներ:

Որակի ներքին ապահովման համակարգը

- 37) Որակի ապահովման համակարգը զարգացնել վերահսկումից դեպի բարելավում, որպեսզի ՈՆԱ-ն չսահմանափակվի փաստաթղթերի, ընթացակարգերի և նորմատիվ պահանջների ստուգմամբ, այլ ներառի խնդիրների վերլուծություն, բարելավման պլանավորում և արդյունքների գնահատում:
- 38) Հստակեցնել ՈՆԱ ստորաբաժանումների գործառնությունները, առանձնացնելով՝ ով է իրականացնում մոնիթորինգը, ով է վերլուծում տվյալները, ով է ձևակերպում բարելավման առաջարկները և ով է հետևում դրանց կատարմանը:
- 39) Ներդնել որակի տվյալների վերլուծության միասնական մեխանիզմ, որով ուսանողների, դասախոսների, գործատուների, շրջանավարտների և արտաքին գործընկերների կարծիքները կհավաքագրվեն պարբերաբար, կվերլուծվեն միասնական մեթոդաբանությամբ և կօգտագործվեն կրթական ծրագրերի ու կառավարման գործընթացների բարելավման համար:
- 40) ՈՆԱ համակարգը տարածել բուհի բոլոր հիմնական գործընթացների վրա, ներառելով ոչ միայն ուսումնական գործընթացը, այլև հետազոտությունը, միջազգայնացումը, ուսանողական աջակցությունը, վարչարարությունը և կառավարումը՝ յուրաքանչյուր ուղղության համար սահմանելով որակի գնահատման և բարելավման չափելի ցուցիչներ:

Սարգիս Ասատրյանց

15.06.2026

**ԳՈՐԾԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ
ՏԱՐԱԾՔԻՆ ՄՈՒՀ-Ի ԻՆՏԵԳՐՎԵԼՈՒ ՏԵՍԱՆԿՑՈՒՆԻՑ**

Հայ-ռուսական համալսարանն ունի առանձնահատուկ ինստիտուցիոնալ նշանակություն, քանի որ այն երկու կարգավորող համակարգերի շրջանակում գործող միջպետական հաստատություն է: Թեև այս համատեղ կառավարման մոդելը նպաստում է միջսահմանային կրթական համագործակցությանը և մշակութային փոխանակմանը, այն միաժամանակ ստեղծում է կառուցվածքային մարտահրավերներ՝ եվրոպական բարձրագույն կրթության պահանջներին համապատասխանելու տեսանկյունից: ՌՀՀ-ի համատեղ կառավարման մոդելը կառուցվածքային առումով լիովին չի համապատասխանում Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի (ԵԲԿՏ) փիլիսոփայությանը, համաձայն որի համահնչեցումը հիմնականում խթանվում է ընդհանուր չափորոշիչների, ուղեցույցների և համալսարանական դաշինքների միջոցով, այլ ոչ թե միջկառավարական կրթական պայմանագրերի շրջանակում: ՌՀՀ-ի ուսանողները ստանում են երկու դիպլոմ՝ ռուսական և հայկական, ինչը վկայում է՝ դեռևս չի ձևավորվել միասնական չափորոշիչների վրա հիմնված համատեղ կրթական ծրագիր, որը հանգեցնում է մեկ դիպլոմի շնորհման:

ՌՀՀ առաքելությամբ բուհը սահմանված է որպես միջկառավարական հաստատություն, որը Ռուսաստանի Դաշնության և Հայաստանի Հանրապետության միջև ակադեմիական կամուրջ է, ինչպես նաև մշակութային երկխոսության և ռուսաց լեզվի տարածման կենտրոն: Եվրոպական բարձրագույն կրթության լայն համատեքստում նման հստակ սահմանված ինստիտուցիոնալ բնութագիրը կարող է դառնալ ռազմավարական առավելություն, հատկապես միջազգայնացման և ճանաչելիության բարձրացման տեսանկյունից: 2026–2030թթ. ռազմավարական զարգացման ծրագիրը նախանշում է բուհի վերափոխումը հետազոտական ուղղվածություն ունեցող հաստատության և միջազգային համագործակցության ընդլայնում: Հիմնական փաստաթղթերում առկա են սահմանափակ հղումներ ԵԲԿՏ-ին, Բոլոնիայի գործընթացի պարտավորություններին և ռուս-հայկական համագործակցության շրջանակից դուրս միջազգայնացման գործընթացներին:

Եվրոպական բուհերի մեծ մասն ունի հստակ ձևակերպված երկարաժամկետ ինստիտուցիոնալ տեսլական, որը սահմանում է նրանց ակադեմիական բնութագիրը, ռազմավարական ուղղվածությունը և միջազգային դիրքը: ՌՀՀ-ի ինքնավերլուծության զեկույցում ներկայացված են ինստիտուցիոնալ զարգացման նպատակներ սակայն բացակայում է հստակ սահմանված և գործառնական ինստիտուցիոնալ տեսլականը: Ներկայումս ինստիտուցիոնալ զարգացման գործընթացները մեծապես պայմանավորված են կարգավորող շրջանակներով և միջկառավարական համաձայնագրերով, այլ ոչ թե հստակ սահմանված կրթության տեսլականով և ռազմավարական ուղղությամբ: Հստակ սահմանված տեսլականը կնպաստի բուհի ռազմավարական համահունչությանը և միջազգային դիրքավորման ամրապնդմանը, ինչը հատկանշական է եվրոպական առաջատար բուհերի համար:

Ինքնավերլուծության զեկույցում ներկայացված ռազմավարական շրջանակը վկայում է բարձրագույն կրթության արդի միտումների ընկալման մասին: Այնուամենայնիվ, հաստատության տարբեր ստորաբաժանումներում ռազմավարական նպատակների իրականացման աստիճանը ինստիտուտների և ամբիոնների մակարդակներում էապես տարբերվում է:

Եվրոպական բազմաթիվ բուհերում ռազմավարական պլանավորումը հիմնվում է գործունեության առանցքային ցուցանիշների (ԳԱՑ-երի) և տարեկան մշտադիտարկման մեխանիզմների վրա, որոնք ղեկավարությանը հնարավորություն են տալիս յուրաքանչյուր

տարի գնահատել առաջընթացը: ՌՀՀ-ի ռազմավարական պլանավորումը հիմնականում ծրագրային մակարդակում է և գործնական բնույթ չի կրում, մինչդեռ պլանների, չափելի ցուցիչների և համակարգված մշտադիտարկման միջև կապը կարող է ավելի ամրապնդվել: Առանց նման մեխանիզմների, ինստիտուցիոնալ զարգացումը կարող է ստանալ իրավիճակային բնույթ և չառաջնորդվել միասնական ռազմավարական շրջանակով: Անհրաժեշտ է համատեղ ձևակերպել հստակ ինստիտուցիոնալ տեսլական, ինչպես նաև մշակել առաքելության և ռազմավարական պլանի առավել համապարփակ մշտադիտարկման համակարգ: Այս համատեքստում բուհը կարող է դիտարկել իր ռազմավարական մոտեցումն ավելի ճկուն մոդելով համալրելու հնարավորությունը: Կառավարման ավանդական մոդելները հաճախ հիմնվում են բազմաստիճան հիերարխիկ որոշումների կայացման և նախագծերի ավարտից հետո իրականացվող գնահատման վրա: Ի տարբերություն դրա, ճկուն մոտեցումները կենտրոնանում են ավելի կարճ, կրկնվող շրջափուլերի վրա՝ շեշտադրելով ճկունությունը, թիմային աշխատանքը և շարունակական բարելավումը:

ԵԲԿՏ կառավարման մոդելում լիարժեք ինտեգրվելու համար ՌՀՀ -ն պետք է ընդլայնի չափելի ռազմավարական ցուցանիշների համակարգը՝ ապահովելով, որ ռազմավարական առաջնահերթությունները համակարգված կերպով վերածվեն ֆակուլտետների և ամբիոնների մակարդակներում տարեկան գործառնական ծրագրերի: Բացի այդ, բուհը պետք է ամրապնդի ինստիտուցիոնալ տվյալների և վերլուծական հաշվետվությունների կիրառումը ռազմավարական որոշումների կայացման գործընթացներում: Օրինակ՝ Եվրոպական համալսարանների ասոցիացիայի (EUA) անդամ բուհերը հաճախ կիրառում են ինստիտուցիոնալ ռազմավարական ցուցանիշների գնահատման քարտային համակարգեր, որոնք ապահովում են ինստիտուցիոնալ նպատակների և կրթության, հետազոտության ու միջազգայնացման չափելի արդյունքների միջև կապը:

Եվրոպական բուհերում նկատվում է ուսանողների, գործատուների, շրջանավարտների և արտաքին գործընկերների աճող ներգրավվածություն ռազմավարական քննարկումներում: Այնուամենայնիվ, ինքնավերլուծության զեկույցը բավարար հիմնավորում չի տրամադրում ռազմավարական պլանավորման գործընթացին շահակիցների ակտիվ մասնակցության մասին: Հետևաբար, ՌՀՀ-ն պետք է դիտարկի կառուցվածքային խորհրդակցական մեխանիզմների ստեղծման հնարավորությունը, որը շահակիցներին թույլ կտա նշանակալի դեր ունենալ ինստիտուցիոնալ ռազմավարությունների մշակման, մշտադիտարկման և վերանայման գործընթացներում:

Կառավարում և վարչարարություն

ԵԲԿՏ համակարգերում հիմնականում պետական վերահսկողության մեխանիզմները հիմնականում սահմանափակվում են որակի ապահովման և հավատարմագրման գործընթացներով: Սակայն ՌՀՀ-ի դեպքում որոշ ռազմավարական որոշումներ պայմանավորված են միջկառավարական համաձայնություններով: Պետական և միջկառավարական հիմքերի համադրությունն ապահովում է կայունություն և որոշակի ռազմավարական առավելություններ սակայն կարող է սահմանափակել ակադեմիական ինքնավարությունն ու գործառնական ճկունությունը, որոնք բնորոշ են ԵԲԿՏ-ի շրջանակում գործող հաստատություններին:

ՌՀՀ-ում կառավարման համակարգը դեռևս համեմատաբար կենտրոնացված և հիերարխիկ է, իսկ որոշումների կայացման լիազորությունները հիմնականում կենտրոնացված են ռեկտորատում և կենտրոնական վարչական ստորաբաժանումներում: Չնայած այս կառույցները կատարում են կարևոր կառավարչական և վարչարարական գործառնություններ, ապակենտրոնացման մակարդակն ավելի ցածր է, քան շատ եվրոպական

բուհերում: Սահմանափակ ապակենտրոնացումը կարող է խոչընդոտել հաստատության կազմակերպչական ճկունությանն ու նորարարական կարողությունների զարգացմանը:

Եվրոպական բուհերը, որպես կանոն, գործում են կառավարման մոդելներով, որոնք ապահովում են հավասարակշռությունն ակադեմիական ինքնակառավարման և մասնագիտացված կառավարման մարմինների միջև: Հաստատության որոշումների կայացման համար պատասխանատու են բազմաթիվ կառավարման մարմիններ, այդ թվում՝ բուհական սենատներ, կառավարման խորհուրդներ, ակադեմիական խորհուրդներ և արտաքին խորհրդատվական խորհուրդներ: Շահակիցների, մասնավորապես ուսանողների մասնակցությունը ներդրված է այս կառավարման համակարգերում: Եվրոպական բուհերում գնալով աճում է արդյունաբերության, քաղաքացիական հասարակության և շրջանավարտների ներկայացուցիչների թիվը կառավարման և խորհրդատվական մարմինների աշխատանքներում:

ՌՀՀ-ում ուսանողների ներկայացուցիչները ներառված են ակադեմիական խորհուրդների կազմում, սակայն ինքնավերլուծության զեկույցը չի ներկայացնում բավարար ապացույցներ, թե որքանով է նրանց մասնակցությունն ազդում ռազմավարական որոշումների կայացման կամ ինստիտուցիոնալ քաղաքականությունների մշակման վրա: Փաստաթղթերի ուսումնասիրությունն ու այցի ընթացքում իրականացված հարցազրույցները վկայում են, որ ուսանողների մասնակցությունը հիմնականում արտահայտվում է հետադարձ կապի տրամադրմամբ, այլ ոչ թե որոշումների կայացման գործընթացին մասնակցությամբ: Արտաքին շահակիցների մասնակցությունը հիմնականում իրականացվում է խորհրդատվական մեխանիզմներով, օրինակ՝ պրակտիկայի վերահսկման կամ քննական հանձնաժողովներում ներգրավման միջոցով: Նրանք ունեն նվազագույն մասնակցություն հաստատության կառավարման և ռազմավարական որոշումների կայացման գործընթացներում, ինչի հետևանքով բուհի, հասարակության և աշխատաշուկայի կարիքների միջև կապը համեմատաբար թույլ է:

ԵԲԿՏ կառավարման սկզբունքներին լիարժեք համապատասխանելու համար ՌՀՀ-ն կարող է մշակել ավելի կառուցվածքային մեխանիզմներ, որոնք կապահովեն շահակիցների արդյունավետ մասնակցությունը կառավարման գործընթացներին: Հնարավոր քայլերից են գործատուների և շրջանավարտների մասնակցությամբ պաշտոնական խորհրդատվական մարմինների ձևավորումը, ռազմավարական խորհրդակցություններում արտաքին շահակիցների ներգրավվածության ընդլայնումը, ինչպես նաև ուսանողների ներկայացուցիչների դերի ամրապնդումը հաստատության որոշումների կայացման գործընթացում: Բուհը պետք է սահմանի նաև շահակիցների մասնակցության հստակ ընթացակարգեր, որոնք կապահովեն տրամադրվող հետադարձ կապի և առաջարկությունների ազդեցությունը հաստատության քաղաքականության և ռազմավարական զարգացման վրա: Ամստերդամի համալսարանում ուսանողներն ու արտաքին ներկայացուցիչները ունեն քվեարկության իրավունք առանցքային կառավարման մարմիններում, իսկ Աալտո համալսարանում (Ֆինլանդիա) գործում են ոլորտային ներկայացուցիչներից բաղկացած խորհրդատվական խորհուրդներ, որոնք անմիջական ազդեցություն ունեն ծրագրերի մշակման և ռազմավարական առաջնահերթությունների սահմանման վրա:

ՌՀՀ-ն իր հավատարմությունն ակադեմիական արժեքներին, մշակույթին և չափորոշիչներին ցույց է տալիս էթիկայի կանոնակարգի միջոցով: Այնուամենայնիվ դրա կիրառման փաստերը սահմանափակ են և հիմնականում ներկայացված են փաստաթղթային մակարդակով: Եվրոպական չափորոշիչները շեշտադրում են ոչ միայն էթիկական կանոնների

առկայության կարևորությունը, այլև դրանց հետևողական և փաստարկված կիրառումը՝ հետազոտական գործունեության մեջ ակադեմիական ազնվության ամուր մշակույթ ձևավորելու և պահպանելու նպատակով:

ԵԲԿՏ կառավարման մոդելին լիարժեք ինտեգրվելու նպատակով ՌՀՀ-ն պետք է զարգացնի և ընդլայնի չափելի ռազմավարական ցուցանիշների համակարգը՝ ապահովելով, որ ռազմավարական առաջնահերթությունները համակարգված կերպով վերածվեն ֆակուլտետային և ամբիոնային մակարդակների տարեկան գործառնական ծրագրերի: Բացի այդ, բուհը պետք է հիմնվի ինստիտուցիոնալ տվյալների և վերլուծական հաշվետվությունների վրա ռազմավարական որոշումների կայացման գործընթացներում: Օրինակ՝ Եվրոպական համալսարանների ասոցիացիայի անդամ բուհերը հաճախ կիրառում են ինստիտուցիոնալ ռազմավարական ցուցանիշների գնահատման քարտային համակարգեր, որոնք ապահովում են ինստիտուցիոնալ նպատակների և կրթության, հետազոտության ու միջազգայնացման չափելի արդյունքների միջև կապը:

Եվրոպական բուհերը գնալով ավելի են ապավինում մասնագիտական կառավարման համակարգերին, որոնք աջակցվում են ռազմավարական պլանավորման, ինստիտուցիոնալ հետազոտությունների և կատարողականի մշտադիտարկման համար պատասխանատու մասնագիտացված վարչական ստորաբաժանումների կողմից: Թեև ՌՀՀ-ում առկա են տարբեր ինստիտուցիոնալ գործառնություններ իրականացնող վարչական ստորաբաժանումներ, դրանց վերլուծական և ռազմավարական կարողությունները դեռևս լիարժեք զարգացած չեն:

Մասնագիտության կրթական ծրագրեր

ՌՀՀ-ն իրականացնում է բազմաթիվ կրթական ծրագրեր համատեղ կառավարման մոդելով՝ համադրելով ՀՀ Որակավորումների ազգային շրջանակը և Ռուսաստանի Դաշնության պետական չափորոշիչները: Թեև մի շարք ծրագրեր ֆորմալ կերպով համապատասխանում են Բոլոնիայի կրթական համակարգին, ինքնավերլուծության զեկույցը վկայում է, որ ծրագրերի մշակումը շարունակվում է իրականացվել Ռուսաստանի Դաշնության ազգային կրթական չափորոշիչների և կարգավորող շրջանակների ազդեցությամբ: Ի տարբերություն եվրոպական մոտեցման՝ ուսումնական պլանների մշակման գործընթացը հիմնականում հիմնվում է ոչ թե Որակավորումների ազգային շրջանակի, այլ ազգային չափորոշիչների վրա: Վերջիններս սահմանում են ընդհանուր և մասնագիտական կարողությունները, պարտադիր դասընթացների ցանկը, որոշ դեպքերում՝ նաև դրանց բովանդակությունը, ինչի արդյունքում սահմանափակվում է կրթական ծրագրերի մշակման ինստիտուցիոնալ ճկունությունը:

Եվրոպական բուհերը գնալով ավելի մեծ ուշադրություն են հատկացնում միջառարկայական ուսումնական պլանների և մոդուլների մշակմանը, ինչպես նաև ճկուն ուսումնառությանը՝ հնարավորություն տալով ուսանողներին համադրել տարբեր ոլորտներ իրենց կրթական նպատակներին հասնելու համար: ՌՀՀ-ի կրթական համակարգը շարունակում է լինել առարկայակենտրոն և հիմնված է ավանդական ամբիոնների կառուցվածքի վրա, ինչը կարող է սահմանափակել միջառարկայական ուսումնառության հնարավորությունները: Ինչպես նշվել է հանդիպումների ընթացքում, ուսանողները գրեթե չեն ունենում հնարավորություն մասնակցելու այլ ինստիտուտների կողմից առաջարկվող դասընթացներին, նույնիսկ ընտրովի առարկաների շրջանակում:

ԵԲԿՏ-ում ծրագրերի մշակումը զգալիորեն հիմնվում է կրթական վերջնաարդյունքների և կարողությունների զարգացմանը միտված ուսումնական պլանների վրա, հաճախ արտաքին շահակիցների ակտիվ ներգրավմամբ: Եվրոպական շատ բուհերում գործում են կրթական ծրագրերի խորհրդատվական խորհուրդներ, որոնք կազմված են գործատուներից,

շրջանավարտներից և մասնագիտական միություններից: Այս խորհուրդներն ակտիվորեն մասնակցում են ուսումնական պլանների մշակմանը՝ հետևելով կրթական վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը, ծրագրերի պարբերական վերանայմանը և դասավանդման որակին: ՌՀՀ-ում արտաքին շահակիցների, մասնավորապես՝ գործատուների մասնակցությամբ ծրագրերի գնահատումը հիմնականում տեղի է ունենում խորհրդատվական ձևաչափով, իսկ շրջանավարտների հետագծի ուսումնասիրությունը դեռևս լիովին ինստիտուցիոնալացված չէ:

Թեև բուհը կիրառում է կրեդիտների վրա հիմնված կրթական մոդել, այն հիմնականում համապատասխանում է ռուսական կրեդիտային համակարգին, ոչ թե կրեդիտների կուտակման և փոխանցման եվրոպական համակարգին (ECTS): Հետևաբար, ԵԿԲՏ-ում ուսանողների բեռնվածության և կրթական վերջնարդյունքների համադրելիությունն ու թափանցիկությունը մնում են սահմանափակ: Կրեդիտների կուտակման և փոխանցման եվրոպական համակարգի ոչ լիարժեք կիրառումը կարող է դժվարեցնել միջազգային շարժունության, դիպլոմների ճանաչման և արտասահմանում ուսման ժամանակահատվածի հաշվառման գործընթացները:

Բացի այդ, ինքնավերլուծության զեկույցում նշվում է, որ «կրթական գործընթացում հետազոտական արդյունքների ինտեգրման մակարդակը կարիք ունի բարելավման»: Այս ուղղությամբ առաջընթաց ապահովելու նպատակով անհրաժեշտ է ուսումնական գործընթացում ներառել ընթացիկ հետազոտական նախագծերն ու մեթոդները՝ խթանելով ուսանողների ներգրավումը հետազոտությունների վրա հիմնված ուսուցման մեջ: Օրինակ՝ Մասստրիխտի համալսարանում գործում է Մասստրիխտի հետազոտությունների վրա հիմնված ուսուցում (MaRBLe) ծրագիրը, որի շրջանակում բակալավրիատի ուսանողներն իրականացնում են սեփական հետազոտական նախագծերը և սերտորեն համագործակցում են ֆակուլտետի հետազոտողների հետ:

ԵԿԲՏ-ի հետ համադրելիությունն ամրապնդելու նպատակով ՌՀՀ-ն պետք է աստիճանաբար անցնի ECTS շրջանակի լիարժեք ներդրմանը՝ ապահովելով ուսումնական բեռնվածության թափանցիկ հաշվարկ, կրթական վերջնարդյունքների վրա հիմնված ուսումնական պլանների մշակում և եվրոպական չափորոշիչներին համապատասխան դիպլոմի հավելվածի կիրառում: ECTS սկզբունքների լիարժեք չկիրառմամբ պայմանավորված՝ ՌՀՀ ծրագրերի համադրելիությունը եվրոպական բուհերի կրթական ծրագրերի հետ մնում է սահմանափակ:

Ուսուցում և ուսումնառություն

ՌՀՀ-ն իրականացրել է մի շարք նախաձեռնություններ, որոնք ուղղված են ուսուցման մեթոդների, այդ թվում՝ նախագծային և միջառարկայական ուսուցման մոտեցումների արդիականացմանը: Միջազգային գործընկերների հետ համագործակցությամբ անցկացվող «Նախագծային աշխատանքների իրականացման հիմունքներ»-ը և համանման դասընթացները ուսուցման արդի մոտեցումների հաջող օրինակ են, որոնք խրախուսում են թիմային աշխատանքը և խնդիրների լուծման հմտությունների զարգացումը:

Այնուամենայնիվ, ուսուցման ընդհանուր մոդելը շարունակում է զգալիորեն հիմնվել ավանդական՝ դասախոսակենտրոն մեթոդների վրա: Բոլոնիայի գործընթացի առանցքային սկզբունքը՝ ուսանողակենտրոն ուսուցման մոտեցումը, ծրագրերում հավասարաչափ չի կիրառվում, ինչի հետևանքով շարունակում է գերակշռել դասախոսակենտրոն մոտեցումը: Հարցազրույցների ընթացքում բազմաթիվ հարցազրուցավարներ դժվարացել են հասկանալ ուսանողակենտրոն մոդելը, այդ թվում՝ դրա տերմինաբանությունը: Բացի այդ, թեև

դասախոսների մոտավորապես 70%-ն աշխատում է կես դրույքով, մանկավարժական վերապատրաստումը պարտադիր չէ:

ՌՀՀ-ն կարող է բարելավել իր դասավանդման մոդելը՝ ակտիվ ուսուցման մոտեցումների լայն կիրառմամբ և ողջ ուսումնական պլանում միջառարկայական նախագծային աշխատանքների ինտեգրման միջոցով: Նախագծահեն ուսուցման և թվային կրթության գործիքների ավելի լայն կիրառումը կարող է զգալիորեն բարելավել ուսումնական միջավայրի որակը: Օրինակ՝ Մասստրիխտի համալսարանը հայտնի է խնդիրների վրա հիմնված ուսուցման իր ինստիտուցիոնալ մոդելով, որի հիմքում փոքր խմբերով իրականացվող ուսանողակենտրոն խնդիրների վերլուծությունն է: Նույն տրամաբանությամբ Դանիայի Օլբորգի համալսարանում կիրառվում է խնդիրների վրա հիմնված և նախագծահեն ուսուցման մոդել, որի շրջանակում իրական խնդիրների լուծմանն ուղղված խմբային նախագծերը կրթական ծրագրերի մեծ մասի առանցքային բաղադրիչն են:

Գնահատման մեթոդները նույնպես պահպանել են ավանդական բնույթը՝ հիմնականում հենվելով քննությունների և ֆորմալ գնահատման համակարգերի վրա: Չնայած առկա գնահատման մեխանիզմներին՝ ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների և գնահատման միջև համապատասխանությունը կբարձրացնի ուսուցման և ուսումնառության գործընթացի արդյունավետությունը:

Չնայած ուսանողների հետադարձ կապի մեխանիզմների առկայությանը՝ ուսուցման բարելավման գործընթացները հստակ սահմանված չեն: Եվրոպական որակի ապահովման շրջանակում ուսանողական հետադարձ կապի մշտադիտարկումը սովորաբար համալրվում է կրթական վերջնարդյունքների, ավարտական ցուցանիշների, առաջընթացի տվյալների և շրջանավարտների զբաղվածության ցուցանիշների համակարգված վերլուծությամբ: ՌՀՀ-ում նման արդյունքահեն ցուցանիշները բավարար չափով մշակված չեն: Հետևաբար, բուհի համար կարևոր է ամրապնդել այն մեխանիզմները, որոնք երաշխավորում են ուսանողների գնահատումների անմիջական ազդեցությունը ուսուցման գործընթացի և ուսումնական պլանների բարելավման վրա: ՌՀՀ-ում հետադարձ կապի համակարգի թույլ կողմերից մեկն այն է, որ դասախոսները չեն ստանում ուսանողական հարցումների մանրամասն արդյունքները: Նրանց տրամադրվում են միայն ամփոփ տվյալներ (յուրաքանչյուր հարցի պատասխանները հաշվարկվում են տարբեր կշիռների կիրառմամբ) և, անհրաժեշտության դեպքում, բաց հարցերին տրված ուսանողների պատասխանները: Հարցումները համակարգված չեն իրականացվում, իսկ մասնակցության մակարդակը համեմատաբար ցածր է՝ տատանվելով 20%-ից 40%-ի սահմաններում:

Միջազգայնացում

Ինքնավերլուծության զեկույցում միջազգայնացումը ներկայացված է որպես բուհի ռազմավարական առաջնահերթություններից մեկը: ՌՀՀ-ն ունի միջազգային համագործակցության բազմաթիվ համաձայնագրեր և մասնակցում է ավելի քան 52 շարժունության ծրագրերի, այդ թվում՝ «Էրազմուս+» միջազգային կրեդիտային շարժունության նախաձեռնություններին: Սանկտ Պետերբուրգի Պետրոս Մեծի անվան պոլիտեխնիկական համալսարանի հետ համագործակցությունը ինստիտուցիոնալ համագործակցության հաջող օրինակ է: Դասախոսությունները, սեմինարները և լաբորատոր դասերը համադրում են տարբեր ակադեմիական ավանդույթներ և անցկացվում են ռուսերեն ու հայերեն լեզուներով՝ խթանելով միջմշակութային կարողությունների զարգացումը և նախապատրաստելով ուսանողներին միջազգային միջավայրում աշխատելուն:

ՌՀՀ-ն ոչ միայն իրականացնում է կրթական առաքելություն, այլև նպաստում է տարածաշրջանային կայունությանն ու ինտեգրմանը: Այս համատեքստում այն կարող է

դիտարկվել որպես «մեղմ դիվանագիտության» գործիք՝ ձևավորելով էլիտա, որը կարող է գործունեություն ծավալել երկու երկրների պետական կառավարման, բիզնեսի և ակադեմիական ոլորտներում:

Այս ցուցանիշը զգալիորեն գերազանցում է տարածաշրջանի և եվրոպական շատ բուհերի միջին ցուցանիշը՝ վկայելով հաստատության գրավչության մասին օտարերկրյա ուսանողների շրջանում: Այնուամենայնիվ, այս ուսանողների մեծ մասը Ռուսաստանից է, ինչը հանգեցնում է միջազգային ուսանողների աշխարհագրական կենտրոնացման և ընդգծում ուսանողական համայնքի ավելի լայն դիվերսիֆիկացման անհրաժեշտությունը: Բուհը նաև ներգրավում է ուսանողներ հայկական սփյուռքից (Ռուսաստան, Եվրոպա և Ամերիկա)՝ ձևավորելով շրջանավարտների համաշխարհային ցանց, որը պահպանում է ամուր կապեր և կիսում է Հայաստանի և Ռուսաստանի հետ կապված ընդհանուր ինքնության զգացում:

Հաջողությամբ միջազգայնացված եվրոպական բուհերը սովորաբար կիրառում են ուսանողների և անձնակազմի հավաքագրման տարբեր ռազմավարություններ, ակտիվորեն մասնակցում են միջազգային հետազոտական ցանցերի նախաձեռնություններին և իրականացնում են ծրագրեր լայնորեն կիրառվող միջազգային լեզուներով: Օրինակ՝ Գրոնինգենի համալսարանն ունի անգլերենով դասավանդվող ծրագրերի մեծ փաթեթ (մոտ 180) և ներգրավում է ուսանողներ ավելի քան 120 երկրներից: Այս համատեքստում ՌՀՀ-ում ամբողջությամբ անգլերենով կամ այլ լայնորեն կիրառվող միջազգային լեզուներով իրականացվող ծրագրերի համեմատաբար փոքր թիվը կարող է սահմանափակել բուհի կարողությունը՝ ներգրավելու ավելի բազմազան միջազգային ուսանողական համայնք: Անգլերեն լեզվով մատուցվող ծրագրերի ընդլայնումը և միջազգային հետազոտական ցանցերում ավելի ակտիվ ներգրավվածությունը կարող են էապես բարձրացնել բուհի միջազգային մրցունակությունը և համաշխարհային ճանաչելիությունը:

Ինքնավերլուծության զեկույցում ներկայացված են բազմաթիվ համաձայնագրեր (ավելի քան 150) և շարժունության ծրագրեր, սակայն կրթության և հետազոտությունների վրա դրանց ազդեցության համակարգված գնահատման վերաբերյալ բավարար փաստեր առկա չեն, ինչը դժվարեցնում է միջազգային գործընկերությունների արդյունավետության գնահատումը:

Թեև ՌՀՀ -ն ընդգրկված է միջազգային վարկանիշային աղյուսակներում՝ եվրոպական «QS World University Rankings»-ում նրա դիրքի որոշակի անկումը վկայում է միջազգայնացման քաղաքականության վերանայման և ամրապնդման անհրաժեշտության մասին:

Որակի ապահովման քաղաքականություն

ՌՀՀ-ն ունի որակի ներքին ապահովման համակարգված մոտեցում, որը ներառում է կրթական ծրագրերի մշտադիտարկում, ուսանողների հարցումների իրականացում և ինստիտուցիոնալ հաշվետվողականության գործընթացներ: Սակայն այդ մեխանիզմների զգալի մասը դեռևս ունի բնույթ և չի ուղեկցվում հստակ սահմանված գործառնական ընթացակարգերով, չափելի ցուցիչներով և բարելավման համակարգված գործընթացներով: Մի շարք գործընթացներ, ներառյալ ուսանողների հետադարձ կապի կիրառումը, արտաքին շահակիցների ներգրավումը և որակի կառավարման ընթացակարգերի թվայնացումը, դեռևս բավարար կերպով համակարգված չեն: Բացի այդ, դրանցից մի քանիսը չեն ընդգրկվում որակի ներքին ապահովման շրջանակում, մասնավորապես՝ հետազոտական գործունեությունը, միջազգայնացումը, կառավարումը և սոցիալական պատասխանատվությունը:

Որակի ապահովման համակարգը հիմնականում գործում է վերևից ներքև կայացվող կառավարչական որոշումների հիման վրա՝ շահակիցների սահմանափակ ներգրավմամբ: ՌՀՀ-ում դեռևս չի ձևավորվել կրթության որակի ապահովման խորհուրդ՝ դասախոսական կազմի և ուսանողների մասնակցությամբ, մինչդեռ նման մարմինները եվրոպական բուհերի

որակի ներքին ապահովման համակարգերի կարևոր և անբաժանելի բաղադրիչն են: Հատկանշական է նաև, որ ուսանողները չեն ընդգրկվել ինքնավերլուծության զեկույցը կազմող խմբում, իսկ ուսանողական խորհրդին չի տրամադրվել հնարավորություն՝ ներկայացնելու իր դիտարկումները զեկույցի նախնական տարբերակի վերաբերյալ: Սա մտահոգություններ է առաջացնում մասնակցային կառավարման և շահակիցների ներգրավման առումով ESG սկզբունքների պահպանման համատեքստում:

Եվրոպական որակի ապահովման համակարգերը հիմնականում հիմնվում են շարունակական բարելավման սկզբունքի վրա՝ կիրառելով ՊԻԳԲ (պլանավորում–իրականացում–գնահատում–բարելավում) շրջափուլը: Հաստատությունների որակի կառավարման համակարգերում կարևոր դեր ունեն գործողությունների առանցքային ցուցանիշները, տվյալների վերլուծությունն ու ապացույցահեն որոշումների կայացումը: Եվրոպական փորձի համեմատ՝ ՌՀՀ-ի որակի ապահովման մեխանիզմները ավելի շատ ուղղված են կանոնակարգային համապատասխանությանը և հաշվետվողականությանը, քան գործունեության արդյունավետության վերլուծությանը և կառավարմանը: Թեև առկա են սահմանված կարգավորումներ և իրականացվող գործողություններն ու անմիջական արդյունքները (непосредственные результаты) հաճախ տեսանելի են, վերջնական արդյունքների (конечные результаты) վերաբերյալ փաստերը բավարար չափով հստակ չեն: Չնայած հավաքագրվում են զգալի քանակությամբ տվյալներ՝ ինքնավերլուծության զեկույցը սահմանափակ փաստեր է ներկայացնում այն մասին, որ դրանք համակարգված կերպով կիրառվում են ինստիտուցիոնալ որոշումների կայացման գործընթացում: Հետևաբար, որակի շրջափուլի «գնահատում» և «բարելավում» փուլերի միջև կապը բավարար չափով ամուր չէ:

Որակի ապահովման համակարգը հիմնականում սահմանափակվում է վարչարարական գործընթացներով և լիարժեք չի գործում որպես ռազմավարական կառավարման գործիք: Սա մասամբ պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ Կրթական քաղաքականության և կրթության որակի վերահսկման վարչությունը հաշվետու է պրոռեկտորին, ոչ թե անմիջապես ռեկտորին, ինչը կարող էր նպաստել դրա ինստիտուցիոնալ անկախության ամրապնդմանը: Հարցազրույցների արդյունքում պարզվել է, որ վարչությունը հիմնականում զբաղվում է նորմերի և չափորոշիչների համապատասխանության հավաստմամբ, ոչ թե վերլուծական գործառնություններով: Ի տարբերություն այս մոտեցման՝ եվրոպական բուհերում Եվրոպական ուղենիշներին և չափորոշիչներին համապատասխանող համակարգերը առաջնահերթություն են տալիս շարունակական բարելավմանը և ինստիտուցիոնալ զարգացմանը՝ ավելի քիչ շեշտադրելով վարչական վերահսկողության դերը:

Քննարկումները ցույց են տալիս, որ որակի քաղաքականության վերաբերյալ ցածր իրազեկվածությունը, ինչպես նաև դրա ընկալման և ընդունման ոչ բավարար մակարդակը շարունակում են խոչընդոտել որակի ապահովման համակարգի և որակի մշակույթի արդյունավետ զարգացմանը:

Եվրոպական բուհերը գնալով ավելի են ապավինում որակի ապահովման ինտեգրված համակարգերին, որոնք հիմնված են թվային տվյալների հարթակների վրա՝ հնարավորություն ընձեռելով շարունակաբար մշտադիտարկել ծրագրերի արդյունավետությունը, ուսանողների գոհունակությունը և կրթական վերջնարդյունքների ձեռքբերումը: Վիեննայի և Օսլոյի համալսարանների նման հաստատություններում կիրառվում են որակի կառավարման կենտրոնացված համակարգեր, որոնք նպաստում են տվյալահեն որոշումների կայացմանը: ՌՀՀ-ն կարող է շահել իր որակի ներքին ապահովման համակարգի հետագա զարգացումից՝ ձևավորելով այնպիսի մոտեցումներ, որոնք ներառում են թվային տվյալների կառավարման

հարթակները, շահակիցների համակարգված ներգրավումը և գնահատման արդյունքները ինստիտուցիոնալ բարելավումների վերաճելու հստակ ընթացակարգային մեխանիզմները:

Եվրոպական տեսանկյունից կարևոր խնդիր է ինստիտուցիոնալ տվյալների թափանցիկությունը: ՌՀՀ-ում տվյալների որոշ տեսակներ, այդ թվում՝ բյուջետային տեղեկատվությունը և ռեկտորի հաշվետվությունները, հանրությամբ հասանելի չեն:

Ամփոփ ռազմավարական դիտարկում

Եվրոպական ուղղվածության ամրապնդման համար ՌՀՀ-ն պետք է աստիճանաբար անցում կատարի կարգավորումների վրա հիմնված ինստիտուցիոնալ մոդելից դեպի ռազմավարական, տվյալափայտ և միջազգայնորեն ինտեգրված բուհական մոդել: Մասնավորապես, բուհը պետք է առաջնահերթություն տա գործընթացների և պայմանավորվածությունների երկարաժամկետ ազդեցության վերլուծությանը, ապահովի շահակիցների ավելի լայն ներգրավվածություն կառավարման և որակի ապահովման գործընթացներում, վերափոխի որակի ներքին ապահովման մեխանիզմները՝ դրանք դարձնելով տվյալափայտ կառավարման գործիքներ, ինչպես նաև նպաստի որակի մշակույթի զարգացմանը: Միաժամանակ կարևոր է ամրապնդել կրթական ծրագրերի միջառարկայական բնույթն ու ճկունությունը, արդիականացնել ուսուցման և ուսումնառության գործընթացները և ռուսական ակադեմիական միջավայրից դուրս ընդլայնել միջազգային ծրագրերն ու գործընկերությունները:

ՌՀՀ-ի եվրոպական ինտեգրման ռազմավարական ուղղություններ

1. ՌՀՀ-ն կարող է դիտարկել հստակ ձևակերպված ինստիտուցիոնալ տեսլականի մշակման և ընդունման հնարավորությունը՝ այն համադրելով եվրոպական բուհերին բնորոշ կառավարման փորձին համապատասխան ռազմավարական առաջնորդության մոդելի հետ: Նման շրջանակը կարող է նպաստել ռազմավարական գործընթացների համահունչությանը և երկարաժամկետ դիրքավորմանը ԵԲԳՏ-ում:
2. ՌՀՀ-ն կարող է բարելավել իր ռազմավարական պլանավորման գործընթացը՝ այն դարձնելով առավել արդյունավետ և արդյունաբաշխ: Այս համատեքստում բուհը կարող է դիտարկել մասնակցային և ապակենտրոնացված կառավարման փորձի աստիճանական ամրապնդումը: Ինստիտուցիոնալ հետազոտությունների և վերլուծությունների իրականացման փոքր ստորաբաժանման ստեղծումը կարող է աջակցել ապացույցափայտ որոշումների կայացմանը և ռազմավարական մշտադիտարկման իրականացմանը:
3. ՌՀՀ-ն կարող է ամրապնդել շահակիցների ներգրավվածությունը կառավարման և կրթական գործընթացների բարելավման մեջ: Այս նպատակով բուհը կարող է ստեղծել արտաքին խորհրդատվական մարմին՝ ներգրավելով ոլորտի ներկայացուցիչների, շրջանավարտների և միջազգային գիտնականների, ինչպես նաև ընդլայնել ուսանողների մասնակցությունը ինստիտուցիոնալ որոշումների կայացման գործընթացում: Արտաքին շահակիցների ավելի մեծ ներգրավվածությունը ծրագրերի մշակման հանձնաժողովներում կարող է նաև նպաստել կրթական ծրագրերի արդիականության բարձրացմանը:
4. ՌՀՀ-ն կարող է դիտարկել կրթական ծրագրերի ճկունության բարձրացման հնարավորությունները: Դա կարող է ներառել միջառարկայական ծրագրերի ընդլայնումը, միջֆակուլտետային ընտրովի մոդուլների ներդրումը և ավելի ճկուն ուսումնառության ուղիների ձևավորումը, որոնք ուսանողներին հնարավորություն կտան համադրել տարբեր ոլորտների դասընթացներ:

5. Բուհը կարող է խթանել ուսանողակենտրոն մոտեցումների կիրառումը ուսուցման և ուսումնառության գործընթացում: Այս նպատակով Ուսուցման և ուսումնառության զարգացման կենտրոնի ստեղծումը կարող է կարևոր ինստիտուցիոնալ հենք ապահովել՝ աջակցելով մանկավարժական նորարարություններին, պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի մասնագիտական աճին և ուսուցման որակի բարձրացմանը:
6. Իր միջազգային հեղինակությունն ամրապնդելու համար ՌՀՀ-ն կարող է դիտարկել միջազգայնացման ռազմավարության դիվերսիֆիկացումը՝ դուրս գալով ռուսական կրթական միջավայրի շրջանակներից: Անգլերենով դասավանդվող ծրագրերի ընդլայնված փաթեթի ձևավորումը կարող է էապես բարձրացնել բուհի գրավչությունը ավելի բազմազան միջազգային ուսանողական համայնքի համար:
7. ՌՀՀ-ն կարող է բարելավել որակի ներքին ապահովման համակարգը՝ այն դարձնելով առավել տվյալահեն: Այս նպատակով կարելի է ներդնել ինստիտուցիոնալ տվյալների վահանակներ և վերլուծական գործիքներ, որոնք հնարավորություն կտան իրականացնել գործողությունների արդյունավետության ցուցանիշների մշտադիտարկումներ:
8. ՌՀՀ-ն կարող է նաև քննարկել ինտեգրված թվային կառավարման համակարգի փուլային ներդրումը, որը կնպաստի ավելի արդյունավետ ինստիտուցիոնալ կառավարմանը, ռազմավարական պլանավորմանը և կաջակցի տվյալահեն որոշումների կայացմանը:

Միսչեսլավ Սոխա
Ռուսլան Մմեյանսկի

ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԿԱԶՄԸ

Ռուս-Հայկական համալսարանի ինստիտուցիոնալ կարողությունների արտաքին զնահատումն իրականացվել է հետևյալ փորձագիտական խմբի կողմից¹.

1. **Սարգիս Ասատրյան**՝ տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ, Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանի միջազգայնացման և բարեփոխումների գծով պրոռեկտոր, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի Կառավարման ամբիոնի դասախոս, Հայաստան, փորձագիտական խմբի ղեկավար,
2. **Մեչիսլավ Սոխա**՝ տնտեսագիտության դոկտոր, Վարշավայի համալսարանի պրոֆեսոր, Լեհաստան, փորձագիտական խմբի միջազգային անդամ,
3. **Ռուսլան Սմելյանսկի**՝ ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, Մոսկվայի պետական համալսարանի պրոֆեսոր, Ռուսաստան, փորձագիտական խմբի միջազգային անդամ,
4. **Տաթևիկ Մկրտչյան**՝ տնտեսագիտության թեկնածու, Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի Տնտեսագիտության տեսության ամբիոնի դոցենտ, Տնտեսագիտություն բակալավրի կրթական ծրագրի ղեկավար, Հայաստան, փորձագիտական խմբի անդամ,
5. **Հրաչյա Ասցատրյան**՝ տեխնիկական գիտությունների թեկնածու, ՀՀ ԳԱԱ Ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման ինստիտուտի փոխտնօրեն միջազգային նախագծերի ուղղությամբ, բարձր արտադրողականությամբ հաշվողական համակարգերի լաբորատորիայի վարիչ, Հայաստան, փորձագիտական խմբի անդամ,
6. **Վահե Հովհաննիսյան**՝ Երևանի պետական համալսարանի Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետի ուսանող, Հայաստան, փորձագիտական խմբի ուսանող անդամ,

Փորձագիտական խմբի կազմը համաձայնեցվել է ուսումնական հաստատության հետ: Փորձագիտական խմբի աշխատանքները համակարգել է ՈԱԱԿ Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի ղեկավար **Վարդուհի Գյուլազյանը**:

Թարգմանությունը կատարել է՝ **Վարդանուշ Բաղդասարյանը**:

Փորձագիտական խմբի բոլոր անդամները և քարտուղարությունը ստորագրել են գաղտնիության և անկախության հայտարարագրեր:

ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Դիմում պետական հավատարմագրման համար

Պետական ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում անցնելու համար Ռուս-Հայկական համալսարանը դիմել է ՈԱԱԿ՝ լրացնելով սահմանված ձևաչափի դիմում-հայտը և ներկայացնելով լիցենզիայի և դրա հավելվածների կրկնօրինակները:

ՈԱԱԿ-ի քարտուղարությունն ուսումնասիրել է դիմում-հայտում ներկայացված տվյալները, կից փաստաթղթերը:

Դիմում-հայտի ընդունման մասին որոշում կայացնելուց հետո ՈԱԱԿ-ի և բուհի միջև կնքվել է երկկողմ պայմանագիր: Կազմվել և հաստատվել է աշխատանքների իրականացման ժամանակացույց:

Ինքնավերլուծություն

¹ Հավելված 1. Փորձագիտական խմբի անդամների ինքնակենսագրականներ

Ժամանակացույցով նախատեսված ժամկետներում հաստատությունը, ըստ ՈԱԱԿ-ի կողմից սահմանած ձևաչափի, ներկայացրել է ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնավերլուծությունը՝ հայերեն և անգլերեն լեզուներով և ուղեկցող փաստաթղթերի փաթեթը:

ՈԱԱԿ-ի համակարգողն ուսումնասիրել է գեկույցը՝ ՈԱԱԿ-ի պահանջներին համապատասխանությունը ստուգելու նպատակով: Ինքնավերլուծությունը հետ է վերադարձվել հաստատություն՝ տեխնիկական խնդիրների պատճառով: Խնդիրների շտկումից հետո հաստատությունը երկու շաբաթվա ընթացքում ներկայացրել է վերանայված ինքնավերլուծությունը, որը համապատասխանել է սահմանված միասնական ձևաչափին, առկա են եղել համապատասխան հիմքերը և ձևաչափով պահանջվող հավելվածները: Այնուհետև ինքնավերլուծությունն ու կից փաստաթղթերի փաթեթը, համալսարանի կողմից լրացված էլեկտրոնային հարցաշարը տրամադրվել են փորձագիտական խմբին, որի կազմը նախօրոք համաձայնեցվել է համալսարանի հետ և հաստատվել ՈԱԱԿ-ի տնօրենի հրամանով:

Նախապատրաստական փուլ

Փորձագիտական խմբի աշխատանքներին նախապատրաստելու և գործընթացների արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով ՈԱԱԿ-ի կողմից իրականացվել են փորձագետների վերապատրաստումներ:

Փորձագիտական խումբը, ուսումնասիրելով ՄՈՒՀ-ի ինքնավերլուծությունը և ուղեկցող փաստաթղթերի փաթեթը, իրականացրել է նախնական գնահատում՝ ըստ ձևաչափի պատրաստելով լրացուցիչ ուսումնասիրման ենթակա անհրաժեշտ փաստաթղթերի, ինչպես նաև խնդիրների և հարցերի ցանկը՝ նշելով համապատասխան ստորաբաժանումները կամ թիրախային խմբերը: Նախնական գնահատման ընթացքում փորձագիտական խմբի անդամները իրականացրել են նաև դասալսումներ: Այնուհետև փորձագիտական խումբն ամփոփել է նախնական գնահատման արդյունքները և կազմել փորձագիտական այցի պլան-ժամանակացույց:

Առաջնորդվելով Փորձաքննության իրականացման ձեռնարկով՝ ժամանակացույցում ներառվել են փորձագետների կողմից նախատեսվող հանդիպումները բոլոր խմբերի հետ, բաց և փակ հանդիպումներ, փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և այլն:

Նախնական այց

2026 թվականի մարտի 30-ին Ռուս-Հայկական համալսարանում տեղի է ունեցել հանդիպում հաստատության ղեկավար կազմի հետ: Հանդիպման ժամանակ քննարկվել և համաձայնեցվել է փորձագիտական այցի ժամանակացույցը², ներկայացվել է ուսումնասիրության ենթակա լրացուցիչ փաստաթղթերի ցանկը³, քննարկվել և փոխհամաձայնեցված որոշումներ են կայացվել փորձագիտական այցի կազմակերպչական, տեխնիկական, տեղեկատվական հարցերի, հանդիպումների մասնակիցների վարքագծի և էթիկայի նորմերի վերաբերյալ: Քննարկվել են ֆոկլուս խմբային հանդիպումների և փորձագիտական խմբի աշխատանքի համար նախատեսված պայմանները:

Փորձագիտական այց

Փորձագիտական այցը տեղի է ունեցել 2026թ. ապրիլի 6-ից 9-ն ընկած ժամանակահատվածում: Փորձագիտական այցի աշխատանքները մեկնարկվել են փակ հանդիպմամբ, որի նպատակն էր միջազգային փորձագետների հետ քննարկել և

² Հավելված 2. Փորձագիտական այցի ժամանակացույց

³ Հավելված 3. Ուսումնասիրված փաստաթղթերի ցանկ

համաձայնեցնել փորձագիտական գնահատման շրջանակը, այցի ընթացքում ուսումնասիրման ենթակա խնդիրները, ՄՈՒՀ-ի ուժեղ և թույլ կողմերը՝ ըստ չափանիշների, ֆոկլուս խմբային հանդիպումների ընթացակարգը, հստակեցնել հետագա քայլերը:

Այցին ներկա է գտնվել փորձագիտական խումբն ամբողջությամբ, ՈԱԱԿ-ի համակարգողը և թարգմանիչը:

Փորձագիտական այցը սկսվել և ավարտվել է ՄՈՒՀ-ի ղեկավար կազմի հետ հանդիպմամբ: Հարցերի պարզաբանման նպատակով կազմակերպված ֆոկլուս խմբային հանդիպումների դասախոս և ուսանող մասնակիցները, գործատուներն ու շրջանավարտներն ընտրվել են Հիմնարկի կողմից նախապես տրամադրված ցանկից: Իրականացվել են ըստ ժամանակացույցի նախատեսված բոլոր պարտադիր հանդիպումները: Փորձագիտական խումբը նախատեսված այցի ընթացքում իրականացրել է նաև փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և ռեսուրսների դիտարկում⁴:

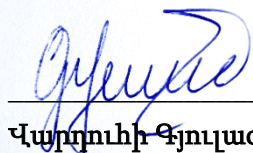
Այցի յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա վերջում տեղի ունեցած փորձագիտական խմբի փակ հանդիպման ժամանակ դուրս են բերվել փորձագիտական գնահատման միջանկյալ արդյունքներ, իսկ այցի ավարտին փակ քննարկմամբ ամփոփվել են այցի հիմնական արդյունքները: Փորձագիտական գնահատումը կատարվել է Հավատարմագրման պետական չափանիշների և չափորոշիչների ու ՈԱԱԿ-ի ընթացակարգերի շրջանակներում՝ նախատեսելով գնահատման երկաստիճան սանդղակ՝ բավարար և անբավարար:

Փորձագիտական զեկույց

Փորձագիտական խումբը նախնական գնահատումն իրականացրել է համալսարանի լրացրած էլեկտրոնային հարցաշարի, ներկայացրած ինքնավերլուծության, դրան կից փաստաթղթերի ուսումնասիրության, իրականացված դասալսումների, փորձագիտական այցի դիտարկումների հիման վրա՝ պարբերաբար կազմակերպվող քննարկումների արդյունքում: Քննարկումներից հետո դուրս բերված դիտարկումների հիման վրա փորձագիտական խումբը և ՈԱԱԿ-ի համակարգողը պատրաստել են փորձագիտական զեկույցի նախնական տարբերակը:

Միջազգային փորձագետը պատրաստել է նաև գործընկերային գնահատման վերաբերյալ առանձին կարծիք: Փաստաթղթերը թարգմանվել և տրամադրվել են փորձագիտական խմբին: Գործընկերային գնահատման կարծիքն ամբողջությամբ ներառվել է զեկույցի տեքստում: Փորձագիտական խմբի անդամների հաստատումից հետո նախնական զեկույցը տրամադրվել է համալսարանին 2026 թվականի մայիսի 25-ին:

Բուիը փորձագիտական նախնական զեկույցի վերաբերյալ դիտարկումներ չի ներկայացրել: Փորձագիտական խումբը վերջնականացրել է զեկույցը և տրամադրել բուիին 15-ը հունիսի 2026թ.:

Վարդուհի Գյուլազյան

15.06.2026

⁴ Հավելված 4. Փորձագիտական խմբի կողմից ուսումնասիրված ռեսուրսներ

**ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԸՍՏ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ԶԱՓԱՆԻՇՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՌՈՏ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՄՈՆԻ-Ի ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

Ռուս-Հայկական համալսարան-ը հիմնադրվել է 1997 թվականին Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությունների միջև կնքված համաձայնագրի հիման վրա՝ որպես միջպետական բարձրագույն ուսումնական հաստատություն: Համալսարանի ստեղծումը նպատակ ուներ ձևավորել միասնական ակադեմիական միջավայր, որը կհամադրի հայկական և ռուսական կրթական ու գիտական ավանդույթները և կնպաստի երկու երկրների գիտակրթական համագործակցության զարգացմանը: 2024 թվականին ստորագրված նոր միջկառավարական համաձայնագրով համասարանը վերահաստատել է իր միջպետական կարգավիճակը:

Համալսարանի գործունեության հիմքում դրված է յուրահատուկ ակադեմիական տարածքի ձևավորումը, որը միավորում է ռուսական և հայկական կրթական ավանդույթները, գիտական դպրոցները և մշակութային արժեքները: Գործունեության հիմնական ուղղություններն են բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների պատրաստումը, գիտական ներուժի զարգացումը, մշակութային երկխոսության ամրապնդումը և կրթության ու գիտության ոլորտում միջազգային համագործակցության խթանումը: Համալսարանը կարևորում է նաև գիտակրթական գործընթացների նորարարական զարգացումը և ժամանակակից տեխնոլոգիաների կիրառումը՝ նպատակ ունենալով ձևավորել մասնագետներ, որոնք ունակ կլինեն գործել գլոբալ մարտահրավերների պայմաններում և ստեղծել նոր գիտելիք:

Կրթության ոլորտում Ռուս-Հայկական համալսարան-ը կենտրոնանում է կրթական ծրագրերի արդիականացման, աշխատաշուկայի պահանջներին համապատասխան մասնագետների պատրաստման և ուսումնական միջավայրի բարելավման վրա: Համալսարանում գործում է ընդհանուր առմամբ 102 կրթական ծրագիր, որոնցից 35-ը՝ բակալավրի, 27-ը՝ մագիստրոսի, 36-ը՝ ասպիրանտական և 4-ը՝ ինտեգրացված կրթական ծրագրեր: Դասախոսական կազմը համադրում է փորձառու և երիտասարդ ակադեմիական սերունդների ներուժը, իսկ կրթական գործընթացում ներգրավված են նաև ոլորտի պրակտիկ մասնագետներ, որոնք մասնագիտական գործունեություն են իրականացնում համապատասխան ոլորտներում: Ռազմավարական փաստաթղթերում կարևորվում են կրթական գործունեության կատարելագործումը, նոր կրթական մոտեցումների ներդրումը և կրթական ծառայությունների արդյունավետության բարձրացումը: Կրթական գործընթացների զարգացման մեջ առանձնահատուկ տեղ է հատկացվում գործատուների և ակադեմիական հանրության հետ համագործակցությանը:

Հետազոտական գործունեությունը համալսարանի զարգացման հիմնական ուղղություններից է: Ռազմավարական ծրագրում նախատեսվում են գիտական լաբորատորիաների ստեղծում և արդիականացում, գիտական գործունեության խթանում, միջազգային գիտաժողովների կազմակերպում և հետազոտական ներուժի ընդլայնում: Համալսարանը ձգտում է զարգանալ որպես հետազոտական համալսարան և տարածաշրջանային գիտակրթական կենտրոն՝ կրթության և գիտության սերտ ինտեգրման միջոցով:

Միջազգայնացումը դիտարկվում է որպես համալսարանի ռազմավարական զարգացման առանցքային ուղղություններից մեկը: Համալսարանը զարգացնում է միջազգային ակադեմիական համագործակցությունը, խթանում ուսանողների և դասախոսների շարժունությունը, իրականացնում միջազգային գիտաժողովներ և ընդլայնում գործընկերային կապերը: Նրա միջպետական բնույթը հնարավորություն է տալիս ինտեգրվել ինչպես հայկական, այնպես էլ ռուսական և միջազգային կրթական տարածքներին՝ ապահովելով կրթական ծրագրերի համադրելիությունն ու մրցունակությունը:

Որակի ապահովման ոլորտում համալսարանը կարևորում է որակի մշակույթի ձևավորումը, կրթական և կառավարման գործընթացների շարունակական բարելավումը և

հաշվետվողականության ապահովումը: Համալսարանի գործունեությունը միտված է կրթական ծառայությունների մրցունակության, թափանցիկության և ազգային ու միջազգային մակարդակներում համադրելիության ապահովմանը: Որակի ապահովման ինստիտուցիոնալ մոտեցումները ձևավորվել են դեռևս 2000-ական թվականներից, երբ ստեղծվել են համապատասխան կառույցներ և մշակվել որակի ապահովման առաջին հայեցակարգերը:

Աղբյուր. վերոնշյալ տիրույթներում փաստերի դուրս բերման աղբյուր են հանդիսանում ՄՈՒՀ-ի կողմից տրամադրված փաստաթղթերը (օր՝ ինքնավերլուծություն, ռազմավարական ծրագիր, ժամանակացույց, ստորաբաժանումների պլաններ, հայեցակարգեր և այլն):

I. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: Մասնագիտական ուսումնական հաստատության (այսուհետ՝ ՄՈՒՀ) վարած քաղաքականությունն ու ծավալած գործունեությունը համապատասխանում են հաստատության որդեգրած առաքելությանը, որը համահունչ է ՀՀ կրթության որակավորումների ազգային շրջանակին:

Փաստեր

1.1 ՄՈՒՀ-ն ունի նպատակներն ու խնդիրներն արտացոլող հստակ ձևակերպված առաքելություն, որը համահունչ է ՈԱՇ-ին:

ՌՀՀ-ի առաքելությունը ձևավորվում է բուհի միջպետական կարգավիճակի, հայ-ռուսական գիտակրթական համագործակցության և հետազոտական համալսարան դառնալու ռազմավարական հավակնության հիման վրա: Առաքելությունը ամրագրված է միջպետական համաձայնագրերում, կանոնադրությունում և զարգացման ռազմավարական ծրագրերում, իսկ 2026-2030թթ. ռազմավարական ծրագրում այն ներկայացվում է արդիականացված ձևով՝ կապվելով ժամանակակից հետազոտական համալսարանի մոդելի, գիտության և կրթության ինտեգրման, նորարարության, թվայնացման, մարդկային կապիտալի, ենթակառուցվածքների և միջազգային համագործակցության զարգացման հետ: Այս մոտեցումը համահունչ է ՌՀՀ-ի՝ որպես հայ-ռուսական ակադեմիական կամուրջի և տարածաշրջանային գիտակրթական կենտրոնի դերակատարմանը:

2026-2030թթ. ռազմավարական ծրագրում ներառված են SWOT և PEST վերլուծություններ, սահմանված են ռազմավարական նպատակներ, ԳԱՑ-եր, նախագծային քարտեզ, ֆինանսավորման և ռիսկերի կառավարման բաժիններ, ինչը վկայում է ռազմավարական պլանավորումը ավելի համակարգված և արդյունքահեն դարձնելու փորձի մասին:

ՌՀՀ-ի առաքելությունը որոշակիորեն արտացոլվում է բուհի փաստացի գործունեության մեջ: Բուհը իրականացնում է բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրեր, զարգացնում է գիտական դպրոցներ, ներդնում է լաբորատոր և հետազոտական ենթակառուցվածքներ, ներգրավում է պրակտիկ ոլորտի մասնագետների և փորձում է կրթական գործընթացը կապել գիտության ու աշխատաշուկայի պահանջների հետ: Ղեկավար կազմի հետ հանդիպումներում ընդգծվեց, որ կրթության որակի բարելավումը կապվում է կրթական գործունեության զարգացման, գիտական գործունեության արդիականացման, կադրային քաղաքականության, ենթակառուցվածքների բարելավման և միջառարկայական համագործակցության ուժեղացման հետ:

Միաժամանակ առաքելության և ռազմավարության գործնական կիրառումը կրթական ծրագրերի մակարդակում դեռևս ամբողջությամբ համակարգված չէ: Բուհն իրականացնում է կրթական ծրագրեր ՀՀ և ՌԴ կրթական կարգավորումների համադրման պայմաններում, իսկ ծրագրերում սահմանված են ուսումնառության վերջնարդյունքներ: Սակայն հստակ չի երևում, թե առաքելությունը ինչպես է հետևողականորեն փոխակերպվում բակալավրի և մագիստրոսի մակարդակների վերջնարդյունքների, ինչպես են այդ վերջնարդյունքները համադրվում ՈԱՇ մակարդակների նկարագրիչների հետ, և ինչպես է այդ կապը վերահսկվում ծրագրերի մշակման, իրականացման, գնահատման և վերանայման գործընթացներում:

Բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ բուհում առկա են կրթական գործընթացի կազմակերպման կայուն հիմքեր, սակայն վերջնարդյունքահեն մոտեցման կիրառումը տարբեր ինստիտուտներում և ծրագրերում նույն

աստիճանի չի արտահայտվում: Բակալավրի մակարդակում առավել տեսանելի է մասնագիտական բազային պատրաստվածության ապահովումը, իսկ մագիստրատուրայում՝ հետազոտական և մասնագիտական խորացման ուղղվածությունը: Միաժամանակ մագիստրոսական ծրագրերում հետազոտական բաղադրիչը տարբեր ոլորտներում տարբեր խորությամբ է դրսևորվում. բնագիտական և տեխնոլոգիական ուղղություններում այն ավելի հստակ է կապվում հետազոտական, փորձարարական և կիրառական խնդիրների հետ, իսկ հասարակագիտական և հումանիտար ուղղություններում կարիք ունի ավելի համակարգված կապի՝ ժամանակակից գիտական գրականության, մեթոդաբանության և տվյալահեն վերլուծության հետ:

Հետազոտական համալսարանի մոդելի կայացման տեսանկյունից կարևոր է նաև միջգիտակարգային կրթության և հետազոտության զարգացումը: ՌՀՀ-ում առկա են այդ ուղղությամբ նախադրյալներ՝ ինստիտուտների միավորում, ընդհանուր գիտական և տեխնոլոգիական ռեսուրսների օգտագործում, բնագիտական, տեխնոլոգիական և կիրառական ուղղությունների փոխկապակցվածություն: Սակայն այդ ներուժը դեռևս ամբողջությամբ տեսանելի չէ կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքներում, համատեղ դասընթացներում, հետազոտական առաջադրանքներում, մագիստրոսական ծրագրերի բովանդակության և ուսանողների ձեռք բերած կարողությունների մեջ:

1.2 ՄՌԻՀ-ի առաքելությունը, նպատակները և խնդիրներն արտացոլում են ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքները:

ՌՀՀ-ն իր փաստաթղթերում առանձնացնում է ներքին և արտաքին շահակիցների շրջանակը՝ հիմնադիրներ, ուսանողներ, շրջանավարտներ, աշխատակիցներ, դիմորդներ, գործատուներ, ակադեմիական հանրություն և գործընկեր կազմակերպություններ: Շահակիցների այսպիսի քարտեզագրումը հիմք է ստեղծում նրանց կարիքները բուհի առաքելության, ռազմավարական նպատակների և կրթական ծրագրերի զարգացման գործընթացներում հաշվի առնելու համար:

Առավել ֆորմալացված է ՌՀՀ-ի կապը հիմնադիրների՝ Հայաստանի Հանրապետության և Ռուսաստանի Դաշնության հետ: Հիմնադիրների դերակատարումը արտահայտվում է միջպետական համաձայնագրով, բուհի կանոնադրությամբ, զարգացման ծրագրերով, կառավարման կառուցվածքով և հաշվետվողականության մեխանիզմներով: Այս առումով հիմնադիրների ռազմավարական ակնկալիքները և հայ-ռուսական գիտակրթական համագործակցության օրակարգը տեսանելիորեն արտահայտված են բուհի առաքելության և զարգացման ուղղությունների մեջ:

ՌՀՀ-ն նաև փորձում է պրակտիկ ոլորտի պահանջները բերել բուհական միջավայր՝ ներգրավելով գործատու դասախոսների, արտաքին գործընկերների և ոլորտային մասնագետների: Սա հնարավորություն է տալիս կրթական ծրագրերում ներմուծել մասնագիտական միջավայրի իրական խնդիրներ, գործնական փորձ և աշխատաշուկայի փոփոխությունների վերաբերյալ անմիջական դիտարկումներ: Հանդիպումների ընթացքում ներկայացվել է, որ աշխատաշուկայի պահանջները հաշվի են առնվում կրթական ծրագրերի պլանավորման և առանձին փոփոխությունների ժամանակ, իսկ պրակտիկ ոլորտից ներգրավված դասախոսները նպաստում են մասնագիտական կարիքների ոչ ֆորմալ փոխանցմանը բուհին:

Միաժամանակ շահակիցների կարիքների վերհանման մեխանիզմները տարբեր խմբերի համար հավասարաչափ ֆորմալացված չեն: Հիմնադիրների հետ փոխգործակցությունը ունի հստակ իրավական և կառավարչական հիմք, մինչդեռ ուսանողների, շրջանավարտների, գործատուների և արտաքին գործընկերների կարիքների պարբերական հավաքագրման,

վերլուծության և որոշումների կայացման մեջ օգտագործման համակարգված մեխանիզմը ամբողջությամբ տեսանելի չէ:

ՌՀՀ-ում առկա են ուսանողների մասնակցության, գործատուների հետ խորհրդակցությունների, շրջանավարտների հետ կապի և գործընկերների ներգրավման առանձին ձևեր: Սակայն փաստաթղթերում ամբողջությամբ չի երևում, թե այդ խմբերի առաջարկները ինչ ընթացակարգով են գրանցվում, ինչպես են քննարկվում, ինչ ազդեցություն ունեն ռազմավարական նպատակների, կրթական ծրագրերի, ռեսուրսների բաշխման կամ կառավարման որոշումների վրա: Այսինքն՝ շահակիցների մասնակցությունը որոշ դեպքերում առկա է, բայց դրա ազդեցության հետագիծը դեռ բավարար չափով փաստաթղթավորված չէ:

Առանձին խնդիր է նաև այն, որ շահակիցների կարիքների և բուհի ռազմավարական պլանավորման միջև հստակ «կարիք-վերլուծություն-որոշում-փոփոխություն» շղթան ամբողջությամբ ձևավորված չէ: Չկան բավարար ապացույցներ, թե գործատուների կարիքների վերլուծությունը, շրջանավարտների զբաղվածության տվյալները, ուսանողների կարծիքը ինչպես են փոխանցվում ռազմավարական նպատակների, առաքելության վերանայման կամ կրթական ծրագրերի զարգացման գործընթացներին:

1.3 ՄՌԻՀ-ում գործում են առաքելության ու նպատակների իրականացման արդյունքների գնահատման և բարելավման հաստատված մեխանիզմներ և ընթացակարգեր:

ՌՀՀ-ում առաքելության և ռազմավարական նպատակների իրականացման գնահատման համար ձևավորվել են որոշակի կառավարչական և հաշվետվողական մեխանիզմներ: 2026-2030թթ. ռազմավարական զարգացման ծրագրում նախատեսված են ռազմավարության իրականացման մոնիթորինգի և արդյունավետության գնահատման ընթացակարգեր, տարեկան և վերջնական հաշվետվությունների ներկայացում, ինչպես նաև ԳԱՑ-երի կիրառման մոտեցումներ՝ կառուցվածքային ստորաբաժանումների և ռազմավարական ուղղությունների մակարդակում: Միաժամանակ առաքելության իրականացման գնահատումը դեռևս ամբողջությամբ չի դրսևորվում որպես բուհի ազդեցության և որակական փոփոխությունների գնահատման համակարգ: Ներկայացված ԳԱՑ-երը հիմնականում արտացոլում են իրականացվող գործողությունների: Դրանք հնարավորություն են տալիս հետևելու նախատեսված միջոցառումների կատարմանը, սակայն ամբողջությամբ չեն գնահատում առաքելության և ռազմավարական նպատակների իրականացման արդյունքը կամ ազդեցությունը: Մասնավորապես, ցուցիչները չեն ցույց տալիս, թե որքանով են ուսանողների ձեռնարկատիրական, նախագծային կամ կիրառական կարողությունները զարգացել, քանի ուսանող է կիրառել այդ հմտությունները իրական նախագծերում, ինչ արդյունքներ են ստեղծվել կամ ինչպես են այդ նախաձեռնությունները նպաստել կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքների ձեռքբերմանը:

ՌԾ-ում ներառված ԳԱՑ-եր կարևոր են կատարողականի վերահսկման համար, սակայն բավարար չեն ամբողջությամբ գնահատելու համար, թե որքանով է բուհը իրականացնում իր առաքելությունը՝ որպես հետազոտական համալսարան, գիտության և կրթության ինտեգրող, հայ-ռուսական ակադեմիական կամուրջ և աշխատաշուկայի համար մրցունակ մասնագետներ պատրաստող հաստատություն:

ՌՀՀ-ում առկա են ռեկտորի տարեկան հաշվետվությունների, Գիտական խորհրդի և հիմնադիրների առջև հաշվետվողականության ձևաչափեր, որոնք ապահովում են բուհի գործունեության ներկայացումը և վերահսկումը: Սակայն ներկայացված նյութերում ամբողջությամբ չի հստակեցվում, թե հաշվետվությունների արդյունքում տրված առաջարկությունները ինչ կարգավիճակ ունեն, ինչպես է վերահսկվում դրանց կատարումը, և

արդյոք գնահատման արդյունքները ունեն հետևանքներ կառավարման, ռեսուրսների պլանավորման կամ պատասխանատու ստորաբաժանումների գործունեության համար:

Դատողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ն ունի հստակ ինստիտուցիոնալ ինքնություն, որը հիմնված է հայ-ռուսական միջպետական համագործակցության, երկլեզու ակադեմիական միջավայրի, գիտության և կրթության ինտեգրման և հետազոտական համալսարան դառնալու հավակնության վրա: Բուհի առաքելությունը համապատասխանում է իր առանձնահատուկ կարգավիճակին և ընդհանուր առմամբ արտահայտվում է կրթական, գիտական, միջազգային և ենթակառուցվածքային զարգացման ուղղություններում:

Միաժամանակ փորձագիտական խումբը կարևորում է, որ առաքելությունը բուհի ներսում դառնա ոչ միայն ռազմավարական ձևակերպում, այլև կրթական ծրագրերի նախագծման, իրականացման և գնահատման գործիք: ՌՀՀ-ի համար առաջնային է ավելի հստակ ցույց տալ, թե ինչպես են բակլավրի և մագիստրոսի մակարդակները տարբերվում ոչ միայն կառուցվածքով, այլև ուսումնառության վերջնարդյունքների բարդությամբ, հետազոտական պահանջներով, գնահատման առաջադրանքներով և ուսանողների փաստացի ձեռք բերած կարողություններով:

Հետազոտական համալսարանի մոդելի իրականացման տեսանկյունից բուհն ունի կարևոր նախադրյալներ, սակայն այդ մոտեցումը տարբեր մասնագիտական ուղղություններում դեռևս հավասարաչափ չի արտահայտվում: Ուստի ՌՀՀ-ի համար կարևոր է ուժեղացնել հետազոտահեն և միջգիտակարգային կրթության համակարգված զարգացումը՝ հատկապես այն ուղղություններում, որտեղ հետազոտական բաղադրիչը դեռ պակաս տեսանելի է:

Շահակիցների ներգրավման տեսակետից բուհն ունի նախադրյալներ, հատկապես պրակտիկ ոլորտի մասնագետների և գործատու դասախոսների ներգրավման միջոցով: Սակայն այդ ներուժը պետք է վերածվի ֆորմալ և պարբերական մեխանիզմի, որպեսզի շահակիցների կարիքները փաստաթղթավորվեն, վերլուծվեն և իրական ազդեցություն ունենան ռազմավարական պլանավորման, կրթական ծրագրերի վերանայման և ռեսուրսների բաշխման վրա:

Առաքելության իրականացման գնահատման տեսանկյունից ՌՀՀ-ում առկա ԳԱՑ-երը և հաշվետվողականության մեխանիզմները դեռ առավելապես արտացոլում են գործողությունների կատարումը, այլ ոչ թե առաքելության ազդեցությունը: Հետևաբար բուհի համար կարևոր է զարգացնել այնպիսի ցուցիչներ և վերլուծական մեխանիզմներ, որոնք ցույց կտան կրթության, հետազոտության, աշխատաշուկայի հետ կապի և միջազգային համագործակցության իրական արդյունքները:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ն ունի հստակ ձևակերպված առաքելություն և ռազմավարական նպատակներ, որոնք արտահայտում են բուհի միջպետական կարգավիճակը, հայ-ռուսական գիտակրթական համագործակցության առանձնահատկությունը, կրթության և գիտության ինտեգրման, հետազոտական համալսարան դառնալու և պրակտիկ ոլորտի հետ կապի զարգացման ուղղությունները՝ փորձագիտական խումբը գտնում է, որ ՌՀՀ-ն բավարարում է չափանիշ 1-ի պահանջները:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 1-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

II. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՆԻ-ի կառավարման համակարգը, վարչական կառույցները և դրանց գործառույթն արդյունավետ են և միտված են հաստատության առաքելության ու նպատակների իրականացմանը՝ պահպանելով կառավարման էթիկայի կանոնները:

Փաստեր

2.1 Հաստատության կառավարման համակարգն ապահովում է, սահմանված էթիկայի կանոններին համապատասխան, որոշումներ կայացնելու կանոնակարգված գործընթաց և ունի կրթական ու այլ նպատակների իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ:

ՌԷՀ-ի կառավարման համակարգը գործում է միջալետական համաձայնագրի, համալսարանի կանոնադրության, Գիտական խորհրդի որոշումների, ռեկտորի հրամանների և ներքին կանոնակարգերի հիման վրա: Բուհում կառավարման գործընթացները նորմատիվ առումով կանոնակարգված են. սահմանված են կառավարման մարմինների, ակադեմիական և վարչական ստորաբաժանումների, ինչպես նաև աշխատակիցների գործառույթներն ու պատասխանատվության շրջանակները: Կառավարման համակարգում կիրառվում են Գիտական խորհրդի, ռեկտորատի, ինստիտուտների, ամբիոնների, վարչությունների և այլ ստորաբաժանումների գործունեությունը կարգավորող ներքին ակտեր: Ներկայացված փաստաթղթերը ցույց են տալիս, որ վերջին տարիներին վերանայվել կամ հաստատվել են ամբիոնի, ինստիտուտի, ռեկտորատի, կադրային քաղաքականության, աշխատանքի վարձատրության, դիֆերենցված վարձատրության և պաշտոնների անձնագրերին վերաբերող կարգավորումներ:

ՌԷՀ-ում որոշումներ կայացնող հիմնական մարմիններն են ռեկտորը, Գիտական խորհուրդը, ռեկտորատը, ինստիտուտների գիտական խորհուրդները և ամբիոնները: Գիտական խորհուրդը հանդես է գալիս որպես ընդհանուր ղեկավարումն ապահովող ներկայացուցչական մարմին, որի որոշումները պարտադիր են համալսարանի ստորաբաժանումների, աշխատակիցների և սովորողների համար: Ռեկտորը իրականացնում է բուհի ընթացիկ կառավարումը, իսկ ռեկտորատը գործում է որպես խորհրդակցական մարմին՝ ընթացիկ և օպերատիվ հարցերի քննարկման համար: Ինստիտուտներն ու ամբիոնները ներգրավված են կրթական ծրագրերի իրականացման, վերանայման և կրթական գործընթացի կազմակերպման մեջ:

Միաժամանակ բուհի կառավարման իրավական հիմքերում առկա է արդիականացման անհրաժեշտություն: ՌԷՀ-ն շարունակում է գործել 2006թ. կանոնադրության հիման վրա, մինչդեռ 2024թ. կնքված նոր միջալետական համաձայնագիրը և բուհի ներկայիս կառուցվածքային փոփոխությունները պահանջում են կանոնադրական դրույթների վերանայում: Նոր կանոնադրության շրջանակում նախատեսվում է կառավարման խորհրդի ձևավորում, մինչդեռ մինչ այժմ բուհի կառավարումը հիմնականում իրականացվել է Գիտական խորհրդի և ռեկտորի միջոցով:

ՌԷՀ-ի կառավարման համակարգը հիերարխիկ և կենտրոնացված կառուցվածքով է: Սա հնարավորություն է տալիս ապահովելու որոշումների միասնական փոխանցում և կառավարչական վերահսկողություն: Միաժամանակ ինստիտուտները համաչափ զարգացած չեն լաբորատոր և տեխնիկական ռեսուրսների կարիքների, հետազոտական ակտիվության և կրթական ծրագրերի առանձնահատկությունների տեսանկյունից: Հետևաբար կառավարման համակարգի համար կարևոր է տարբեր ինստիտուտների կարիքների և

առանձնահատկությունների հիման վրա ապահովել ռեսուրսների և աջակցության ավելի նպատակային բաշխում:

Բուհում առկա են կրթական, գիտական, ֆինանսական, իրավական, մարդկային ռեսուրսների, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, անվտանգության, որակի ապահովման և աջակցող այլ գործառնություններ իրականացնող ստորաբաժանումներ: Ներկայացված պաշտոնի անձնագրերը և ստորաբաժանումների կանոնակարգերը ցույց են տալիս, որ աշխատակիցների գործառնությունները հիմնականում նկարագրված են: 2025թ. պաշտոնների նկարագրերում կատարվել են փոփոխություններ գործառնությունների հստակեցման ուղղությամբ: Այնուամենայնիվ, որոշ պաշտոնների գործառնությունների շրջանակը բավական լայն է, ինչը կարող է գերծանրաբեռնվածության և պատասխանատվությունների չափազանց կենտրոնացման ռիսկեր ստեղծել: Օրինակ՝ գլխավոր մենեջերի պաշտոնի անձնագրում ներառված են ՄՈԳ-երի հաշվարկ, տեղեկանքների տրամադրում, ուսումնական պլանների վերանայման տեխնիկական ուղեկցում, շարժունության գործընթացների աջակցություն, ուսանողների գործերի վարում, ժամանակացույցերի կազմում, փաստաթղթաշրջանառություն, տեղափոխումների կազմակերպում, ամփոփիչ ատեստավորման աջակցություն և դիպլոմի հավելվածների հետ կապված աշխատանքներ և այլն: Սա ցույց է տալիս, որ գործառնությունները նկարագրված են, սակայն դրանց բաշխման հավասարակշռվածությունը և ծանրաբեռնվածության ռիսկերը լրացուցիչ վերլուծության կարիք ունեն:

Որոշումների կայացման գործընթացը բուհում հիմնականում ունի ուղղահայաց և կենտրոնացված բնույթ: Որոշումները ձևավորվում են ամբիոնների, ինստիտուտների, վարչությունների, ռեկտորատի և Գիտական խորհրդի մակարդակներում, այնուհետև փոխանցվում են ստորաբաժանումներին կատարման համար: Կրթական ծրագրերի վերանայման օրինակով որոշումները կարող են անցնել ամբիոնից դեպի ինստիտուտ, որակի ապահովման կամ ուսումնական գործընթացի համապատասխան վարչություն, ապա Գիտական խորհուրդ և վերադառնալ ստորաբաժանումների մակարդակ՝ իրականացման համար:

ՌՀՀ-ն կառավարման ճկունության որոշակի օրինակներ է ցուցաբերել՝ ինստիտուտների միավորման և կառուցվածքային վերակազմակերպման միջոցով: Ինստիտուտների միավորումը ներկայացվում է որպես միջառարկայական համագործակցության, ընդհանուր գիտական և տեխնոլոգիական ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման և կրթական ու հետազոտական ուղղությունների փոխկապակցման քայլ: Հանդիպումների ընթացքում պարզ դարձավ, որ միավորումների արդյունքում որոշ ուղղություններում ակտիվացել են ամբիոնների, դասախոսների և ուսանողների միջև կապերը, ձևավորվել են համատեղ նախաձեռնություններ:

Բուհում գործում են էթիկայի, կարգապահական պատասխանատվության, ակադեմիական ազնվության և բարեվարքության վերաբերյալ նորմեր: Ներքին փաստաթղթերում անդրադարձ կա հավասար հնարավորություններին, աշխատանքային կարգապահությանը, անձնական տվյալների պահպանմանը, պարտականությունների բարեխիղճ կատարմանը և ակադեմիական ազնվությանը:

Ֆինանսական կառավարման համակարգը բուհում կենտրոնացված է: Ղեկավարության ներկայացմամբ՝ կենտրոնացված ֆինանսական մոդելը հնարավորություն է տալիս հավասարակշռել տարբեր ինստիտուտների և ուղղությունների կարիքները, քանի որ որոշ ուղղություններ ապահովում են եկամուտների ավելի մեծ բաժին, իսկ մյուսները պահանջում են լրացուցիչ աջակցություն գիտական, լաբորատոր կամ կրթական զարգացման

համար: Բուհի ֆինանսավորման աղբյուրները ձևավորվում են հիմնականում ՀՀ և ՌԴ պետական ֆինանսավորումից (2024թ. դրությամբ պետական պատվերով սովորող ուսանողների վարձերի փոխհատուցումից մուտքերը կազմել են բյուջեի եկամուտների 20.5%-ը, իսկ զարգացման ծրագրի մուտքերը՝ 8.61%-ը), ուսանողների վարձավճարներից (բյուջեի մուտքերի 34.99%-ը), դրամաշնորհներից (3.85%-ը), գիտական և կիրառական ծրագրերից (3.65%), վճարովի ծառայություններից և այլ արտաբյուջետային աղբյուրներից (7.71%):

ՌՀՀ-ն ֆինանսական միջոցներ է հատկացնում ռազմավարական նպատակների իրականացման համար՝ ներառյալ ենթակառուցվածքների զարգացումը, լաբորատոր սարքավորումների ձեռքբերումը, գիտական գործունեությունը, դասախոսների վերապատրաստումը և կրթական գործընթացի աջակցությունը: Միաժամանակ ֆինանսական ռեսուրսների բաշխման կապը կոնկրետ կրթական ծրագրերի կարիքների, ռեսուրսային բացերի և ռազմավարական նպատակների արդյունքների հետ ամբողջությամբ տեսանելի չէ:

2.2 ՄՈՒՀ-ի կառավարման համակարգը հնարավորություն է տալիս դասախոսներին և ուսանողներին մասնակցել իրենց առնչվող որոշումների կայացմանը:

ՌՀՀ-ում առկա են դասախոսների և ուսանողների մասնակցության որոշակի մեխանիզմներ: Դասախոսները ներգրավված են Գիտական խորհրդի, ինստիտուտների գիտական խորհուրդների, ամբիոնների և կրթական ծրագրերի վերանայման գործընթացներում:

Ուսանողները ներկայացված են Գիտական խորհրդում և ինստիտուտների մակարդակի խորհուրդներում, գործում է Ուսանողական խորհուրդը, ինչպես նաև ուսանողները մասնակցում են որակի ապահովման հարցումներին և կարող են ներկայացնել իրենց առաջարկները: Ինքնավերլուծության մեջ նշվում է ուսանողների մասնակցության և ընդունված առաջարկների աճ, ինչպես նաև 2024թ. երեք կրթական ծրագրերի վերանայման գործընթացում ուսանողների ներգրավում: Միաժամանակ ներկայացված տվյալներից ամբողջությամբ հստակ չէ, թե «մասնակցություն որոշումների կայացմանը» ցուցիչը ինչ է ներառում՝ քվեարկության իրավունք, խորհրդատվական մասնակցություն, հարցումների միջոցով կարծիքի արտահայտում, թե պարզապես քննարկումներին ներկայություն: Փաստաթղթերում նաև ամբողջությամբ չի երևում, թե ուսանողների և դասախոսների առաջարկները ինչ ընթացակարգով են գրանցվում, քննարկվում, հաստատվում և վերածվում կառավարչական կամ ծրագրային փոփոխությունների:

Ուսանողների մասնակցությունը առավել տեսանելի է հարցումների, Ուսանողական խորհրդի առաջարկների և առանձին ծրագրերի վերանայման մակարդակում, մինչդեռ ինքնավերլուծության զեկույցի մշակման գործընթացներում նրանց ներգրավվածությունը բավարար չափով ներկայացված չէ:

2.3 ՄՈՒՀ-ը մշակում և իրականացնում է կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պլանավորում՝ իր առաքելությանն ու նպատակներին համապատասխան, և ունի դրանց իրականացման և մշտադիտարկման հստակ մեխանիզմներ:

ՌՀՀ-ում առկա է պլանավորման փաստաթղթային համակարգ, որը ներառում է միջնաժամկետ և երկարաժամկետ ռազմավարական փաստաթղթեր, կառուցվածքային ստորաբաժանումների զարգացման պլաններ և հաշվետվողականության ձևաչափեր: 2023-2025թթ. զարգացման ծրագիրը, դրա ճանապարհային քարտեզը և 2026-2030թթ. ռազմավարական զարգացման ծրագիրը ձևավորում են բուհի ռազմավարական պլանավորման հիմնական շրջանակը: Այս փաստաթղթերում սահմանված են զարգացման

ուղղություններ, գործողություններ, ԳԱՑ-եր, պատասխանատու օղակներ և որոշ դեպքերում՝ ռեսուրսների բաշխման մոտեցումներ:

ՌՀՀ-ում ռազմավարական պլանավորումը իջեցվում է նաև ստորաբաժանումների մակարդակ. ինստիտուտները և վարչական միավորները մշակում են զարգացման կամ գործունեության պլաններ: Պլանների միջև առկա է ուղղահայաց կապ. ռազմավարական ուղղությունները ճանապարհային քարտեզում վերածվում են տարեկան միջոցառումների, թիրախների, իսկ գործառնական մակարդակում՝ կոնկրետ հանձնարարականների, ժամկետների և պատասխանատուների: Օրինակ՝ կրթական գործունեության զարգացման ուղղությունը միջնաժամկետ պլանում կապվում է լաբորատորիաների ստեղծման, պրակտիկայի համակարգի կատարելագործման, ցանցային կրթական ծրագրերի մշակման և կրթական ծրագրերի բաղադրիչների կանոնակարգման հետ:

Միաժամանակ պլանավորման համակարգի հիմնական սահմանափակումը վերաբերում է պլանների կատարման արդյունքների վերլուծությանը և մշտադիտարկման որակին: Փաստաթղթերում տեսանելի են նախապես սահմանված թիրախներ և առանձին փաստացի ցուցանիշներ, սակայն ամբողջական ձևով չի ներկայացվում «նախատեսված արդյունք – փաստացի արդյունք – շեղման պատճառ – բարելավման գործողություն» տրամաբանությունը: Սա դժվարացնում է գնահատել, թե որքանով են պլանները իրականացվել, ինչ նպատակներ չեն կատարվել, ինչու չեն կատարվել և ինչ կառավարչական որոշումներ են ընդունվել դրա հիման վրա: Միաժամանակ տարբեր ինստիտուտների և ամբիոնների պլանների ու հաշվետվությունների ներկայացման մակարդակը համադրելի չէ: Որոշ ստորաբաժանումների փաստաթղթերում ներկայացված են ավելի մանրամասն գործողություններ, ցուցիչներ և իրականացված աշխատանքների նկարագրություններ, մինչդեռ մյուսների դեպքում տեղեկատվությունը ավելի ընդհանուր է և սահմանափակվում է իրականացված միջոցառումների կամ ընթացիկ աշխատանքների նկարագրությամբ: Օրինակ՝ Իրավունքի ինստիտուտի 2026թ. պլանում ընդհանուր ձևով ներկայացված է բոլոր կրթական ծրագրերի բոլոր բաղադրիչների համալիր վերանայման պլանավորվող գործողություն, իսկ Լեզվաբանության և միջմշակութային հաղորդակցության ինստիտուտը ներկայացրել է 2026-2030թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագիր՝ նախատեսված հստակ գործողություններով և ակնկալվող արդյունքներով, SWOT վերլուծությամբ և ճանապարհային քարտեզով:

2.4 ՄՈՒՀ-ը կատարում է իր գործունեության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրություն և որոշումներ կայացնելիս հիմնվում է հավաստի տվյալների վրա:

ՌՀՀ-ում առկա են որոշ տվյալների հավաքագրման և օգտագործման մեխանիզմներ: Որոշումների կայացման ընթացքում դիտարկվում են ուսանողների ընդունելության արդյունքները, կրթական ծրագրերի պահանջարկը, ուսումնական ծանրաբեռնվածությունը, ֆինանսական ցուցանիշները, ստորաբաժանումների հաշվետվությունները, շրջանավարտների և գործատուների հետադարձ կապը, ինչպես նաև գիտահետազոտական գործունեության վերաբերյալ տվյալները:

Նոր կրթական ծրագրերի բացման կամ գործող ծրագրերի պահպանման ժամանակ հաշվի են առնվում նախորդ ընդունելության արդյունքները, ուսանողների թվաքանակը և ծրագրի ֆինանսական հավասարակշռության հնարավորությունը:

Միաժամանակ բուհի գործունեության վրա ազդող արտաքին գործոնների համակարգված ուսումնասիրությունը բավարար չափով տեսանելի չէ: Փաստաթղթերում ամբողջական կերպով ներկայացված չեն աշխատաշուկայի պահանջարկի պարբերական վերլուծություններ, ըստ մասնագիտությունների շրջանավարտների զբաղվածության

համադրված տվյալներ, գործատուների բավարարվածության ցուցանիշներ, ոլորտային կանխատեսումներ կամ նախարարությունների ու մասնագիտական կառույցների հետ համատեղ իրականացված կարիքների գնահատումներ: Արդյունքում դժվար է գնահատել, թե կրթական առաջարկը որքանով է տվյալահեն կերպով համադրվում աշխատաշուկայի փոփոխվող պահանջների հետ:

Ներքին տվյալների օգտագործման մասով ևս առկա է համակարգման կարիք: Թեև տարբեր ինստիտուտներից, ամբիոններից և վարչական ստորաբաժանումներից հավաքագրվում են հաշվետվություններ ու ցուցանիշներ, ամբողջությամբ չի երևում, թե այդ տվյալները ինչպես են ինտեգրվում մեկ միասնական ինստիտուցիոնալ վերլուծական համակարգում:

Արտաքին շահակիցների տվյալների օգտագործումը նույնպես առավելապես ոչ ֆորմալ բնույթ ունի: Գործատուների և ոլորտային մասնագետների հետ կապերը, պրակտիկ ոլորտից ներգրավված դասախոսների կարծիքները և շրջանավարտների հետ կապը կարող են բուխին օգտակար տեղեկատվություն տրամադրել մասնագիտական միջավայրի կարիքների մասին: Սակայն այդ տեղեկատվության հավաքագրման, վերլուծության, փաստաթղթավորման և կրթական ծրագրերի կամ ռազմավարական որոշումների մեջ կիրառման հստակ մեխանիզմը ամբողջությամբ ձևավորված չէ:

2.5 Քաղաքականությունների և ընթացակարգերի վարչարարությունն իրականացվում է որակի կառավարման սկզբունքով (պլանավորում, իրականացում, գնահատում, բարելավում):

ՌՀՀ-ում ձևավորված է քաղաքականությունների և ընթացակարգերի կառավարման փաստաթղթային համակարգ, որը ներառում է Որակի ապահովման ձեռնարկը, ռազմավարական և զարգացման ծրագրերը, վարչակազմի, կրթական ստորաբաժանումների և աջակցող ծառայությունների աշխատանքային պլաններն ու հաշվետվությունները: Սա ցույց է տալիս, որ բուհը փորձում է քաղաքականությունների և ընթացակարգերի վարչարարությունը կազմակերպել որակի կառավարման՝ պլանավորում, իրականացում, գնահատում և բարելավում տրամաբանությամբ:

Որակի ապահովման ձեռնարկը և առնչվող կարգավորումները ստեղծում են որակի ներքին ապահովման ֆորմալ հիմք՝ սահմանելով պատասխանատվությունների բաշխումը, ներքին մոնիթորինգի, ինքնագնահատման, ինչպես նաև որակի բարելավման սկզբունքները: Առավել տեսանելի են պլանավորման և իրականացման փուլերը. տարբեր ստորաբաժանումների աշխատանքային պլաններում սահմանվում են գործողություններ, պատասխանատուներ և որոշ դեպքերում՝ ժամկետներ, իսկ հաշվետվություններում արձանագրվում են կատարված աշխատանքները:

Որակի կառավարման առավել հստակ օրինակներից է ուսանողների կողմից ՊԴԿ գնահատման գործընթացը: 2023-2024թթ. ընթացքում այդ կարգի վերանայումը, առցանց ստանդարտացված գնահատման ձևաչափի ներդրումը, անանունության և տվյալների համադրելիության ապահովումը ցույց են տալիս, որ բուհը փորձել է հետադարձ կապի հավաքագրումը վերածել ավելի կանոնակարգված որակի ապահովման մեխանիզմի:

Միաժամանակ ՊԻԳԲ շրջափուլի գնահատման և բարելավման փուլերը դեռևս բոլոր գործընթացներում նույն չափով համակարգված չեն: Պլանավորման և հաշվետվողականության մեխանիզմները փաստաթղթավորված են, սակայն գնահատման արդյունքների հիման վրա իրականացվող գործողությունները հաճախ ներկայացված են մասնակի կամ առանձին օրինակների մակարդակում: Չի երևում, որ բոլոր հիմնական քաղաքականությունների և ընթացակարգերի համար գործում է փակ ցիկլ, որտեղ հստակ

արձանագրվում է՝ ինչ է պլանավորվել, ինչ է իրականացվել, ինչ արդյունք է գնահատվել, ինչ խնդիր է բացահայտվել և ինչ բարելավում է կատարվել:

Բացի այդ, փաստաթղթերում ամբողջությամբ չի երևում, թե որակի ապահովման արդյունքները ինչպես են ազդում ռազմավարական որոշումների, ռեսուրսների բաշխման կամ ինստիտուցիոնալ քաղաքականությունների փոփոխության վրա: Օրինակ՝ դասախոսների գնահատման արդյունքները հավաքագրվում և քննարկվում են, սակայն ներկայացված չէ, թե դրանց հիման վրա ինչ չափերի բարելավումներ են արձանագրվել դասավանդման մեթոդների, ուսանողների բավարարվածության, առաջադիմության կամ կրթական ծրագրերի որակի տեսանկյունից:

2.6 ՄՈՒՀ-ում գործում են մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և այլ գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրումը, վերլուծումը և կիրառումը գնահատող մեխանիզմներ:

ՌՀՀ-ում առկա են կրթական ծրագրերի և այլ գործընթացների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրման մեխանիզմներ. հավաքագրվում են ուսանողների առաջադիմության, ՊԴԿ գնահատման, ուսանողների գոհունակության, պրակտիկայի արդյունքների, գործատուների կարծիքի, շրջանավարտների զբաղվածության և կրթական ծրագրերի մոնիթորինգի վերաբերյալ տվյալներ:

Միաժամանակ այդ տվյալները դեռևս ամբողջությամբ չեն ինտեգրվում միասնական վերլուծական համակարգում: Տարբեր աղբյուրներից ստացված տեղեկությունները հիմնականում վերլուծվում են առանձին-առանձին, ինչի հետևանքով դժվար է ամբողջական պատկեր ստանալ կրթական ծրագրերի արդյունավետության, ուսանողների վերջնարդյունքների ձեռքբերման և ծրագրերի բարելավման կարիքների վերաբերյալ:

2.7 ՄՈՒՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերի և շնորհվող որակավորումների որակի մասին թարմացված, օբյեկտիվ և անկողմնակալ քանակական և որակական տեղեկատվության հրապարակումները գնահատող մեխանիզմներ:

ՌՀՀ-ն պաշտոնական կայքի միջոցով հրապարակում է կրթական ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ներառյալ ծրագրերի նկարագրերը, ուսումնական պլանները, դասախոսական կազմի տվյալները, դասացուցակները, ինչպես նաև կրթական գործընթացին վերաբերող այլ նյութեր: Տեղեկատվության հրապարակման և թարմացման գործընթացում ներգրավված են կրթական քաղաքականության և որակի ապահովման, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացի կազմակերպման պատասխանատու ստորաբաժանումները:

Տեղեկատվության հրապարակումը հիմնականում իրականացվում է ՌԴ կրթության վերահսկողության դաշնային ծառայության պահանջներին համապատասխան: Բուհում առկա են նաև պատասխանատու անձանց սահմանման և տեղեկատվական համակարգի պահպանման մոտեցումներ, ինչը վկայում է տեղեկատվության կառավարման որոշակի կառուցվածքի առկայության մասին:

Հստակ չի երևում նաև ուսանողների, դիմորդների, գործատուների և այլ շահակիցների ներգրավումը հրապարակված տեղեկատվության օգտակարության կամ հասանելիության գնահատման գործընթացում: Բացի այդ, ամբողջությամբ ներկայացված չէ, թե հրապարակված տվյալների վերլուծությունը ինչպես է օգտագործվում կրթական ծրագրերի զարգացման, հաղորդակցման բարելավման կամ կառավարչական որոշումների կայացման համար:

Դատողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված է նորմատիվ առումով կանոնակարգված կառավարման համակարգ, որն ապահովում է բուհի հիմնական կրթական, գիտական, վարչական և ռեսուրսային գործընթացների շարունակական իրականացումը: Կառավարման մարմինների, ստորաբաժանումների և պաշտոնների գործառնությունների

նկարագրությունը ընդհանուր առմամբ թույլ է տալիս ապահովել կազմակերպական կայունություն և որոշումների փոխանցման ուղղահայաց շղթա:

Միաժամանակ կառավարման համակարգի հետագա զարգացման հիմնական ուղղությունը պետք է լինի դրա արդիականացումը և հավասարակշռումը: Գործող կառավարման մոդելը դեռևս բավական կենտրոնացված և հիերարխիկ է, իսկ կանոնադրական հիմքերը ամբողջությամբ չեն արտացոլում բուհի ներկայիս կառուցվածքը և նոր միջպետական համաձայնագրով նախատեսվող կառավարման իրողությունները: Կառավարման խորհրդի ձևավորումը կնպաստել լիազորությունների, վերահսկողության և հաշվետվողականության առավել հավասարակշռված բաշխմանը:

Բուհի համար կարևոր է նաև ուժեղացնել կառավարման որոշումների տվյալահեն և արդյունքահեն հիմնավորումը: Ներկայում որոշումների կայացման շղթան հիմնականում կանոնակարգված է, սակայն ոչ միշտ է հստակ երևում՝ ինչ տվյալների հիման վրա է որոշումը կայացվել, ինչ արդյունք է տվել, և ինչպես է այդ արդյունքը օգտագործվել հաջորդ կառավարչական որոշման կամ պլանավորման փուլում: Այս բացը հատկապես տեսանելի է պլանավորման, ռեսուրսների բաշխման, կրթական ծրագրերի վերանայման և կառուցվածքային փոփոխությունների գնահատման մասով:

ՌՀՀ-ում առկա է պլանավորման և հաշվետվողականության զարգացած փաստաթղթային համակարգ, սակայն այն դեռ ամբողջությամբ չի վերածվել փակ կառավարչական ցիկլի: Պլանները, ԳԱՅ-երը և հաշվետվությունները հիմնականում ցույց են տալիս, թե ինչ է նախատեսվել և ինչ է իրականացվել, սակայն ավելի թույլ են ցույց տալիս՝ ինչ արդյունք է ստացվել, ինչ շեղումներ են եղել, ինչու են դրանք առաջացել և ինչ բարելավումներ են կատարվել դրանց հիման վրա: Այս առումով բուհի համար առաջնահերթ է ուժեղացնել «պլանավորում–իրականացում–վերլուծություն–բարելավում» շղթան:

Կառավարման համակարգում մասնակցության մեխանիզմներ կան, սակայն դրանց ազդեցությունը որոշումների վրա դեռ պետք է դարձնել ավելի տեսանելի: Դասախոսների մասնակցությունը ակադեմիական որոշումների մակարդակում ավելի ձևավորված է, մինչդեռ ուսանողների մասնակցությունը առավելապես տեսանելի է հարցումների, խորհրդակցությունների և առանձին առաջարկների մակարդակում: Բուհի համար կարևոր է ուսանողների և դասախոսների մասնակցությունը կապել ոչ միայն կարծիքների հավաքագրման, այլև փաստաթղթավորված որոշումների, ծրագրային փոփոխությունների և որակի բարելավման արդյունքների հետ:

ՌՀՀ-ի կառավարման համակարգում ինստիտուտների միավորումը և կառուցվածքային վերակազմակերպումը ստեղծել են միջգիտակարգային համագործակցության և ռեսուրսների ավելի արդյունավետ օգտագործման նախադրյալներ: Միաժամանակ կարևոր է, որ այս վերակազմակերպումը չմնա միայն կառուցվածքային մակարդակում, այլ արտահայտվի կրթական ծրագրերի համատեղ բաղադրիչներում, միջինստիտուտային ընտրովի դասընթացների կրեդիտային ճանաչման, համատեղ հետազոտական առաջադրանքների և ուսանողների միջգիտակարգային կարողությունների ձևավորման մեջ:

Ռեսուրսների կառավարման տեսանկյունից բուհն ունի մարդկային, նյութական և ֆինանսական հիմքեր, սակայն անհրաժեշտ է ավելի հստակ կապ ապահովել ռեսուրսների բաշխման և ռազմավարական ու կրթական արդյունքների միջև: Հատկապես կարևոր է հաշվի առնել, որ ինստիտուտների կարիքները համաչափ չեն. տարբեր են դրանց կրթական ծրագրերը, հետազոտական ակտիվությունը, տեխնիկական ու լաբորատոր պահանջները և ֆինանսական հնարավորությունները: Հետևաբար ռեսուրսների բաշխումը պետք է հիմնվի ոչ միայն կենտրոնացված կառավարման տրամաբանության, այլև տարբերակված կարիքների և արդյունքների վերլուծության վրա:

Տվյալների հավաքագրման, վերլուծության և կիրառման համակարգում ՌՀՀ-ն ունի որոշ գործիքներ, սակայն դրանք դեռ միասնական ինստիտուցիոնալ վերլուծական համակարգ չեն ձևավորում: Տարբեր աղբյուրներից ստացված տվյալները՝ ուսանողների առաջադիմություն, ՊԴԿ գնահատում, գոհունակություն, պրակտիկայի արդյունքներ, գործատուների կարծիք, շրջանավարտների տվյալներ, հաճախ դիտարկվում են առանձին-առանձին: Բուհի համար կարևոր է ձևավորել միասնական վերլուծական համակարգ, որը կաջակցի ոչ միայն հաշվետվողականությանը, այլև կառավարչական որոշումների կայացմանը:

Որակի կառավարման սկզբունքի տեսանկյունից ՌՀՀ-ում առավել զարգացած են պլանավորման և իրականացման փուլերը, իսկ գնահատման և բարելավման փուլերը դեռ պետք է դառնան ավելի համակարգված և ապացուցելի: Բուհի համար կարևոր է, որ որակի ապահովման արդյունքները տեսանելիորեն ազդեն ռազմավարական որոշումների, ռեսուրսների բաշխման, կրթական ծրագրերի վերանայման և կառավարման քաղաքականությունների փոփոխության վրա:

Հրապարակվող տեղեկատվության մասով ՌՀՀ-ն ապահովում է կրթական ծրագրերի և որակավորումների վերաբերյալ տվյալների ներկայացում, սակայն հետագա զարգացման համար անհրաժեշտ է գնահատել ոչ միայն հրապարակման փաստը, այլև տեղեկատվության որակը, հասանելիությունը, թարմությունը և շահակիցների համար օգտակարությունը: Այս գործընթացը պետք է դառնա ոչ թե միայն կարգավորող պահանջի կատարում, այլ հաղորդակցման և որակի բարելավման գործիք:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված է նորմատիվորեն կանոնակարգված կառավարման համակարգ, առկա են կառավարման մարմիններ, ստորաբաժանումներ, պաշտոնների նկարագրություններ, պլանավորման և հաշվետվողականության փաստաթղթային համակարգ, ինչպես նաև կրթական, գիտական և վարչական գործընթացների իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհի կառավարման և վարչարարության կազմակերպական հիմքերը:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 2-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

III. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

ԶԱՓԱՆԻՇ: ՄԿԾ-ները համապատասխանում են հաստատության առաքելությանը, կազմում են հաստատության պլանավորման բաղկացուցիչ մաս և նպաստում են շարժունությանը և միջազգայնացմանը:

Փաստեր

3.1 ՄՈՒՀ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը համահունչ են հաստատության առաքելությանը, համապատասխանում են պետական կրթական չափորոշիչներին, մանրամասն նկարագրված են՝ ըստ շնորհվող որակավորումների ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների:

ՌՀՀ-ն առաջարկում է բակալավրի, մագիստրոսի և ասպիրանտուրայի կրթական ծրագրերի լայն շրջանակ ՌՀՀ-ի կրթական ծրագրերի կառուցվածքը ներառում է ռուսական և հայկական բաժանմունքներում իրականացվող բակալավրի, մագիստրոսի, ինչպես նաև անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագրեր: Ռուսական բաժանմունքում իրականացվում է բակալավրի 20, մագիստրոսի 17, ինչպես նաև 4 անընդհատ և ինտեգրացված կրթական ծրագիր: Հայկական բաժանմունքում իրականացվում է բակալավրի 15 և մագիստրոսի 10 կրթական ծրագիր: Բնագիտական ուղղվածության ծրագրերի բաշխվածությունը ցույց է

տալիս, որ ռուսական բաժանմունքի բակալավրի կրթական ծրագրերից 7-ն ունեն բնագիտական ուղղվածություն, իսկ հայկական բաժանմունքում՝ 2-ը: Մագիստրոսի մակարդակում բնագիտական ուղղվածության ծրագրերը ռուսական բաժանմունքում 3-ն են, հայկական բաժանմունքում՝ 2-ը: Կրթական ծրագրերը բովանդակային առումով համահունչ են բուհի առաքելությանը և ունեն սահմանված ուսումնառության վերջնարդյունքներ: ՌԴ Ֆեդերալ պետական կրթական չափորոշիչներում նույնպես սահմանված են ընդհանուր և մասնագիտական վերջնարդյունքներ, որոնք ձևավորում են ծրագրերի կառուցվածքի, բովանդակության և շնորհվող որակավորումների կարգավորող հիմքը:

Միաժամանակ փորձագիտական ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ վերջնարդյունքների առկայությունը դեռևս ոչ բոլոր դեպքերում է ամբողջությամբ վերաժվում կրթական ծրագրերի իրականացման հիմնական կազմակերպող սկզբունքի: Դասախոսների և ծրագրերի պատասխանատուների հետ քննարկումները ցույց են տալիս, որ դասավանդումը մի շարք դեպքերում շարունակում է կազմակերպվել առավելապես թեմատիկ կամ առարկայակենտրոն տրամաբանությամբ, իսկ ուսումնառության վերջնարդյունքների կապը դասընթացների բովանդակության, առաջադրանքների, գնահատման ձևերի և ուսանողի փաստացի ձեռք բերած կարողությունների հետ տարբեր ծրագրերում տարբեր աստիճանի է արտահայտված:

Կրթական ծրագրերը հաստատվում են տարեկան պարբերականությամբ, սակայն դրանց հիմնական կառուցվածքը սովորաբար պահպանվում է, իսկ փոփոխությունները առավելապես վերաբերում են առանձին դասընթացների, ընտրովի բաղադրիչների կամ կրեդիտների վերաբաշխմանը: Ծրագրերում առկա բազային բաղադրիչը հիմնականում կայուն է և ուղղված է տվյալ մասնագիտության հիմնարար կարողությունների ձևավորմանը: Այս մոտեցումը ապահովում է ծրագրերի շարունակականությունը, սակայն ամբողջական ծրագրային վերանայման և վերջնարդյունքների ձեռքբերման տվյալահեն գնահատման մեխանիզմները դեռևս ամբողջությամբ տեսանելի չեն:

Հանդիպումներից պարզ դարձավ, որ դասընթացների միջև առկա է որոշակի հաջորդականություն, իսկ առանձին դասընթացներում իրականացվում են նախագծային առաջադրանքներ՝ գաղափարի մշակումից մինչև ներկայացում և իրականացում: Սա վկայում է ծրագրերում որոշակի կառուցվածքային կապերի առկայության մասին: Միևնույն ժամանակ այդ կապերի համակարգված քարտեզագրումը վերջնարդյունքների մակարդակում դեռևս ամբողջությամբ արտահայտված չէ:

Կրթական ծրագրերի իրականացման փորձը տարբեր ինստիտուտներում տարբեր է: Բնագիտական և տեխնոլոգիական ուղղություններում, հատկապես մագիստրոսական մակարդակում, հետազոտական բաղադրիչը առավել տեսանելի է. ուսանողները ներգրավվում են հետազոտական, փորձարարական, նախագծային և կիրառական առաջադրանքներում, իսկ դասընթացների և ավարտական աշխատանքների բովանդակությունը ավելի հստակ է կապակցվում ժամանակակից գիտական զարգացումների հետ: Հասարակագիտական և հումանիտար ուղղություններում նույնպես առկա են հետազոտական աշխատանքներ, սակայն դրանց կապը ժամանակակից գիտական գրականության, մեթոդաբանական մոտեցումների, կիրառական վերլուծության և ուսանողի ինքնուրույն հետազոտական կարողությունների ձևավորման հետ տարբեր ծրագրերում տարբեր աստիճանի է արտահայտված:

Բուհում առկա են կրթական ծրագրերի մշակման, քննարկման և հաստատման ձևավորված ընթացակարգեր: Նոր ծրագրերի մշակման և գործող ծրագրերի թարմացման ժամանակ դիտարկվում են կարգավորող պահանջները, ոլորտային միտումները,

ուսանողների հետաքրքրվածությունը, նոր մասնագետների ներգրավումը և այլ բուհերի նմանատիպ ծրագրերի փորձը: Ընտրովի բաղադրիչում հնարավոր են փոփոխություններ՝ նոր դասընթացների ավելացման, ինչպես նաև հետաքրքրություն չառաջացրած դասընթացների հանման միջոցով:

Աշխատաշուկայի կարիքների դիտարկումը ՌՀՀ-ում իրականացվում է հիմնականում գործատուների հետ շփումների, մասնագիտական փորձի և ոլորտային զարգացումների քննարկման միջոցով: Ծրագրերի պատասխանատուների ներկայացմամբ՝ լիարժեք մարքեթինգային մոնիթորինգ չի իրականացվում, սակայն գործատուների հետ կապերը օգտագործվում են հատկապես գործնական հմտությունների ուժեղացման անհրաժեշտությունը բացահայտելու համար: Այս պայմաններում աշխատաշուկայի պահանջների և կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքների միջև կապը դեռևս ամբողջությամբ տվյալահեն, պարբերական և փաստաթղթավորված ձևով չի արտահայտվում:

ՌՀՀ-ի կրթական ծրագրերի կառուցվածքի և բովանդակության վրա էական ազդեցություն ունեն ՌԴ Ֆեդերալ պետական կրթական չափորոշիչները, որոնք սահմանում են ծրագրերի հիմնական բաղադրիչները, պարտադիր դասընթացների շրջանակը և մասնագիտական պատրաստվածության պահանջները: Այս կարգավորող միջավայրը ապահովում է ծրագրերի ֆորմալ համապատասխանությունը, սակայն որոշ դեպքերում սահմանափակում է ծրագրերի նախագծման և արագ վերանայման ինստիտուցիոնալ ճկունությունը: Այդ պայմաններում բուհի համար կարևոր է ներքին որակի ապահովման մեխանիզմներով հետևել, թե սահմանված վերջնարդյունքները ինչպես են իրապես իրականացվում դասընթացների, գնահատման առաջադրանքների, հետազոտական բաղադրիչի և ուսանողի կրթական փորձի մակարդակում:

ՌՀՀ-ում կիրառվում է կրեդիտային համակարգ, սակայն այն դեռևս ամբողջությամբ չի գործում ECTS տրամաբանությամբ, քանի որ կրեդիտների սահմանումը ոչ միշտ է կապակցվում ուսանողի փաստացի բեռնվածության հետ:

3.2 ՄՈՒՀ-ն ունի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրության քաղաքականություն, որը նպաստում է ուսանողակենտրոն ուսուցմանը:

ՌՀՀ-ում կրթական ծրագրերի իրականացման ընթացքում կիրառվում են դասավանդման և ուսումնառության տարբեր ձևաչափեր՝ դասախոսություններ, սեմինար պարապմունքներ, գործնական պարապմունքներ, լաբորատոր աշխատանքներ, խմբային առաջադրանքներ, նախագծային աշխատանքներ, դեպքերի ուսումնասիրություններ և պրեզենտացիաներ:

Դասավանդման գործընթացում շարունակում են լայնորեն կիրառվել դասախոսի կողմից նյութի ներկայացումը, հարցուպատասխանը, ուսանողների բանավոր պատասխանները և նախապես հանձնարարված նյութի քննարկումը: Սեմինար պարապմունքները հիմնականում կառուցվում են ուսանողների պատրաստած նյութի ներկայացման, քննարկման և դասախոսի ուղղորդող հարցերի շուրջ:

Միաժամանակ առանձին կրթական ծրագրերում կիրառվում են ուսանողների ակտիվ մասնակցությունը խրախուսող մեթոդներ: Տնտեսագիտության ուղղությամբ, օրինակ, դասախոսներն օգտագործում են դեպքերի ուսումնասիրություններ, տվյալների վերլուծություն, երկրների համեմատական վերլուծություն, բիզնես պլանների քննարկում, սիմուլյացիոն խաղեր, դեբատներ, խմբային աշխատանքներ և պրեզենտացիաներ: Առանձին դասընթացներում ուսանողներին տրվում են անհատական էսսեներ, վերլուծական

առաջադրանքներ և գործնական խնդիրներ, որոնք ուղղված են վերլուծական և քննադատական մտածողության զարգացմանը:

Մագիստրոսական տեխնոլոգիական և կիրառական ուղղվածություն ունեցող առանձին ծրագրերում առկա են նախագծահեն և գործնական ուսուցման տարրեր, որոնք նպաստում են ուսանողների խորացված մասնագիտական և կիրառական կարողությունների ձևավորմանը:

Ծրագրերի պատասխանատուների և դասախոսների հետ քննարկումները ցույց են տալիս, որ որոշ դեպքերում դասավանդման մեթոդները ընտրվում են ըստ ակնկալվող կարողությունների: Օրինակ՝ կիրառվում են նախագծային առաջադրանքներ, որտեղ ուսանողները մշակում են գաղափար, զարգացնում այն և ներկայացնում վերջնական արդյունքը: Առկա են նաև մեթոդներ, որոնց միջոցով ուսանողները սովորում են աշխատել թիմով, քննարկել այլ խմբերի աշխատանքները, ներկայացնել դիտարկումներ և հիմնավորել իրենց մոտեցումները:

Գործնական հմտությունների զարգացման նպատակով որոշ դասընթացներում ներդրվել են նաև մասնագիտական ծրագրային ապահովում և սիմուլյացիաներ: Մասնավորապես, հաշվապահության և ներդրումների ոլորտներում կիրառվող գործիքները նպատակ ունեն ուսանողներին ցույց տալու, թե ինչպես են տեսական գիտելիքները կիրառվում իրական մասնագիտական իրավիճակներում: Սա դրական փորձ է, որը կարող է նպաստել դասավանդման կիրառական և վերջնարդյունքահեն բնույթի ուժեղացմանը:

Դասավանդման մեթոդների ընտրությունը հիմնականում պայմանավորված է դասընթացի բովանդակությամբ, մասնագիտության առանձնահատկություններով, ուսանողների խմբի կազմով և դասախոսի մոտեցումներով: Դասախոսները որոշ դեպքերում ինքնուրույն են հարմարեցնում մեթոդները ուսանողների կարիքներին՝ հաշվի առնելով խմբի չափը, պատրաստվածության մակարդակը և ուսանողների հետադարձ կապը: Միաժամանակ մեթոդների ընտրության և դրանց վերջնարդյունքների հետ կապակցման միասնական ծրագրային մոտեցումը տարբեր կրթական ծրագրերում նույն աստիճանի տեսանելի չէ:

Փորձագիտական ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ ՌՀՀ-ում առկա են ուսանողակենտրոն և ակտիվ ուսուցման առանձին լավ օրինակներ, սակայն դրանց կիրառումը դեռևս անհավասար է տարբեր կրթական ծրագրերում և մեծապես կախված է առանձին դասախոսների նախաձեռնությունից: Դասավանդման գերակշռող մոտեցումը մի շարք դեպքերում շարունակում է մնալ դասախոսի կողմից նյութի ներկայացման և ուսանողների կողմից հանձնարարված նյութի վերադարձի տրամաբանության մեջ:

3.3 ՄՌԻՀ-ն ունի ուսանողների գնահատման քաղաքականություն՝ ըստ ուսումնառության արդյունքների, և ապահովում է ակադեմիական ազնվությունը:

ՌՀՀ-ում ուսանողների գնահատման գործընթացը կարգավորվում է մի շարք ներքին փաստաթղթերով, այդ թվում՝ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կրեդիտառելիքինգային համակարգի, ընթացիկ վերահսկողության և միջանկյալ ատեստավորման, մագիստրոսական թեզերի, ամփոփիչ ատեստավորման և ինքնուրույն աշխատանքների վերաբերյալ կարգերով:

Կրթական ծրագրերում կիրառվում են գնահատման տարբեր մեթոդներ՝ բանավոր և գրավոր քննություններ, թեստավորում, հարցումներ, լաբորատոր աշխատանքներ, նախագծային առաջադրանքներ, հետազոտական աշխատանքներ, կուրսային և ավարտական աշխատանքներ: Գնահատման մեթոդները ընտրվում են՝ հաշվի առնելով կրթական ծրագրի և դասընթացի բովանդակությունը, ինչպես նաև դասախոսի մոտեցումը: Առավել տարածված են բանավոր պատասխանները, գրավոր կամ թեստային քննությունները, սակայն առանձին

կրթական ծրագրերում կիրառվում են նաև գործնական, նախագծային, վերլուծական և հետազոտական բնույթի առաջադրանքներ:

Առանձին կրթական ծրագրերում առկա են ուսումնառության վերջնարդյունքների և գնահատման մեթոդների կապակցման օրինակներ: Մասնավորապես, «Տնտեսագիտություն» բակալավրի կրթական ծրագրում մի շարք վերջնարդյունքների համար նախատեսված են հմտությունների գնահատման մեթոդներ՝ գործնական առաջադրանքներ, դեպքերի ուսումնասիրություններ, թիմային նախագծեր, վերլուծական հաշվետվություններ, պրակտիկ աշխատանք և ծրագրային գործիքների կիրառություն: Սա ցույց է տալիս, որ որոշ դեպքերում գնահատման մեթոդները ուղղված են ոչ միայն տեսական գիտելիքի, այլև կիրառական, վերլուծական և թիմային աշխատանքի կարողությունների գնահատմանը:

Միաժամանակ փաստաթղթերում բոլոր կրթական ծրագրերի մակարդակով ամբողջությամբ տեսանելի չէ վերջնարդյունք-գնահատման առաջադրանք-գնահատման չափանիշ կապի միասնական քարտեզագրումը: Դասընթացների նկարագրերում ներկայացվում են գնահատման ձևերը և ուսանողներին առաջադրվող պահանջները, սակայն ոչ միշտ է հստակ առանձնացված, թե կոնկրետ որ գնահատման առաջադրանքով է ստուգվում տվյալ դասընթացի կամ կրթական ծրագրի ուսումնառության ակնկալվող վերջնարդյունքը: Ընդհանուր և մասնագիտական վերջնարդյունքների գնահատման համար հաճախ կիրառվում են նույն կամ նմանատիպ գնահատման մեթոդներ, ինչի պայմաններում վերջնարդյունքների տարբեր մակարդակների և տեսակների գնահատման առանձնահատկությունները ամբողջությամբ չեն երևում:

Դասախոսների հետ քննարկումները ցույց են տալիս, որ գնահատման մեթոդների և դրանց կշիռների սահմանումը մեծապես իրականացվում է դասախոսի մակարդակում: Սա ապահովում է դասավանդման և գնահատման որոշակի ճկունություն, սակայն ծրագրային մակարդակում գնահատման չափանիշների, կշիռների, առաջադրանքների և ուսումնառության վերջնարդյունքների կապի միասնական վերահսկումը դեռևս ամբողջությամբ տեսանելի չէ:

Գործնական կարողությունների գնահատման տեսանկյունից առանձնանում է պրակտիկաների կազմակերպման և գնահատման գործընթացը: Օրինակ՝ «Տնտեսագիտություն» բակալավրի կրթական ծրագրում իրականացվում են ուսումնական-ճանաչողական և արտադրական-տեխնոլոգիական պրակտիկաներ: Դրանց շրջանակում ուսանողները վարում են պրակտիկայի օրագիր, ներկայացնում են գրավոր հաշվետվություն, ստանում են պրակտիկայի ղեկավարի կարծիք և պաշտպանում են պրակտիկան ատեստացիոն հանձնաժողովի առջև: Պրակտիկայի համակարգողը և պրակտիկայի ղեկավարը վերահսկում են գործընթացը, իսկ ուսանողները կատարում են տեղեկատվության հավաքագրման, մշակման, վերլուծության և մասնագիտական միջավայրում առաջադրանքների իրականացման աշխատանքներ: Սա հնարավորություն է տալիս գնահատելու ոչ միայն գիտելիքի յուրացումը, այլև մասնագիտական միջավայրում գործնական հմտությունների կիրառումը:

Ամփոփիչ ատեստավորումն իրականացվում է պետական քննության և ավարտական որակավորման աշխատանքի պաշտպանության միջոցով: Ամփոփիչ ատեստավորման ձևերը սահմանվում են համապատասխան ինստիտուտի գիտական խորհրդի կողմից՝ կրթական չափորոշիչների պահանջներին համապատասխան, և հաստատվում ՌՀՀ գիտական խորհրդի կողմից: Ավարտական աշխատանքների թեմաները մշակվում են ամբիոններում, քննարկվում ինստիտուտների գիտական խորհուրդներում և հաստատվում ռեկտորի հրամանով: Ուսանողին կարող է հնարավորություն տրվել

ներկայացնելու սեփական թեմա, եթե հիմնավորվում է դրա կիրառական նշանակությունը տվյալ մասնագիտական ոլորտում: Պետական քննիչ հանձնաժողովներում ընդգրկվում են համապատասխան ոլորտի մասնագետներ, իսկ հանձնաժողովների աշխատանքի արդյունքներով կազմվում է հաշվետվություն, որը ներկայացվում է ՌՀՀ գիտական խորհրդին:

ՌՀՀ-ում գործում են նաև բողոքարկման մեխանիզմներ: Ուսանողը կարող է գրավոր բողոք ներկայացնել պետական ատեստավորման քննության անցկացման կարգի խախտման կամ արդյունքի հետ անհամաձայնության դեպքում: Բողոքարկման հանձնաժողովը սահմանված ժամկետներում քննարկում է բողոքը և կարող է պահպանել նախորդ արդյունքը, սահմանել նոր արդյունք կամ ընթացակարգային խախտման դեպքում չեղարկել քննության արդյունքը և ուսանողին տրամադրել կրկին քննություն հանձնելու հնարավորություն:

Ակադեմիական ազնվության ապահովման համար ՌՀՀ-ում գործում է գրավոր աշխատանքների ինքնուրույնության մասին կանոնակարգ, որով սահմանվում են կուրսային, ավարտական, մագիստրոսական, ռեֆերատային և այլ գրավոր աշխատանքների յուրօրինակության ստուգման մոտեցումները: Ուսանողները ներկայացնում են աշխատանքի ինքնուրույն կատարման վերաբերյալ գրավոր հայտարարություն, իսկ դրա բացակայությունը կարող է հիմք լինել պաշտպանության չթույլատրելու համար: 2018 թվականից բուհում կիրառվում է «Антиплагиат.Эксперт» ծրագիրը, որի միջոցով ստուգվում է ավարտական, կուրսային և հետազոտական աշխատանքների յուրօրինակությունը:

Միաժամանակ վերջին երկու տարիներին արձանագրված ակադեմիական խախտումների կամ գրագողության դեպքերի վերաբերյալ տվյալներ չեն ներկայացվել: Բացի այդ, ակադեմիական ազնվության քաղաքականությունը հիմնականում կենտրոնացած է գրագողության կանխարգելման վրա, մինչդեռ ճիշտ մեջբերման կանոնների, արհեստական բանականության գործիքների թույլատրելի կամ ոչ թույլատրելի կիրառման, դրանց հայտարարագրման և խախտումների արձանագրման վերաբերյալ առանձին կարգավորումներ փաստաթղթերում ամբողջությամբ չեն արտահայտվում:

3.4 ՄՌԻՀ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը բովանդակային առումով համահունչ են նմանատիպ այլ ճանաչված մասնագիտությունների կրթական ծրագրերին և նպաստում են ուսանողների ու դասախոսների շարժունությանը, միջազգայնացմանը:

ՌՀՀ-ում կրթական ծրագրերի մշակման և վերանայման ընթացքում որոշ դեպքերում դիտարկվում են միջազգային ճանաչում ունեցող բուհերի նմանատիպ ծրագրերը՝ դրանց կառուցվածքի, դասընթացների բաշխման և կիրառական բաղադրիչների համեմատության տեսանկյունից: Առանձին ծրագրերում, մասնավորապես ինժեներական և ինֆորմատիկայի ուղղություններում, հետազոտահեն և նախագծային բաղադրիչների ներառումը դիտարկվում է որպես միջազգային կրթական պրակտիկայի հետ բովանդակային համադրելիության դրսևորում:

Ուսանողների և դասախոսների շարժունությունն իրականացվում է գործընկեր բուհերի հետ համագործակցության շրջանակում: Շարժունության տվյալները ներառում են ինչպես ներգնա, այնպես էլ արտագնա շարժունության դեպքեր: Արտագնա շարժունության ուղղություններն ընդգրկում են եվրոպական, ռուսական և այլ գործընկեր բուհեր, մինչդեռ ներգնա շարժունության զգալի մասը ձևավորվում է ռուսական գործընկեր բուհերի հետ համագործակցության շրջանակում:

ՌՀՀ-ի հայ-ռուսական կրթական մոդելը ձևավորում է բազմալեզու ակադեմիական միջավայր: Միաժամանակ կրթական ծրագրերի նկարագրերում ոչ միշտ է հստակ երևում, թե միջազգային համագործակցությունը ինչպես է արտահայտվում ծրագրերի բովանդակության,

դասընթացների, թեմաների, ուսումնառության վերջնարդյունքների կամ դասավանդման ձևերի մեջ:

3.5 ՄՈՒՀ-ում առկա է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման, արդյունավետության գնահատման, բարելավման քաղաքականություն:

ՌՀՀ-ում առկա են կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման և վերանայման առնչվող ներքին կարգավորումներ: Գործող մոտեցումների համաձայն՝ կրթական ծրագրերի վերանայումը նախատեսվում է իրականացնել պարբերական՝ համալսարանի ներքին կանոնակարգերի շրջանակում:

ՌՀՀ-ում կրթական ծրագրերի վերանայումը ներկայացվում է որպես տարեկան իրականացվող գործընթաց, որում ներգրավված են ինստիտուտները, ամբիոնները և ակադեմիական կազմը: Սակայն վերանայման պլանների, իրականացված փոփոխությունների և դրանց արդյունքների վերաբերյալ փաստաթղթային ապացույցները ամբողջությամբ չեն արտացոլում գործընթացի պարբերականությունն ու համակարգվածությունը:

Կրթական ծրագրերի վերաբերյալ հետադարձ կապի հիմնական աղբյուրներից են ուսանողական հարցումները: Հարցումների միջոցով հավաքագրվում են ուսանողների կարծիքները դասընթացների, դասավանդման և կրթական գործընթացի առանձին բաղադրիչների վերաբերյալ: Դասախոսների հասանելիությունը ուսանողական հարցումների մանրամասն արդյունքներին սահմանափակ է, իսկ ուսանողների մասնակցության մակարդակը՝ ցածր:

Կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման շրջանակում առկա են ներբուհական քննարկումներ և առանձին դեպքերում դասընթացների բովանդակության կամ կազմակերպման ձևի վերանայման օրինակներ: Միաժամանակ կրթական ծրագրերի մակարդակում ուսումնառության վերջնարդյունքների ձեռքբերման, ուսանողների ավարտելիության, շրջանավարտների զբաղվածության և արտաքին շահակիցների հետադարձ կապի համադրված վերլուծության ձևաչափերը հստակ ներկայացված չեն:

Կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման և վերանայման գործընթացում արտաքին շահակիցների՝ գործատուների և շրջանավարտների ներգրավվածությունը ներկայացված է առանձին կապերի և խորհրդատվական ձևաչափերի միջոցով: Նրանց հետադարձ կապի պարբերական հավաքագրման և ծրագրերի վերանայման գործընթացում օգտագործման մեխանիզմները ամբողջությամբ փաստաթղթավորված չեն:

Դատողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված է կրթական ծրագրերի իրականացման կայուն համակարգ. բուհն ունի ծրագրերի մշակման, հաստատման, դասավանդման, գնահատման և վերանայման ներքին մեխանիզմներ: Կրթական ծրագրերը կառուցվում են ՀՀ և ՌԴ բարձրագույն կրթության կարգավորող պահանջների համադրման պայմաններում, իսկ ՌԴ Ֆեդերալ պետական կրթական չափորոշիչները ապահովում են ծրագրերի կառուցվածքի, պարտադիր բաղադրիչների և վերջնարդյունքների ֆորմալ կարգավորող հիմքը: Սա թույլ է տալիս ապահովել կրթական ծրագրերի շարունակական իրականացումը և շնորհիվ ուղղակիորեն ընդհանուր արժանահավատությունը:

Միաժամանակ կրթական ծրագրերի հետագա զարգացման հիմնական ուղղությունը պետք է լինի այդ ֆորմալ հիմքի վերածումը ավելի հստակ վերջնարդյունքահեն կառավարման համակարգի: Բուհում առկա են դասավանդման, գնահատման, հետադարձ կապի և վերանայման առանձին գործիքներ, սակայն դրանք դեռևս ամբողջությամբ չեն գործում որպես միասնական որակի բարելավման շղթա՝ վերջնարդյունքներից մինչև դասավանդում, գնահատում, տվյալների վերլուծություն և ծրագրային փոփոխություն:

ՌՀՀ-ի համար կարևոր է, որ կրթական ծրագրերի պատասխանատուների և ինստիտուտների մակարդակում ուժեղացվի ծրագրերի որակի բարելավման գործառնությունը: Մասնավորապես, անհրաժեշտ է ապահովել, որ բոլոր կրթական ծրագրերում դասընթացների բովանդակությունը, ուսանողի բեռնվածությունը, դասավանդման մեթոդները և գնահատման առաջադրանքները հստակ կապակցվեն ծրագրային և դասընթացային վերջնարդյունքների հետ: Սա թույլ կտա բուհին ոչ միայն ունենալ վերջնարդյունքներ փաստաթղթերում, այլև հետևել դրանց փաստացի ձևավորմանը կրթական գործընթացում:

Կրթական ծրագրերի վերանայման գործընթացում ՌՀՀ-ի համար կարևոր է ուժեղացնել բենչմարքինգի և արտաքին համեմատության մեխանիզմները: Թեև առանձին դեպքերում դիտարկվում են այլ բուհերի փորձը և ոլորտային զարգացումները, ծրագրերի համեմատական վերլուծությունը դեռ պետք է դառնա ավելի համակարգված գործընթաց: Բենչմարքինգը կարող է օգնել բուհին հստակ հասկանալ, թե իր ծրագրերը ինչպես են տարբերվում նմանատիպ ծրագրերից, ինչ մրցակցային առավելություններ ունեն, ինչ բացեր կան բովանդակության, մեթոդների, պրակտիկ բաղադրիչի, հետազոտական միջուկի և միջազգային բաղադրիչի մասով:

Բուհի զարգացման հաջորդ ուղղությունը կրթական ծրագրերի վերանայման գործընթացում արտաքին և ներքին տվյալների համակարգված օգտագործումն է: Աշխատաշուկայի, գործատուների, շրջանավարտների, ուսանողների առաջադիմության, գնահատման արդյունքների, պրակտիկայի արդյունքների և ուսանողական հարցումների տվյալները պետք է ավելի հստակ կապվեն ծրագրերի բարելավման որոշումների հետ, որպեսզի վերանայումը չմնա առանձին քննարկումների, դասընթացային փոփոխությունների կամ դասախոսների նախաձեռնությունների մակարդակում:

Հետազոտական բաղադրիչի տեսանկյունից ՌՀՀ-ում առկա է տարբերակված փորձ: Բնագիտական և տեխնոլոգիական ուղղություններում, հատկապես մագիստրոսական ծրագրերում, ավելի տեսանելի է արդի գիտության, փորձարարական աշխատանքի, նախագծային մոտեցումների և կիրառական խնդիրների հետ կապը: Այս փորձը կարող է դիտարկվել որպես բուհի ներսում հետազոտահեն կրթության զարգացման դրական հիմք:

Միաժամանակ հասարակագիտական և հումանիտար ուղղությունների մագիստրոսական ծրագրերում հետազոտական բաղադրիչի կապը ժամանակակից գիտական գրականության, մեթոդաբանական մոտեցումների, տվյալահեն վերլուծության և կիրառական հետազոտական խնդիրների հետ տարբեր ծրագրերում տարբեր աստիճանի է արտահայտված: Հետևաբար ՌՀՀ-ի համար կարևոր է բնագիտական ուղղություններում ձևավորված հետազոտահեն կրթության փորձը ավելի համակարգված տարածել նաև այլ մասնագիտական ուղղությունների վրա՝ հատկապես մագիստրոսական կրթության մակարդակում:

Միջազգայնացման տեսանկյունից ՌՀՀ-ն ունի գործընկերային կապեր, շարժունության փորձ և բազմալեզու ակադեմիական միջավայր: Սակայն զարգացման ուղղությունը պետք է լինի ոչ միայն շարժունության ծավալների պահպանումը կամ ընդլայնումը, այլև միջազգային փորձի ավելի հստակ ինտեգրումը կրթական ծրագրերի բովանդակության, վերջնարդյունքների, համատեղ դասավանդման, կրեդիտների ճանաչման, հետազոտական առաջադրանքների և ուսանողների անհատական կրթական հետազոտների մեջ:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված է բակալավրի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերի իրականացման կայուն համակարգ, կրթական ծրագրերը համահունչ են բուհի առաքելությանը, իրականացվում են ՀՀ և ՌԴ բարձրագույն կրթության կարգավորող պահանջների համադրման պայմաններում, առկա են ծրագրերի մշակման, հաստատման, դասավանդման, գնահատման և վերանայման ներքին մեխանիզմներ, ինչպես նաև կիրառվում են դասավանդման և գնահատման տարբեր ձևաչափեր՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհի կողմից կրթական ծրագրերի շարունակական իրականացումն ու շնորհվող որակավորումների ընդհանուր արժանահավատության ապահովումը:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 3-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

IV. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն ուսանողներին տրամադրում է համապատասխան աջակցություն՝ կրթական միջավայրի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով:

Փաստեր

4.1 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման հստակ մեխանիզմներ:

Ռուս-Հայկական համալսարանում ներդրված են ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման հստակ ձևակերպված մեխանիզմներ և ընթացակարգեր: Առկա և հեռակա ուսուցման համակարգերում ուսանողների ընդունելությունն իրականացվում է ներպետական իրավական ակտերի, ինչպես նաև ՌԴ Կրթության և գիտության նախարարության կողմից հաստատված՝ բակալավրի, մասնագետի և մագիստրոսի կրթական ծրագրերով ընդունելության կարգի հիման վրա: ՌՀՀ-ն դիմորդների պատրաստվածության աստիճանը բարձրացնելու նպատակով ընդունելության քննություններից մեկ ամիս առաջ անցկացնում է անվճար նախապատրաստական դասընթացներ՝ ընդունելության բոլոր առարկաների գծով:

Դիմորդների հավաքագրման և ներգրավվման նպատակով ՌՀՀ-ն իրականացնում է բազմաբնույթ միջոցառումներ՝ կիրառելով տեղեկատվական և կազմակերպչական մեխանիզմներ: Տեղեկատվական մեխանիզմներից են համալսարանի պաշտոնական կայքում գործող երկլեզու «Դիմորդ» ենթաբաժինը, ինչպես նաև սոցիալական ցանցերի հարթակները, որոնցում ներկայացվում են ընդունելության գործընթացին վերաբերող անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Կազմակերպչական ներհամալսարանական մեխանիզմներից են համալսարանում իրականացվող միջոցառումները («Բաց դռների» օր, տոնավաճառներ, օլիմպիադաներ), իսկ արտահամալսարանական՝ բուհի ներկայացուցիչների այցելությունները հանրակրթական դպրոցներ:

Դիմորդների հավաքագրման և ներգրավվման բուհի համար մեկ այլ մեխանիզմներից է համալսարանի կազմում գործող «Ուսմունք» հանրակրթական դպրոցը, որը դիտարկվում է դիմորդների ձևավորման և վաղ մասնագիտական կողմնորոշման կարևոր հարթակ: Դիմորդների ներգրավվմանը նպաստում են նաև զարնանային, աշնանային և ամառային մասնագիտական դպրոցները:

Վերջին տարիների ընդունելության թվային վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բուհում արձանագրվում է ուսանողների ընդհանուր թվաքանակի կայուն աճ: Մասնավորապես, ուսանողների ընդհանուր թիվը կազմել է 2022-2023 ուստարում՝ 4041, 2023-2024 ուստարում՝ 3999, 2024-2025 ուստարում՝ 4517, իսկ 2025-2026 ուստարում՝ 4576:

Վերլուծվող ժամանակահատվածում (2021-2025թթ.) համալսարանում դիտվում է դուրս մնացած և վերականգնված ուսանողների թվաքանակի հարաբերական կայունություն: Դուրս մնացած ուսանողների տոկոսային ցուցանիշը տատանվում է 4.4–5.8% միջակայքում (նվազագույնը՝ 2022թ. 187 ուսանող, առավելագույնը՝ 2023թ. 231 ուսանող): Հեռացումների հիմնական պատճառները ցածր առաջադիմությունն ու բացակայությունների թույլատրելի շեմի գերազանցումն են:

Վերլուծությունը ցույց է տալիս նաև, որ վերականգնված ուսանողների թվաքանակը վերջին տարիներին ունի աճի միտում, մասնավորապես 2023-2025թթ արձանագրվել է վերականգնվածների թվի ավելացում (75-ից մինչև 141):

4.2 ՄՈՒՀ-ն ունի ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

ՌՀՀ-ում ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման համար կիրառվում են ինչպես ֆորմալ, այնպես էլ ոչ ֆորմալ մեխանիզմներ: 2017 թվականին ներդրվել է ուսանողների կողմից կրթության որակի գնահատման ընթացակարգը, իսկ 2023 թվականին հաստատվել է պրոֆեսորադասախոսական կազմի գնահատման կարգը, որոնց շրջանակում նախատեսված են ուսանողական հարցումներ կրթության որակի և դասավանդման վերաբերյալ: Ուսանողների կարիքներն ու առաջարկությունները բարձրաձայնվում են նաև մասնակցային մեխանիզմների միջոցով՝ ուսանողների ներգրավմամբ գիտական խորհուրդներում և համալսարանի կառավարման այլ օղակներում: Բացի այդ, կիրառվում են ոչ ֆորմալ քննարկումներ, որոնք հնարավորություն են տալիս ուսանողների կողմից բարձրացված հարցերը դիտարկել ընթացիկ կրթական գործընթացի կազմակերպման համատեքստում:

Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզվեց, որ թեև համաձայն գործող կանոնակարգի հարցումները պետք է իրականացվեն յուրաքանչյուր տարի, սակայն դրանց անցկացումը չի իրականացվում սահմանված պարբերականությամբ, ինչպես նաև չեն իրականացվում հարցումների արդյունքների փաստաթղթային վերլուծություններ: Ուսանողների կրթական կարիքները քննարկվում են ինստիտուտների, ամբիոնների և դասախոսների հետ համագործակցության արդյունքում:

4.3 ՄՈՒՀ-ը ստեղծում է լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպման և խորհրդատվություն տրամադրելու հնարավորություններ՝ ուսանողների արդյունավետ ուսումնառությանը նպաստելու համար:

ՌՀՀ-ում ստեղծված է լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպման և խորհրդատվություն տրամադրելու անհրաժեշտ միջավայրը: Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ չկա ուսանողներին խորհրդատվություն տրամադրելու հատուկ կանոնակարգ և հստակ ժամանակացույց: Խորհրդատվությունները կազմակերպվում են բազմաբնույթ ձևաչափերով՝ հանդիպումներ, առցանց կապ, հաղորդակցման տարբեր հարթակներ: Համալսարանը ջանքեր է գործադրում բարձրացնելու ուսանողների մոտ խորհրդատվական ծառայություններից իրազեկվածության աստիճանը՝ պարբերաբար հանրայնացնելով դրանք ՌՀՀ-ի պաշտոնական կայքում և սոցիալական ցանցերում: Խորհրդատվական հանդիպումները իրականացվում են ինչպես ուսանողների ցանկությամբ, այնպես էլ ինստիտուտների նախաձեռնությամբ:

Փորձագիտական այցի ընթացքում պարզ դանձավ, որ համալսարանում իրականացվում են լրացուցիչ պարապմունքներ՝ ուղղված ցածր առաջադիմություն ունեցող ուսանողների աջակցմանը, ինչպես նաև կազմակերպվում են օտար լեզվի դասընթացներ: Այնուամենայնիվ նման պարապմունքները չեն կրում պարբերական բնույթ և չեն իրականացվում նման դասընթացների արդյունավետության վերլուծություններ:

4.4 ՄՈՒՀ-ում սահմանված է ուսանողներին օժանդակություն և ուղղորդում տրամադրելու նպատակով վարչական աշխատակազմին դիմելու հստակ կանոնակարգ և ժամանակացույց:

Համալսարանում ուսանողների համար վարչական աշխատակազմին դիմելու հատուկ կանոնակարգ սահմանված չէ: Ուսանողների և վարչակազմի միջև կապի մեխանիզմները ներկայացված են Ուսանողների ուղեցույցում, որտեղ ներկայացված են դեպարտամենտերի, կենտրոնների և երիտասարդության գծով ռեկտորի խորհրդականի կոնսուլտային տվյալներ,

իսկ մնացած կապի միջոցները ներկայացված են ՌՀՀ-ի պաշտոնական կայքում: Բացի վերոնշյալ մեխանիզմները առկա են նաև վարչական կազմի հետ կապի այլ միջոցներ՝ սոցիալական ցանցերը, պաշտոնական կայքում հետադարձ կապի հարթակը:

Փորձագիտական խմբի հանդիպումների արդյունքում պարզ դարձավ, որ ուսանողները իրենց խնդիրների մեծ մասը լուծում են ինստիտուտների մակարդում՝ մինչև դրանք համալսարանի վարչական անձնակազմին հասնելը:

4.5 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայություններ:

ՌՀՀ-ում ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայությունների մատուցման համար պատասխանատու է կարիերայի կենտրոնը, որը համագործակցելով ինստիտուտների, ամբիոնների և ուսանողական խորհրդի հետ՝ կազմակերպում է միջոցառումներ միտված ուսանողների աշխատաշուկա մուտք գործելու պատրաստվածության բարձրացմանը, ինչպես նաև զբաղվում է պրակտիկաների կազմակերպմամբ:

Ուսանողների աշխատաշուկա մուտք գործելու նպատակով յուրաքանչյուր տարի կազմակերպվում է աշխատանքի տոնավաճառ, մասնավորապես 2024-2025 ուսումնական տարում տոնավաճառին մասնակցել են 30 կազմակերպություններ, որը ի համեմատ 2022-2023 ուսումնական տարվա աճել է 19-ով: Միջոցառումը նպաստել է 10 ուսանողի աշխատանքի տեղավորմանը:

Փորձագիտական այցից պարզ դարձավ, որ պայմանավորված շրջանավարտ-բուհ հետադարձ կապի ապահովման խոչընդոտներով, դեռևս լիարժեք չէ ՌՀՀ-ի շրջանավարտների բազան և նրանց կապը համալսարանի հետ, մասնավորապես կրթական ծրագրերի կամ այլ բարելավման գործընթացներում, դեռևս թույլ է: Այնուամենայնիվ հարկ է նշել, որ համալսարանը ջանքեր է գործադրում ներդնել հետադարձ կապի ապահովման մեխանիզմներ, որի օրինակներից մեկը շրջանավարտների միության վերակազմավորումն է:

Համալսարանը նաև ամրապնդում և ստեղծում է նոր բուհ-գործատու կապեր: 2026թ. փետրվարին կազմակերպվել է աշխատաշուկայի ներկայացուցիչների հետ ֆորում, որին մասնակցել են 7 ոլորտային կազմակերպություններ:

Շրջանավարտների զբաղվածության և կարիերայի ընթացքի վերաբերյալ տվյալների պարբերական հավաքագրման և վերլուծության մեխանիզմները փաստաթղթերում ամբողջականորեն արտացոլված չեն: Գործատուների հետ համագործակցություն առկա է, սակայն դրա կապը կրթական ծրագրերի զարգացման և կարիերայի աջակցության գործընթացների հետ դեռևս հստակ համակարգված ձևով չի երևում:

4.6 ՄՈՒՀ-ն աջակցում է ուսանողներին՝ ներգրավվելու հաստատության գիտահետազոտական աշխատանքներում:

ՌՀՀ-ում ուսանողների ներգրավումը գիտահետազոտական աշխատանքներում դիտարկվում է որպես բուհի զարգացման կարևոր ուղղություն: Ուսանողների հետազոտական կարողությունների զարգացման նպատակով իրականացվում են տարբեր ձևաչափեր՝ ուսանողական գիտաժողովներ, սեմինարներ, աշխատաժողովներ, ամառային և ձմեռային դպրոցներ, ինչպես նաև հետազոտական և նախագծային բնույթի առաջադրանքներ:

Բուհում նկատելի է բակալավրի և մագիստրատուրայի ուսանողների մասնակցության աճ հետազոտական նախագծերում: Ուսանողները ներգրավվում են հետազոտական խմբերում, որոնք կապված են բուհի հետազոտական առաջնահերթությունների և գիտական դպրոցների հետ: Մագիստրոսական կրթական ծրագրերում հետազոտական բաղադրիչն ավելի ընդգծված է և հիմնականում կապվում է ավարտական աշխատանքի, հետազոտական առաջադրանքների հետ:

ՌՀՀ-ում պարբերաբար կազմակերպվում են ուսանողական գիտաժողովներ՝ մի քանի հարյուր մասնակիցների ընդգրկմամբ, ինչը ուսանողներին հնարավորություն է տալիս ներկայացնելու հետազոտական արդյունքներ և հրապարակելու գիտաժողովի նյութեր:

Միաժամանակ ուսանողների հետազոտական կարողությունների զարգացումը տարբեր կրթական մակարդակներում ներկայացված է տարբեր աստիճանի: Մագիստրոսական մակարդակում հետազոտական բաղադրիչն առավել տեսանելի է, իսկ բակալավրի մակարդակում հետազոտական կարողությունների աստիճանական զարգացման ամբողջական մոդելը հստակ չի արտահայտվում: Փաստաթղթերում ամբողջությամբ տեսանելի չէ, թե ուսանողը ուսումնառության տարբեր տարիների ընթացքում ինչպես է աստիճանաբար անցնում հետազոտական հիմքային հմտություններից դեպի ինքնուրույն հետազոտական աշխատանք:

Չնայած բուհն ունի միջազգային համագործակցություններ, ուսանողների ներգրավվածությունը միջազգային համատեղ հետազոտական նախագծերում կամ գործընկեր բուհերի հետ իրականացվող հետազոտական նախաձեռնություններում ամբողջությամբ համակարգված չէ: Բացի այդ, ուսանողական հետազոտությունների արդյունքների ազդեցության գնահատման, ինչպես նաև ուսանողական հետազոտական նախագծերին ուղղված մրցակցային ֆինանսավորման կամ դրամաշնորհային սխեմաների վերաբերյալ տվյալները սահմանափակ են:

4.7 ՄՌԻՀ-ում գործում է ուսանողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմին:

ՌՀՀ-ում ուսանողների իրավունքների պաշտպանության վերաբերյալ կետերը ներկայացված են «Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարանի էթիկական կանոնակարգում», «ՌՀՀ սովորողի կարգապահական օրենսգրքում» և այլ ներքին կանոնակարգերում: Համալսարանում որպես ուսանողների իրավունքների պաշտպանության մարմին հանդես է գալիս ՌԻսանողական խորհուրդը (ՌԻԽ), որը իր կանոնադրության հիման վրա ապահովում է ուսանողների շահերի պաշտպանությունը և ինքնակառավարման գործընթացները: Ուսանողների և ուսանողական խորհրդի ներկայացուցիչների հետ հանդիպումները ցույց տվեցին, որ կառույցը հիմնականում զբաղված է մշակութային, ժամանցային միջոցառումների իրականացմամբ: Համալսարանի կառավարման օղակներում ուսանողների պահանջների արտահայտման տեսանկյունից ՌԻԽ-ի նկատմամբ վստահությունն ու իրազեկվածությունը ցածր է, ինչի մասին վկայում են թե՛ ուսանողների շրջանում իրականացված հարցումները, թե՛ փորձագիտական խմբի հանդիպումները:

Ինչպես պարզ դարձավ փորձագիտական այցի ընթացքում ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման, ինչպես նաև իրավունքների պաշտպանության տեսանկյունից Ուսանողական խորհուրդը ակտիվ և էական դերակատարում չունի: Ուսանողները հարցեր կամ առաջարկներ ունենալու դեպքում հիմնականում դիմում են ինստիտուտների, իսկ երբեմն համալսարանի վարչական անձնակազմին:

Ուսանողական խորհրդի և ուսանողների միջև կապի ապահովման մեխանիզմներից են ինստիտուտների և համալսարանի ուսանողական խորհուրդների սոցիալական էջերը, սակայն դրանց վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ դրանց ակտիվությունը և տեղեկատվության կանոնավոր թարմացումը տարբեր ինստիտուտներում անհամաչափ է և հրապարակվող տեղեկատվությունը բացառապես կրում է մշակութային և ժամանցային բովանդակություն:

4.8 ՄՌԻՀ-ում գործում են ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և այլ մատուցվող ծառայությունների գնահատման և որակի ապահովման մեխանիզմներ:

ՌՀՀ-ում ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և այլ մատուցվող ծառայությունների գնահատումն հիմնականում իրականացնում է Կրթական քաղաքականության և կրթության որակի վերահսկողության վարչությունը հարցումների միջոցով: Հարցումների արդյունքները տրամադրվում են համապատասխան ստորաբաժանումներին՝ կայացվելիք որոշումների համար: Հարկ է նշել, որ հարցումների պարբերականությունը չի վերահսկվում և չեն իրականացվում փաստաթղթային վերլուծություններ:

Դատողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված է դիմորդների ներգրավման, ընդունելության, ուսանողների խորհրդատվության, կարիերայի աջակցության և գիտահետազոտական գործունեության մեջ նրանց մասնակցության ապահովման միջավայր: Բուհը իրականացնում է ուսանողների հավաքագրման ակտիվ աշխատանքներ, ապահովում է դիմորդների և ուսանողների համար տեղեկատվական հասանելիություն, ինչպես նաև ստեղծում է ուսանողների ուսումնառությանը, մասնագիտական կողմնորոշմանը և հետազոտական ներգրավմանը նպաստող հնարավորություններ:

Միաժամանակ ուսանողների աջակցության տրամադրման համակարգի զարգացման հիմնական ուղղությունը գործող մեխանիզմների առավել համակարգված կիրառումն է: Բուհում առկա են ուսանողների կարիքների վերհանման, խորհրդատվության, լրացուցիչ պարապմունքների և ծառայությունների գնահատման տարբեր ձևաչափեր, սակայն դրանց պարբերականությունը, արդյունքների վերլուծությունը և բարելավումների հետ կապը դեռևս ամբողջությամբ չեն գործում որպես միասնական որակի ապահովման շղթա:

Ուսանողների կարիերայի աջակցության և գործատուների հետ համագործակցության ուղղությամբ առկա են դրական զարգացումներ, սակայն բուհի համար կարևոր է ուժեղացնել շրջանավարտների հետ կապը, զբաղվածության և կարիերայի ընթացքի պարբերական հետևումը, ինչպես նաև այդ տվյալների օգտագործումը կրթական ծրագրերի և կարիերայի ծառայությունների զարգացման համար:

Ուսանողների գիտահետազոտական ներգրավվածության ոլորտում ՌՀՀ-ն ունի ակտիվ միջավայր և մասնակցության աճի միտում: Զարգացման հիմնական անհրաժեշտությունը հետազոտական կարողությունների աստիճանական ձևավորման ավելի հստակ մոդելի ստեղծումն է՝ հատկապես բակալավրի մակարդակից սկսած, ինչպես նաև ուսանողների միջազգային համատեղ հետազոտական նախաձեռնություններում և մրցակցային ֆինանսավորման հնարավորություններում ներգրավման ընդլայնումը:

Ուսանողների իրավունքների պաշտպանության տեսանկյունից բուհում առկա են կարգավորումներ և ուսանողական ինքնակառավարման մարմին, սակայն դրա դերակատարումը ուսանողների շահերի ներկայացման, կարիքների բարձրաձայնման և իրավունքների պաշտպանության գործընթացներում դեռևս պետք է ավելի տեսանելի և արդյունավետ դառնա: Այս ուղղությամբ կարևոր է ուսանողական ներկայացուցչության վստահության, իրազեկվածության և իրական մասնակցության ամրապնդումը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ում գործում են ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության հստակ մեխանիզմներ, ձևավորված են ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման, խորհրդատվության, կարիերայի աջակցության և գիտահետազոտական աշխատանքներում ներգրավման տարբեր հնարավորություններ, ինչպես նաև բուհը իրականացնում է ուսանողների աջակցմանն ուղղված մի շարք նախաձեռնություններ՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում ուսանողների համար անհրաժեշտ կրթական և աջակցող միջավայրի առկայությունը:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 4-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

V. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԾԱՆՊԱԿ ԿԱԶՄԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ի առաքելությանը հասնելու և ՄԿԾ-ների նպատակներն իրականացնելու համար հաստատությունն ապահովված է անհրաժեշտ մասնագիտական որակներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմով:

Փաստեր

5.1 ՄՈՒՀ-ում գործում են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար անհրաժեշտ որակավորումներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի ընտրության քաղաքականություն և ընթացակարգեր:

ՌՀՀ-ում ձևավորված է պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի ընտրությանն ու ներգրավմանը վերաբերող կարգավորող շրջանակ: Կադրային քաղաքականությունը, ներքին կարգապահական կանոնակարգերը, ակադեմիական պաշտոնների համալրման ընթացակարգերը և պաշտոնի անձնագրերը սահմանում են աշխատակիցների ընտրության, պաշտոնավարման, իրավունքների, պարտականությունների և պատասխանատվության հիմնական պայմանները:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի ընտրության գործընթացում հաշվի են առնվում թեկնածուի կրթությունը և որակավորումը, գիտական աստիճանի և կոչման առկայությունը, մասնագիտական և գիտամանկավարժական աշխատանքի փորձը, ինչպես նաև գիտահետազոտական գործունեությունը: Դասախոսական կազմի համալրումն իրականացվում է մրցութային ընթացակարգերով, որից հետո կնքվում են աշխատանքային պայմանագրեր: Այս մոտեցումը հիմք է ստեղծում դասախոսական կազմի ընտրության գործընթացի թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովման համար:

Կրթական ծրագրերի բազմազանությունից ելնելով՝ ՌՀՀ-ն դասախոսական կազմի ձևավորման ընթացքում կարևորում է նաև մասնագիտական ոլորտի գործնական փորձը: Բուիը կրթական գործընթացում ներգրավում է պրակտիկ ոլորտի մասնագետների, այդ թվում՝ տարբեր կազմակերպությունների ներկայացուցիչների:

ՌՀՀ-ում առկա է նաև սեփական շրջանավարտների դասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմում ներգրավման պրակտիկա:

Համալսարանում գործում են ամբիոնների վարիչների ընտրությանը վերաբերող կարգավորումներ: Միաժամանակ ինստիտուտների տնօրենների թեկնածությունների դիտարկման և նշանակման գործընթացում մրցակցային ընտրության մեխանիզմները սահմանափակ են արտահայտված, քանի որ նշանակման հիմնական իրավասությունը կենտրոնացված է ռեկտորի մակարդակում:

Ուսումնաօժանդակ կազմի պաշտոնների համալրման, աշխատանքային պարտականությունների, իրավունքների և պատասխանատվության շրջանակը սահմանվում է համապատասխան պաշտոնների անձնագրերով:

5.2 ՄՈՒՀ-ի յուրաքանչյուր կրթական ծրագրի համար սահմանված են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող հստակ պահանջներ:

ՌՀՀ-ում պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող պահանջները սահմանվում են ՀՀ և ՌԴ բարձրագույն կրթության կարգավորող պահանջների, ՌԴ Դաշնային պետական կրթական չափորոշիչների, ինչպես նաև բուհի

ներքին քաղաքականությունների և ընթացակարգերի շրջանակում: Նշված կարգավորումները սահմանում են ակադեմիական կազմի կրթության, որակավորման, գիտական աստիճանի և կոչման, գիտամանկավարժական և/կամ պրակտիկ աշխատանքային փորձի հիմնական պահանջները: Կրթական ծրագրերում դասավանդող անձնակազմի համար կարևորվում է դասավանդվող դասընթացի պրոֆիլին համապատասխան կրթության և մասնագիտական փորձի առկայությունը: ՌԴ Դաշնային պետական կրթական չափորոշիչներով սահմանվում են նաև ակադեմիական կազմի քանակական և որակական շեմեր, այդ թվում՝ տվյալ կրթական ծրագրի ուղղվածությանը համապատասխան կրթություն, գիտական աստիճան կամ կոչում ունեցող դասախոսների մասնաբաժնի վերաբերյալ պահանջներ: ՌՀՀ-ում յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա մեկնարկից առաջ իրականացվում է դասախոսական կազմի որակավորման համապատասխանության ներքին դիտարկում՝ կրթական ծրագրերի իրականացման պահանջներին համապատասխանությունը գնահատելու նպատակով:

ՌՀՀ-ի կրթական ծրագրերի զարգացման մոտեցումներում ընդգծվում է միջգիտակարգային ուսուցման խթանումը, այդ թվում՝ ինստիտուտների միավորման և կրթական ծրագրերի միջև համագործակցության միջոցով: Միաժամանակ պրոֆեսորադասախոսական կազմին ներկայացվող պահանջները հիմնականում ձևակերպված են կարգավորող շեմերի և պաշտոնների ընդհանուր պահանջների մակարդակում, իսկ առանձին կրթական ծրագրերի ուսումնառության վերջնարդյունքներից բխող մասնագիտական, հետազոտական, կիրառական և միջգիտակարգային կարողությունների պահանջները ծրագրային մակարդակում ամբողջությամբ առանձնացված չեն:

5.3 ՄՈՒՀ-ը սահմանել է հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգեր դասախոսական կազմի պարբերաբար գնահատման համար:

ՌՀՀ-ում առկա են դասախոսական կազմի գնահատման տարբեր մեխանիզմներ, որոնք ներառում են ուսանողների կողմից պրոֆեսորադասախոսական կազմի գնահատումը, ամբիոնների վարիչների կողմից իրականացվող դասալսումները, փոխադարձ դասալսումները, ինչպես նաև դասախոսների գիտական և գիտամեթոդական գործունեության դիտարկումը:

Ուսանողների կողմից պրոֆեսորադասախոսական կազմի գնահատումը դիտարկվում է որպես կրթության որակի վերաբերյալ հետադարձ կապի ապահովման գործիք: Միաժամանակ ուսանողական հարցումների իրականացումը պարբերական բնույթ չի կրում, իսկ դրանց արդյունքների ամփոփման, վերլուծության, համապատասխան ստորաբաժանումներին փոխանցման և բարելավման գործողությունների հետ կապակցման մեխանիզմները ամբողջությամբ ձևավորված չեն: Հարցումների արդյունքների նկատմամբ ամբիոնների վարիչների և դասախոսների հասանելիությունը սահմանափակ է, ինչի հետևանքով գնահատման արդյունքների ազդեցությունը դասավանդման որակի բարելավման վրա հստակ տեսանելի չէ:

Փորձագիտական ուսումնասիրության ընթացքում ներկայացված ուսանողական հարցումների ամփոփումները ամբողջական պատկեր չեն ապահովում ուսանողների բավարարվածության և դասավանդման որակի վերաբերյալ, քանի որ գնահատականների բաշխվածությունը հնարավորություն չի տալիս հստակ տարբերակել ուժեղ և բարելավման ենթակա կողմերը: Սա ցույց է տալիս, որ հարցումների գործիքը և տվյալների վերլուծության մեթոդաբանությունը լրացուցիչ հստակեցման կարիք ունեն՝ արդյունքների հավաստիությունն ու կիրառելիությունն ապահովելու համար:

Դասախոսական կազմի գնահատման այլ ձևերից են ամբիոնների վարիչների կողմից իրականացվող դասալսումները և փոխադարձ դասալսումները: Դասալսումների արդյունքները քննարկվում են ամբիոնների նիստերում: Միաժամանակ պարզ չէ, թե դասալսումների արդյունքներն ինչպես են կապակցվում դասախոսների մասնագիտական զարգացման, դասավանդման մեթոդների բարելավման, պայմանագրերի երկարաձգման, առաջխաղացման կամ վերապատրաստման որոշումների հետ:

ՌՀՀ-ի 2025 թվականի կադրային քաղաքականությունը նախատեսում է դասախոսական կազմի ատեստավորման և կարողությունների գնահատման համակարգի զարգացում: Սա ցույց է տալիս, որ դասախոսական կազմի գնահատման ամբողջական համակարգը գտնվում է ձևավորման փուլում: Ներկայացված փաստաթղթերում դեռևս ամբողջությամբ արտացոլված չեն գնահատման ծածկույթը, մասնավորապես՝ հարցումներին մասնակցության ցուցանիշները, իրականացված դասալսումների քանակը, գնահատման արդյունքում ձեռնարկված բարելավման քայլերը կամ վերապատրաստումների արդյունքները:

Դասախոսական կազմի գնահատման գործընթացում դիտարկվում են նաև գիտական և գիտամեթոդական գործունեության արդյունքները: Միաժամանակ ամբողջությամբ հստակ չէ, թե դասավանդման որակի, հետազոտական ակտիվության և մեթոդական աշխատանքի ցուցանիշներն ինչ հարաբերակցությամբ են կիրառվում դասախոսների ընդհանուր գնահատման մեջ: Այս հարցի հստակեցումը կարևոր է, որպեսզի գնահատման համակարգը հավասարակշռված արտացոլի բուհի կրթական, հետազոտական և մասնագիտական զարգացման նպատակները:

5.4 Պարբերաբար իրականացվող ներքին և արտաքին գնահատումների արդյունքում, բացահայտված կարիքներին համապատասխան, ՄՌԻՀ-ն իրականացնում է դասավանդողների կատարելագործմանն ուղղված միջոցառումներ:

ՌՀՀ-ում դասախոսական կազմի մասնագիտական զարգացման կարիքների վերհանումը իրականացվում է ամբիոնների և համապատասխան ստորաբաժանումների միջոցով: Կրթական քաղաքականության և կրթության որակի վերահսկողության վարչությունը ամբիոններից հավաքագրում է դասախոսների մասնագիտական զարգացման և վերապատրաստման ուղղությունների վերաբերյալ առաջարկները, որոնց հիման վրա կազմակերպվում են վերապատրաստումները:

Բուհում առկա է դասախոսների պարբերական մասնագիտական զարգացմանը նպաստելու մոտեցում. փորձ է արվում ապահովել յուրաքանչյուր դասախոսի մասնակցությունը մասնագիտական զարգացման կամ վերապատրաստման դասընթացների՝ 3-5 տարին մեկ պարբերականությամբ: Վերջին երեք տարիների ընթացքում ՌՀՀ-ի 102 դասախոս մասնակցել է մասնագիտական զարգացման կամ դասավանդման մեթոդաբանությանն առնչվող դասընթացների:

Դասախոսական կազմի վերապատրաստումները ներառել են ինչպես մասնագիտական, այնպես էլ դասավանդման և թվային կարողությունների զարգացման ուղղություններ: Մասնավորապես, իրականացվել են վերապատրաստումներ ռուսերենի՝ որպես օտար լեզվի դասավանդման մեթոդաբանության ժամանակակից մոտեցումների, ֆինանսական գրագիտության, մեդիագրագիտության, տեղեկատվական անվտանգության և ցանցում աշխատանքի թեմաներով: Բացի այդ, 90 դասախոս մասնակցել է Ջալինգայի որակավորման բարձրացման դասընթացների, ինչը կապված է դասավանդման գործընթացում տեղեկատվական և թվային գործիքների կիրառման հմտությունների զարգացման հետ:

Միաժամանակ դասախոսական կազմի մասնագիտական զարգացման կարիքների գնահատման գործընթացը դեռևս ամբողջությամբ ձևավորված չէ որպես միասնական ինստիտուցիոնալ համակարգ: Մասնագիտական զարգացման ուղղությունների որոշումը հիմնականում հիմնվում է ամբիոններից ստացվող առաջարկների վրա, իսկ դասախոսների անհատական կարիքների, կրթական ծրագրերի զարգացման պահանջների, ուսանողական հետադարձ կապի, դասալսումների արդյունքների և բուհի ռազմավարական առաջնահերթությունների համադրված վերլուծության մեխանիզմը հստակ արտահայտված չէ:

Դասախոսական կազմի մասնագիտական զարգացման համակարգի ամրապնդման տեսանկյունից կարևոր է մարդկային կապիտալի զարգացման կարիքների վերհանման, վերապատրաստումների պլանավորման և դրանց արդյունավետության գնահատման գործառնությունների առավել հստակ կապակցումը մարդկային ռեսուրսների կառավարման համակարգի հետ:

5.5 ՄՈՒՀ-ը երաշխավորում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի համապատասխան պրոֆեսորադասախոսական կազմով ապահովվածության կայունությունը:

ՌՀՀ-ն կրթական ծրագրերի իրականացման համար ներգրավում է ինչպես հիմնական, այնպես էլ համատեղությամբ աշխատող դասախոսական կազմ: Կրթական գործընթացում ներգրավված են նաև ոլորտի պրակտիկ մասնագետներ, որոնք մասնագիտական գործունեություն են իրականացնում դասավանդվող կրթական ծրագրերի պրոֆիլին համապատասխան ոլորտներում: ՌՀՀ հրավիրյալ դասախոսների գրեթե 60%-ը մասնավոր և պետական հատվածներում աշխատող մասնագետներ են:

Համալսարանի հիմնական և համատեղությամբ աշխատող ակադեմիական կազմի միջին տարիքը 47.5 է: 35 տարին չգերազանցող դասախոսների տեսակարար կշիռը կազմում է 24.2%, իսկ 50 տարին գերազանցող դասախոսների տեսակարար կշիռը՝ մոտ 33%: Դասախոսական կազմի կառուցվածքում ավագ ակադեմիական անձնակազմի տեսակարար կշիռը կազմում է 31%, այդ թվում՝ պրոֆեսորները՝ 9.4%, դոցենտները՝ 21.6%: Կրտսեր դասախոսական անձնակազմի տեսակարար կշիռը կազմում է 69%:

ՌՀՀ-ում համատեղությամբ դասավանդողների տեսակարար կշիռը կազմում է գրեթե 61%: Այս խմբում ընդգրկված են ինչպես ոլորտի պրակտիկ մասնագետներ, այնպես էլ արտաքին ակադեմիական ռեսուրսներ, որոնք ներգրավվում են կրթական ծրագրերի առանձին բաղադրիչների իրականացման մեջ:

Ամբիոնների մակարդակում դասախոսական կազմի համալրման համար կիրառվում են նաև ներքին ռեսուրսների բացահայտման մեխանիզմներ: Կադրերի համալրման գործընթացում դիտարկվում են համալսարանի շրջանավարտները:

Միաժամանակ կադրային ռեզերվի ձևավորման և ակադեմիական կազմի շարունակական փոխարինելիության ապահովման առանձին մեխանիզմները փաստաթղթերում ամբողջականորեն ներկայացված չեն: Կադրային կազմի տարիքային կառուցվածքի, համատեղությամբ աշխատողների տեսակարար կշռի և ներքին կադրային համալրման պրակտիկայի վերաբերյալ տվյալները կարող են հիմք հանդիսանալ դասախոսական կազմի երկարաժամկետ պլանավորման համար:

5.6 ՄՈՒՀ-ում գործում են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական առաջընթացի ապահովման քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

ՌՀՀ-ում պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական առաջընթացի և որակավորման բարձրացման գործընթացները կարգավորվում են

պրոֆեսորադասախոսական կազմի որակավորման և մասնագիտական պատրաստվածության բարձրացման կարգով: Կարգով սահմանվում են որակավորման բարձրացման ծրագրերի նպատակները, խնդիրները, կազմակերպման կարգը և հիմնական մեխանիզմները:

ՌՀՀ-ում որակավորման բարձրացման ծրագրերը նախատեսվում են որպես պարտադիր և կամընտրական: Հիմնական դասախոսների և աշխատակիցների համար մանկավարժական գործունեության հետ կապված որակավորման բարձրացման ծրագրերին մասնակցությունը պարտադիր է առնվազն երեք տարին մեկ անգամ: Մասնագիտական որակավորման բարձրացման և մասնագիտական պատրաստվածության ծրագրերին մասնակցությունը հաշվի է առնվում դասախոսական կազմի գնահատման գործընթացում:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմի գիտահետազոտական և ուսումնամեթոդական գործունեության խրախուսման նպատակով համալսարանում կիրառվում է աշխատանքի վարձատրության տարբերակված մոտեցում: Խրախուսման մեխանիզմը հիմնականում տարածվում է լրիվ դրույքով աշխատող և լավագույն արդյունքներ ցուցաբերած դասախոսների սահմանափակ խմբի վրա:

Միաժամանակ մասնագիտական առաջընթացի շարժառիթների ազդեցությունը դասախոսների մասնագիտական աճի և զարգացման վրա ամբողջությամբ արտահայտված չէ: Պաշտոնի փոփոխության դեպքում դասախոսների տարեկան ծանրաբեռնվածության կրճատումը և վարձատրության աճը սահմանափակ չափով են տարբերակված, ինչի պայմաններում մասնագիտական առաջընթացը ոչ միշտ է ձևավորում բավարար մոտիվացիոն հիմք դասախոսական կազմի համար:

Դասախոսական կազմի մասնագիտական առաջընթացի գործող համակարգում առկա են որակավորման բարձրացման, գնահատման և խրախուսման բաղադրիչներ: Միաժամանակ դրանց կապը դասախոսների անհատական զարգացման պլանների, առաջխաղացման, կրթական ծրագրերի կարիքների և երկարաժամկետ կադրային զարգացման հետ դեռևս ամբողջականորեն չի արտահայտվում:

5.7 ՄՌԻՀ-ն ունի անհրաժեշտ վարչական և ուսումնաօժանդակ աշխատակազմ՝ ռազմավարական նպատակների իրականացման համար:

ՌՀՀ-ում վարչական անձնակազմը կազմում է 167, իսկ ուսումնաօժանդակ կազմը՝ 67 աշխատակից: Վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմի գործառույթները սահմանված են համապատասխան պաշտոնի անձնագրերով:

Ուսումնաօժանդակ կազմն ապահովում է կրթական գործընթացի ուսումնամեթոդական, տեխնիկական և լաբորատոր աջակցությունը, իսկ վարչական կազմը ներգրավված է համալսարանի կառավարման, կազմակերպչական գործընթացների և ռազմավարական պլանավորման իրականացման մեջ:

Համալսարանը ուսումնաօժանդակ կազմի համալրման գործընթացում հիմնականում օգտվում է ներքին ռեսուրսներից՝ ներգրավելով նաև իր ուսանողներին և շրջանավարտներին: Այս մոտեցումը նպաստում է բուհի ներքին կադրային ներուժի օգտագործմանը և երիտասարդ մասնագետների ներգրավմանը համալսարանական գործընթացներում:

Վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմի մասնագիտական կարողությունների զարգացման նպատակով ՌՀՀ-ում կազմակերպվում են վերապատրաստման դասընթացներ: Միաժամանակ այդ վերապատրաստումների պլանավորման, կարիքների գնահատման, թիրախավորման և արդյունքների վերլուծության գործընթացը դեռևս ամբողջությամբ համակարգված չէ:

Համալսարանում առանձին մեխանիզմով չի իրականացվում դասախոսական կազմի և ուսանողների բավարարվածության գնահատում վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմի աշխատանքից: Նման հետադարձ կապի բացակայության պայմաններում վարչական և ուսումնաօժանդակ ծառայությունների արդյունավետության գնահատման տվյալները սահմանափակ են:

ՌՀՀ ինքնավերլուծության փաստաթղթում որպես թույլ կողմ նշվում է ուսումնաօժանդակ կազմի բարձր հոսունությունը: Այս հանգամանքը կարևոր է դիտարկել վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմի կայունության, մասնագիտական զարգացման և աշխատանքային պայմանների բարելավման համատեքստում:

Դասողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված է պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի ընտրության, ներգրավման և մասնագիտական զարգացման կարգավորող հիմք: Բուհը համադրում է բարձր որակավորում ունեցող դասախոսների, ոլորտային պրակտիկ մասնագետների, սեփական շրջանավարտների և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի ներուժը՝ ապահովելով կրթական ծրագրերի իրականացումը և դրանց գործնական ուղղվածությունը: Սա կարևոր հիմք է կրթական ծրագրերի կայունության և շնորհվող որակավորումների արժանահավատության համար:

Միաժամանակ ՌՀՀ-ի հետագա զարգացման համար կարևոր է կադրային քաղաքականությունը առավել հստակ կապակցել կրթական ծրագրերի կարիքների և բուհի ռազմավարական նպատակների հետ: Դասախոսների ընտրության, գնահատման, մասնագիտական զարգացման, առաջխաղացման և խրախուսման գործընթացները պետք է ավելի ամբողջականորեն գործել որպես մարդկային ռեսուրսների կառավարման միասնական համակարգ, որտեղ յուրաքանչյուր մեխանիզմ ուղղված է դասավանդման որակի և կրթական ծրագրերի արդյունավետության բարձրացմանը:

Դասավանդման որակի շարունակական բարձրացման համար ՌՀՀ-ն կարող է ավելի նպատակային օգտագործել դասախոսների գնահատման գործիքների արդյունքները: Ուսանողական հարցումները, դասալսումները և դասախոսների գործունեության գնահատումը պետք է դառնան ոչ միայն հետադարձ կապի հավաքագրման միջոց, այլև վերապատրաստումների պլանավորման, մասնագիտական զարգացման, դասավանդման մեթոդների բարելավման և առաջխաղացման որոշումների հիմք:

ՌՀՀ-ի զարգացման կարևոր ուղղություններից է դասախոսների մանկավարժական և մեթոդական կարողությունների համակարգված աջակցությունը: Այս նպատակով բուհը պետք է ձևավորի դասավանդման և ուսումնառության աջակցության կենտրոն, որը կնպաստի ուսանողակենտրոն, վերջնարդյունքահեն դասավանդման մոտեցումների տարածմանը՝ չթողնելով, որ լավ դասավանդումը մնա միայն առանձին դասախոսների անձնական նախաձեռնության վրա:

Կադրային կայունության ապահովման համար ՌՀՀ-ն կարող է զարգացնել երկարաժամկետ կադրային պլանավորման և ռիսկերի գնահատման մեխանիզմներ: Այս ուղղությամբ կարևոր է կադրային ռեզերվի ձևավորումը, երիտասարդ դասախոսների մասնագիտական աճի ուղիների հստակեցումը, ինչպես նաև ուսումնաօժանդակ և տեխնիկական անձնակազմի կարիքների պարբերական գնահատումը:

Հաշվի առնելով բուհի միջազգային բնույթը՝ ՌՀՀ-ն պետք է առավել հետևողականորեն խրախուսել այցելու և հրավիրյալ դասախոսների ներգրավումը գործընկեր բուհերից և մասնագիտական կենտրոններից: Սա կարող է նպաստել դասավանդման փորձի փոխանակմանը, համատեղ դասավանդման զարգացմանը և կրթական ծրագրերի միջազգային քաղադրիչի ուժեղացմանը:

Հետագա զարգացումը նպատակահարմար է ուղղել մարդկային ռեսուրսների կառավարման առավել համակարգված կազմակերպմանը, դասավանդման որակի բարելավման մեխանիզմների ուժեղացմանը, կադրային կայունության ապահովմանը,

դասավանդման և ուսումնառության աջակցության կենտրոնի ձևավորմանը և բուհի միջազգային ներուժի առավել նպատակային օգտագործմանը:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված են պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնառական կազմի ընտրության, ներգրավման, գնահատման և մասնագիտական զարգացման ներքին կարգավորումներ, կրթական ծրագրերի իրականացման համար բուհը ներգրավում է բարձր որակավորում ունեցող դասախոսների, ոլորտային պրակտիկ մասնագետների, սեփական շրջանավարտների, ինչպես նաև անհրաժեշտ վարչական և ուսումնառական անձնակազմ՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհի կադրային ներուժի առկայությունը և դրա ներդրումը կրթական ծրագրերի իրականացման գործում:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 5-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

VI. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն ապահովում է հետազոտական գործունեության իրականացումը և կապն ուսումնառության հետ:

Փաստեր

6.1 ՄՈՒՀ-ում առկա է հետազոտական ոլորտում իր հետաքրքրությունները և հավակնություններն արտահայտող ռազմավարություն:

ՌՀՀ-ում հետազոտական գործունեությունը հանդիսանում է բուհի զարգացման կարևոր ուղղություններից մեկը և ունի ձևավորված ինստիտուցիոնալ հիմքեր: ՌՀՀ հետազոտական առաքելությունը հիմնվում է միջկառավարական համաձայնագրերի, բուհի ներքին կարգավորումների և ռազմավարական զարգացման փաստաթղթերի վրա: ՌՀՀ-ում մշակվել է «Ռուս-Հայկական Համալսարանի գիտական, գիտատեխնոլոգիական և սկադեմիական ներուժի զարգացման ռազմավարական ծրագիրը մինչև 2030 թվականը», որը նպատակ ունի ամրապնդելու բուհի՝ որպես հետազոտական համալսարանի զարգացումը: Փաստաթղթում ընդգծվում է կրթության և գիտության ինտեգրման անհրաժեշտությունը, գիտական կլաստերների, գերազանցության կենտրոնների և հետազոտական կարողությունների զարգացման ուղղությունը:

Բուհում սահմանված են հետազոտական առաջնահերթ ուղղություններ, առկա են գիտական դպրոցներ բնական, մաթեմատիկական, սոցիալական և հումանիտար գիտությունների ոլորտներում, ինչպես նաև իրականացվում են հետազոտական նախագծեր:

ՌՀՀ-ում հետազոտական գործունեությունը հատկապես տեսանելի է բնագիտական և տեխնոլոգիական ուղղություններում, որտեղ առկա են հետազոտական ավանդույթներ, նախագծային փորձ և երիտասարդ հետազոտողների ներգրավման հնարավորություններ: Բուհը խրախուսում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների մասնակցությունը հետազոտական խմբերի աշխատանքներին, ինչը նպաստում է հետազոտական կարողությունների ձևավորմանը և հետազոտահեն կրթության զարգացման նախադրյալների ստեղծմանը:

Միաժամանակ հարկ է նշել, որ հետազոտական ռազմավարության երկարաժամկետ փաստաթուղթը դեռևս գտնվում է ինստիտուցիոնալ ամրապնդման փուլում: Ռազմավարությունում սահմանված հետազոտական ուղղությունները և հավակնությունները ներկայացված են, սակայն դրանց ընտրության մեթոդաբանությունը, ռեսուրսների բաշխման սկզբունքները, կատարողականի չափելի ցուցիչները և արդյունքների գնահատման մեխանիզմները ամբողջությամբ հստակեցված չեն: Ռազմավարությունը առավելապես նկարագրում է զարգացման ուղղությունները, իսկ դրանց իրականացման չափելի

արդյունքները, միջանկյալ թիրախները և համեմատական հենանիշները դեռևս լրացուցիչ հստակեցման կարիք ունեն:

Միջգիտակարգային հետազոտությունների զարգացումը ՌՀՀ-ի համար կարևոր ուղղություն է: Թեև բուհում առկա են տարբեր գիտական դպրոցներ և հետազոտական ուղղություններ, ինստիտուտների միջև ռեսուրսների, փորձի և հետազոտական կարողությունների փոխանակման համակարգային մեխանիզմները դեռևս հստակ արտահայտված չեն: Առանձին ոլորտներում կուտակված ուժեղ հետազոտական փորձը կարող է ավելի նպատակային տարածվել այլ ինստիտուտների և կրթական ծրագրերի վրա՝ ստեղծելով միջգիտակարգային համագործակցության և սիներգիայի նոր հնարավորություններ:

6.2 ՄՈՒՀ-ն ունի երկարաժամկետ ռազմավարություն և միջնաժամկետ ու կարճաժամկետ ծրագրեր, որոնք արտահայտում են հետազոտության ոլորտում ՄՈՒՀ-ի հետաքրքրությունները և հավակնությունները:

ՄՈՒՀ-ն ունի հետազոտական երկարաժամկետ ռազմավարության ձևավորման նախադրյալներ և գիտական ենթակառուցվածք, որը հիմք է ստեղծում գիտության և արդյունաբերության կապի զարգացման համար: Բուհում առկա են գիտատեխնիկական պատվերների օրինակներ մասնավոր ընկերությունների հետ, այդ թվում՝ Huawei, Philip Morris և Ventana ընկերությունների հետ համագործակցության շրջանակներում:

Միաժամանակ նշված համագործակցությունների ելքային արդյունքները և ռազմավարական ազդեցությունը ամբողջականորեն փաստաթղթավորված և գնահատված չեն: Մասնավորապես, հստակ ներկայացված չեն հրատարակված հոդվածները, կիրառական արդյունքները, նոր հետազոտական կարողությունների ձևավորումը, ուսանողների կամ երիտասարդ հետազոտողների ներգրավվածությունը, ինչպես նաև ազդեցությունը բուհի երկարաժամկետ հետազոտական զարգացման վրա: Արդյունքում ամբողջությամբ տեսանելի չէ՝ որքանով են այդ պատվերները նպաստում բուհի հետազոտական ներուժի ամրապնդմանը:

ՄՈՒՀ-ում ձևավորվել են գերազանցության կենտրոններ, սակայն հետազոտական քաղաքականության իրականացման և արդյունքների գնահատման համակարգը դեռևս ամբողջությամբ հստակեցված չէ: Երկարաժամկետ ռազմավարության, միջնաժամկետ ծրագրերի և կարճաժամկետ հետազոտական նախագծերի միջև կապը չափելի ցուցիչների մակարդակում ամբողջությամբ արտահայտված չէ:

Գործատուների և արտաքին գործընկերների հետ համագործակցությունը հիմնականում արտահայտվում է գիտատեխնիկական պատվերների իրականացման ձևաչափով: Միաժամանակ հետազոտական կարողությունների համատեղ զարգացման, հետազոտական ծրագրերի համատեղ նախագծման և արդյունքների համատեղ գնահատման մեխանիզմները դեռևս սահմանափակ են:

6.3 ՄՈՒՀ-ն ապահովում է հետազոտությունների իրականացումը և իր զարգացումը՝ հստակ քաղաքականության և ընթացակարգերի միջոցով:

ՌՀՀ-ում ձևավորված են հետազոտական գործունեության իրականացման և դրա կառավարման որոշակի ինստիտուցիոնալ հիմքեր: Բուհում գործում են գիտատեխնիկական գործունեության համակարգման մեխանիզմները, հետազոտական գործունեության խրախուսման մոտեցումները, էթիկայի և մտավոր սեփականության կարգավորումները, ինչպես նաև մինչև 2030 թվականը գիտական, գիտատեխնոլոգիական և ակադեմիական ներուժի զարգացման ռազմավարական ծրագիրը:

ՌՀՀ-ում հետազոտական գործունեության ֆինանսավորումը վերջին տարիներին կազմել է բուհի ընդհանուր բյուջեի 14-16%-ը: Գիտության ֆինանսավորման աղբյուրներում նշանակալի տեղ ունեն ՀՀ ԲԿԳԿ ծրագրերը, գիտատեխնիկական պատվերները, միջազգային ծրագրերը և կրթաթոշակային մեխանիզմները: Բուհում իրականացվում են բազային, նպատակային և թեմատիկ հետազոտական ծրագրեր, ինչպես նաև գիտատեխնիկական պատվերներ մասնավոր ընկերությունների հետ համագործակցությամբ:

Առկա են հետազոտական գործունեության ֆինանսավորման, հաշվետվողականության, հրապարակումների և խրախուսման առանձին գործիքներ, սակայն հստակ արտահայտված չէ, թե ինչպես է բուհը պարբերաբար գնահատում հետազոտական քաղաքականության արդյունավետությունը, հետազոտական արդյունքների որակը, դրանց ազդեցությունը կրթական ծրագրերի վրա և ներդրումը բուհի ռազմավարական զարգացման մեջ:

ՌՀՀ-ում հետազոտական գործունեության որոշ ուղղություններ (մասնավորապես՝ բնագիտական) զարգացած են, սակայն ռեսուրսների, ենթակառուցվածքների և հետազոտական փորձի փոխանակումը ինստիտուտների և ֆակուլտետների միջև ամբողջությամբ համակարգված չէ:

6.4 ՄՈՒՀ-ը կարևորում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը:

ՌՀՀ-ն կարևորում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը, որն արտահայտվում է արտասահմանյան բուհերի, գիտական կենտրոնների և միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցություններով, միջազգային գիտական ծրագրերին ու գիտաժողովներին մասնակցությամբ, ինչպես նաև միջազգային գիտատեղեկատվական շտեմարաններում ընդգրկված պարբերականներում հրապարակումներով:

Հետազոտական համագործակցության մեջ առավել տեսանելի են ՌԴ առաջատար բուհերի և գիտական կառույցների հետ կապերը: Միաժամանակ առկա են նաև եվրոպական և այլ միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության օրինակներ:

Բուհի ներկայացրած տվյալները ցույց են տալիս, որ միջազգային գիտական տեսանելիության խթանման համար առկա են որոշակի ֆինանսական և կազմակերպական գործիքներ. 2023 թվականից երիտասարդ գիտնականների նյութական աջակցության ծրագրի շահառու է դարձել 20 հետազոտող, 2024 թվականից տարբերակված վարձատրության համակարգի շահառու՝ 32 հետազոտող, իսկ արտաքին գիտական կրթաթոշակներ են տրամադրվել Իվաննիկովի անվան՝ 56 և Գևորգյանցի անվան՝ 25 ուսանողի: Այս ցուցանիշները վկայում են, որ բուհը ձևավորում է երիտասարդ հետազոտողների խրախուսման միջավայր, որը կարող է նպաստել հետազոտական միջազգայնացման երկարաժամկետ զարգացմանը:

Միաժամանակ միջազգային հետազոտական համագործակցության արդյունքային ցուցիչները՝ համատեղ հրապարակումներ, միջազգային դրամաշնորհներ, մեջբերումներ, համատեղ նախագծերի արդյունքներ և դրանց ազդեցությունը բուհի հետազոտական ուղղությունների վրա, ամբողջականորեն համակարգված չեն ներկայացված:

6.5 ՄՈՒՀ-ում գործում են հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմներ:

ՌՀՀ-ում առկա են հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման որոշակի մեխանիզմներ: Ուսանողները հնարավորություն ունեն ներգրավվելու հետազոտական խմբերում, մասնակցելու գիտական նախագծերի իրականացմանը, ինչպես նաև ներկայացնելու հետազոտական արդյունքներ գիտական միջոցառումներում և հրապարակումներում:

Համալսարանում գործում են ուսանողների և երիտասարդ հետազոտողների գիտական ակտիվությունը խրախուսող մեխանիզմներ: Ուսանողական գիտական ընկերությունը և Երիտասարդ գիտնականների խորհուրդը ներգրավված են գիտական միջոցառումների կազմակերպման, ուսանողական գիտական նախաձեռնությունների համակարգման և հետազոտական գործունեության հանրահռչակման գործընթացներում: Բուհում նախատեսված են նաև անվանական կրթաթոշակներ, երիտասարդ գիտնականների հավելվածարներ և գիտական միջոցառումներին մասնակցության աջակցություն:

ՌՀՀ-ի կրթական ծրագրերում հետազոտական բաղադրիչի արտահայտվածությունը տարբեր է ըստ կրթական ուղղությունների և մակարդակների: Բնագիտական և

տեխնոլոգիական ուղղություններում, հատկապես մագիստրոսական ծրագրերում, առավել տեսանելի են հետազոտական, փորձարարական, նախագծային և կիրառական առաջադրանքները: Այս ծրագրերում դասընթացների, ավարտական աշխատանքների և հետազոտական նախագծերի կապը ժամանակակից գիտական զարգացումների հետ ավելի հստակ է արտահայտված: Հասարակագիտական և հումանիտար ուղղությունների մագիստրոսական ծրագրերում նույնպես առկա են հետազոտական աշխատանքներ, կուրսային և ավարտական աշխատանքներ: Միաժամանակ ծրագրային փաստաթղթերում տարբեր աստիճանի է արտահայտված, թե այդ աշխատանքները ինչպես են կապվում տվյալ ոլորտի ժամանակակից գիտական գրականության, մեթոդաբանական մոտեցումների, գիտական բանավեճերի և կիրառական վերլուծական խնդիրների հետ:

Կրթական ծրագրերում արդի գիտական աղբյուրների կիրառումը նույնպես տարբեր աստիճանի է ներկայացված: Առանձին ծրագրերում ուսումնական գրականությունը հիմնականում հիմնվում է դասագրքային աղբյուրների վրա, մինչդեռ ժամանակակից գիտական հոդվածների, միջազգային հետազոտական հրապարակումների և բուհի ներքին գիտական արդյունքների ընդգրկումը դասընթացների բովանդակության մեջ տարբեր ծրագրերում հավասարաչափ արտահայտված չէ:

Միաժամանակ հետազոտություն-ուսուցում կապի փաստաթղթավորված և չափելի պատկերը դեռևս ամբողջական չէ: Ներկայացված փաստաթղթերում ամբողջությամբ արտացոլված չեն վերջին տարիներին հետազոտական ծրագրերում ներգրավված ուսանողների թվաքանակը, նրանց մասնակցության ձևաչափերը, ուսանողական գիտական աշխատանքների հրապարակման արդյունքները, այդ թվում՝ Scopus/WoS շտեմարաններում, գիտական ժողովածուներում կամ մասնագիտական հրապարակումներում:

ՌՀՀ-ում դասախոսների աշխատանքային ծանրաբեռնվածության մեջ զգալի տեղ է զբաղեցնում դասավանդումը: Հետազոտական գործունեության և դրա արդյունքների դասավանդման գործընթացում ներառման համար նախատեսված ժամանակի և ռեսուրսների բաշխումը հստակեցված չէ:

Արդյունաբերական հատվածի ներգրավվածությունը հետազոտական թեմաների, ուսումնական ծրագրերի և կիրառական հետազոտական առաջադրանքների ձևավորման մեջ դեռևս համակարգված բնույթ չի կրում: Արտաքին գործընկերների հետ համագործակցությունը հիմնականում արտահայտվում է առանձին գիտատեխնիկական պատվերների կամ ծրագրերի շրջանակում, իսկ կրթություն-հետազոտություն-արդյունաբերություն կապի ամբողջական մեխանիզմները դեռևս ինստիտուցիոնալ մակարդակում ձևավորված չեն:

Դասողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ում հետազոտական գործունեությունը բուհի ակադեմիական ինքնության ուժեղ բաղադրիչներից է: Բուհում առկա են գիտական ավանդույթներ, հետազոտական ուղղություններ, երիտասարդ հետազոտողների ներգրավման հնարավորություններ և գիտական գործունեության խրախուսման մեխանիզմներ: Սա հիմք է ստեղծում ՌՀՀ-ի՝ որպես հետազոտական ուղղվածություն ունեցող համալսարանի զարգացման համար:

Միաժամանակ հետագա զարգացման համար կարևոր է, որ հետազոտական ռազմավարությունը և սահմանված գիտական առաջնահերթությունները ավելի հստակ կապակցվեն չափելի արդյունքների, ռեսուրսների բաշխման և կատարողականի գնահատման հետ: Բուհում ձևակերպված են հետազոտական ուղղություններ և հավակնություններ, սակայն անհրաժեշտ է առավել տեսանելի դարձնել, թե ինչպես են դրանք իրականացվում, ինչ արդյունքներ են ապահովում և ինչպես են ազդում բուհի երկարաժամկետ զարգացման վրա:

ՌՀՀ-ի համար առանցքային զարգացման ուղղություն է միջգիտակարգային հետազոտությունների խթանումը: Բուհում կան զարգացած գիտական ուղղություններ, հատկապես բնագիտական և տեխնոլոգիական ոլորտներում, սակայն կարևոր է այդ փորձը տարածել նաև այլ ինստիտուտների և կրթական ծրագրերի վրա: Ռեսուրսների, լաբորատոր հնարավորությունների, մեթոդաբանական փորձի և հետազոտական կարողությունների

փոխանակումը կարող է նպաստել բուհի ներսում սիներգիայի ձևավորմանը և նոր գիտական ուղղությունների զարգացմանը:

Կարևոր է նաև կրթություն-գիտություն կապի խորացումը: ՌՀՀ-ում առկա են հետազոտահեն կրթության նախադրյալներ, սակայն անհրաժեշտ է, որ հետազոտական արդյունքները ավելի համակարգված կերպով ներառվեն կրթական ծրագրերի բովանդակության, ուսումնական գրականության, հետազոտական առաջադրանքների և ավարտական աշխատանքների մեջ: Հատկապես կարևոր է դասագրքային աղբյուրների կողքին ավելացնել արդի գիտական հոդվածների, միջազգային հետազոտական հրապարակումների և բուհի սեփական գիտական արդյունքների կիրառումը:

Հետազոտական քաղաքականության որակի ապահովումը նույնպես զարգացման ուղղություն է: Բուհում առկա են հաշվետվողականության և խրախուսման գործիքներ, սակայն կարևոր է, որ որակի ապահովման համակարգը ներառի նաև հետազոտական արդյունքների որակի, ազդեցության, կրթական ծրագրերի հետ կապի և հետազոտական քաղաքականության արդյունավետության պարբերական գնահատումը: Սա թույլ կտա հետազոտությունը դիտարկել ոչ միայն որպես առանձին գիտական ակտիվություն, այլ որպես բուհի կրթական և ռազմավարական զարգացման բաղադրիչ:

ՌՀՀ-ի միջազգային և հայ-ռուսական բնույթը կարող է ավելի նպատակային օգտագործվել հետազոտական ներուժի զարգացման համար: Միջազգային գործընկերների, այդ թվում՝ ՌԴ առաջատար գիտական կենտրոնների և բուհերի հետ համագործակցությունը կարող է ուղղվել ոչ միայն առանձին ծրագրերի կամ պատվերների իրականացմանը, այլ նաև բարձրորակ համատեղ հետազոտական նախագծերի ներգրավմանը, համատեղ գիտական խմբերի ձևավորմանը և հետազոտական ուղղությունների արտաքին գնահատմանը:

Կիրառական հետազոտությունների և նորարարության զարգացման համար ՌՀՀ-ն ունի նախադրյալներ, սակայն անհրաժեշտ է ավելի համակարգված մոտեցում տեխնոլոգիաների փոխանցման, ստարտափների, ինկուբացիոն մեխանիզմների և գործատուների հետ համատեղ հետազոտական կարողությունների զարգացման ուղղությամբ: Սա հատկապես կարևոր է, որպեսզի արդյունաբերական համագործակցությունը չսահմանափակվի պատվերների կատարմամբ, այլ նպաստի բուհի ներքին հետազոտական ներուժի աճին և ուսանողների ներգրավմանը կիրառական հետազոտություններում:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ում հետազոտական գործունեությունը հանդիսանում է բուհի ակադեմիական զարգացման կարևոր ուղղություններից մեկը, առկա են ձևավորված գիտական դպրոցներ, հետազոտական առաջնահերթություններ, գիտական նախագծեր, հետազոտական ենթակառուցվածքներ, երիտասարդ հետազոտողների ներգրավման և խրախուսման մեխանիզմներ, ինչպես նաև կրթություն-գիտություն կապի զարգացման նախադրյալներ՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհի հետազոտական ներուժը և այն դիտարկում որպես ՌՀՀ-ի ուժեղ կողմերից մեկը:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 6-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

VII. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն ունի անհրաժեշտ ռեսուրսներ՝ ուսումնական միջավայրի ստեղծման և սահմանված առաքելության ու նպատակների արդյունավետ իրականացման համար:

Փաստեր

7.1 ՄՈՒՀ-ում առկա է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ ուսումնական միջավայր:

ՌՀՀ մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսների վերաբերյալ պահանջները սահմանվում են ՌԴ Դաշնային պետական կրթական չափորոշիչների շրջանակում: ՌՀՀ 2026-2030 զարգացման ռազմավարական ծրագրում կրթական, գիտական և միջազգային ուղղությունների իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսային բազայի ձևավորումը դիտարկվում է որպես բուհի զարգացման կարևոր պայման:

Համալսարանն ունի հիմնական և ուսումնական մասնաշենքեր, 110 լսարան, 13 լաբորատորիա, 5 մարզադահլիճ, 4 մարզադաշտ և լողավազան: Բուհում առկա են նաև մասնագիտացված լաբորատորիաներ և գիտական կենտրոններ, այդ թվում՝ բնագիտական, տեխնոլոգիական և կիրառական հետազոտությունների ուղղություններով: Իրավագիտության կրթական ծրագրի իրականացման համար ստեղծված է դատական նիստերի դահլիճ, որը հնարավորություն է տալիս մասնագիտական միջավայրում կազմակերպել գործնական ուսուցման առանձին ձևաչափեր:

Վերջին տարիներին ՌՀՀ-ում իրականացվել են ուսումնական և գիտական ենթակառուցվածքների զարգացման քայլեր: Գիտական խորհրդի որոշումներով նախաձեռնվել են մի շարք լաբորատորիաների ստեղծման կամ համալրման գործընթացներ, այդ թվում՝ քվանտային նանոֆոտոնիկայի համալիր լաբորատորիայի, բարձր արտադրողական հաշվարկների լաբորատորիայի, գենոմի խմբագրման և երրորդ սերնդի սեքվենավորման, կենսաբանական ակտիվ ազահետերոցիկլերի հետազոտության և դեղագործական անալիզի լաբորատորիաների ուղղություններով: Բուհում տեղադրվել է նոր սերնդի 41 ինտերակտիվ բազմաֆունկցիոնալ գրատախտակ:

ՌՀՀ-ում գործում են 2 գրադարան՝ ընդհանուր 987.2 քմ մակերեսով, և 2 ընթերցասրահ՝ ընդհանուր 743.6 քմ մակերեսով: Գրադարանում առկա մասնագիտական գրականության քանակը կազմում է 53,200 անուն գիրք, էլեկտրոնային գրքերի քանակը՝ 350: Գրադարանում բաժանորդագրված է 5,100 ուսանող, իսկ տարվա ընթացքում հաճախումների թիվը կազմել է 34,200: Բուհը բաժանորդագրվել է «Յուրայթ» էլեկտրոնային կրթական հարթակին և ներդրել MARK CLOUD ավտոմատացված գրադարանային համակարգը, որտեղ 2024թ. դրությամբ բացվել է 1,457 օգտահաշիվ: Միաժամանակ գրադարանային ֆոնդի կառուցվածքում էլեկտրոնային գրականության տեսակարար կշիռը դեռևս փոքր է: 2024թ. տվյալներով գրադարանային ֆոնդի գերակշիռ մասը կազմել է տպագիր գրականությունը, իսկ էլեկտրոնային գրականությունը՝ սահմանափակ մասնաբաժին: Ուսումնական գրականության, արդի գիտական հոդվածների, միջազգային հետազոտական հրապարակումների և էլեկտրոնային բազաների կապը կրթական ծրագրերի ուսումնառության վերջնարդյունքների հետ տարբեր կրթական ծրագրերում տարբեր աստիճանի է արտահայտված:

ՌՀՀ-ում առկա են 11 համակարգչային սենյակներ՝ ընդհանուր 540 քմ մակերեսով: 2024թ. տվյալներով բուհում առկա է եղել 825 անհատական համակարգիչ, որոնց 44.2%-ն է կիրառվել ուսումնառության նպատակով, իսկ միայն 4.9%-ն է հասանելի եղել դասապրոցեսինգ դուրս: Համակարգիչ-ուսանող հարաբերակցությունը կազմել է 0.06: Առկա 110 լսարաններից 14-ում է առկա համակարգիչ, 9-ում՝ սենսորային էկրան, իսկ 18-ում՝ էկրան պրոյեկտորով:

Բուհում առկա են տարբեր մասնագիտությունների համար նախատեսված ծրագրային փաթեթներ, գիտական հետազոտությունների ծրագրային ապահովումներ, էլեկտրոնային գրադարանային համակարգեր, ուսումնամեթոդական և ուսումնաօժանդակ նյութերի էլեկտրոնային տարբերակներ: Միաժամանակ ներկայացված փաստաթղթերում ամբողջությամբ հստակեցված չէ, թե կոնկրետ որ կրթական ծրագրերում ինչ մասնագիտական

ծրագրային փաթեթներ կամ տվյալների բազաներ են կիրառվում: Մասնավորապես, տնտեսագիտության ուղղությամբ ամբողջությամբ տեսանելի չէ, թե ինչ մասնագիտական տվյալների բազաներ, վերլուծական ծրագրեր կամ թվային ռեսուրսներ են օգտագործվում ուսումնական գործընթացում: Բուհում առկա են թվային ենթակառուցվածքներ և առանձին էլեկտրոնային համակարգեր, սակայն ուսանողների և դասախոսների համար միասնական թվային կրթական հարթակի կամ ռեսուրսների համադրված օգտագործման ընդհանուր շրջանակը դեռևս ամբողջությամբ ձևավորված չէ: Այս պայմաններում ուսումնամեթոդական նյութերի, էլեկտրոնային ռեսուրսների, թվային գործիքների և կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքների միջև կապը տարբեր ինստիտուտներում և ծրագրերում տարբեր աստիճանի է ներկայացված:

Փորձագիտական այցի ընթացքում արձանագրվել է, որ բուհում առկա են որակյալ լաբորատորիաներ, գիտական կենտրոններ և մասնագիտական ուսուցման համար նախատեսված առանձին միջավայրեր: Միաժամանակ որոշ կրթական ուղղություններում, այդ թվում՝ կինոյի և գովազդի, ինչպես նաև տնտեսագիտական ուղղություններում, ռեսուրսների և մասնագիտական թվային գործիքների հասանելիությունը ամբողջությամբ հավասարաչափ չի զարգանում:

7.2 ՄՈՒՀ-ը, իր առաքելությունն ու նպատակներն իրականացնելու համար, հատկացնում է համապատասխան ֆինանսական ռեսուրսներ՝ անհրաժեշտ միջոցներով և սարքավորումներով ապահովելու ու գործարկելու համար:

ՌՀՀ-ն իր առաքելության սահմանված գործառնություններն իրականացնելու համար պլանավորում, հաստատում և իրականացնում է իր տարեկան բյուջեն՝ հիմք ընդունելով հաջորդ տարվա կանխատեսումներն ու զարգացման ռազմավարական ծրագրով սահմանված գործողությունները: Ընդհանուր առմամբ, ՌՀՀ ֆինանսական քաղաքականությունը և ռեսուրսային ապահովվածության համակարգը ուղղակիորեն չի արտացոլում ենթակառուցվածքների արդիականացման և որակյալ կադրային ներուժի ձևավորման՝ 2026-2030թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրով համալսարանի կողմից սահմանված առաջնահերթությունների վրա ուղղվածությունը:

Համաձայն ՌՀՀ 2022-2025 թթ. բյուջեների՝ համալսարանի բյուջետային ծախսերի հիմնական ուղղություններն են հանդիսանում ուսումնական սարքավորումների և գույքի ձեռք բերման ծախսերը, գրադարանային ծախսերը, լաբորատոր սարքավորումների և նյութերի ձեռք բերման ծախսերը, աշխատավարձի վճարումները, հետազոտությունների խրախուսման և հրատարակչական ծախսերը, դասախոսների մասնագիտական զարգացման և գիտական գործուղումների և կոնֆերանսների մասնակցության ծախսերը, ինչպես նաև գիտական դրամաշնորհների և գիտության ապրանքայնացման հետ կապված ծախսերը:

Բյուջետային տարվա ավարտին համադրվում և քննարկվում են փաստացի և պլանավորված մուտքերն ու ծախսերը, ինչպես նաև դրանց միջև շեղումները: 2022թ. համեմատ 2024թ. ՌՀՀ աշխատավարձի ծախսերն աճել են 40.12%-ից մինչև 52.29%: 1.63 տոկոսային կետով աճել է ուսումնական սարքավորումների և գույքի ձեռք բերման ծախսերը՝ բյուջետային ծախսերի նկատմամբ 0.22%-ից դառնալով 1.85%: Լաբորատոր սարքավորումների և նյութերի ձեռք բերման ծախսերը 2022-2024թթ. կազմել են բյուջեի ծախսերի համապատասխանաբար 1.61, 2.43 և 1.47%-ը: 2022-2024թթ. կրճատվել են ռեսուրսների պահպանման ծախսերը՝ 2.89%-ից մինչև 0.38%: Նվազման միտում է արձանագրվել նաև գիտական դրամաշնորհների և գիտության ապրանքայնացման ծախսերի, հետազոտությունների խրախուսման ծախսերի,

ինչպես նաև որոշ տարիներին գիտական գործուղումների և կոնֆերանսների մասնակցության ծախսերի մասով:

ՌՀՀ բյուջեի եկամուտների ձևավորման աղբյուրներն են ՌԴ և ՀՀ պետական ֆինանսավորումը և արտաբյուջետային աղբյուրները, որոնք բավականաչափ դիվերսիֆիկացված են. եկամուտներ ուսանողների վարձավճարներից, դպրոցից, վարձակալական վճարներից, դրամաշնորհներից, գիտության ապրանքայնացումից, վճարովի դասընթացներից, ֆինանսական գործունեությունից, դիմորդներից և քննությունների կազմակերպումից: Ընդ որում, վերջին 3 տարիների ընթացքում բյուջետային մուտքերի տեսակարար կշիռը եկամուտներում նվազել է՝ 56.03%-ից դառնալով 36.8%, փոխարենը աճել են արտաբյուջետային եկամուտները՝ տեսակարար կշիռը ընդամենը եկամուտներում 43.97%-ից դարձել է 63.2%: Վերջին փոփոխության պատճառը հանդիսանում է ուսանողների վարձավճարից մուտքերի աճը՝ 24.25%-ից 34.99%: Դա նշանակում է, որ ճիշտ է, համալսարանի ֆինանսական անկախության աստիճանն աճել է, սակայն միևնույն ժամանակ մեծացել է կախվածությունը ընդունելությունից, որը կարող է ֆինանսական հոսքերի անկայունության պատճառ դառնալ:

7.3 ՄՌԻՀ-ում գործում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի նպատակների իրականացումն ու շարունակականությունն ապահովող և երաշխավորող ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականություն:

ՌՀՀ-ում ֆինանսական պլանավորման և բյուջետավորման գործընթացը կարգավորվում է ֆինանսական ծրագրավորման և բյուջետավորման վարչության կանոնակարգով: Կանոնակարգի համաձայն՝ բուհի ֆինանսատնտեսական գործունեության պլանավորումն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով ֆեդերալ միջոցների տրամադրման մասին համաձայնագիրը, համալսարանի սոցիալ-տնտեսական զարգացման կանխատեսումները, ինչպես նաև պետական, բյուջետային, հարկային և տնտեսական քաղաքականությունների հիմնական ուղղությունները:

Տարվա ընթացքում բյուջետային պլաններում շտկումներ են կատարվում պետական առաջադրանքների կատարման, նպատակային սուբսիդիաների փոփոխության, ինչպես նաև եկամտաբեր գործունեությունից ստացվող մուտքերի փոփոխությունների հիման վրա: Սա ցույց է տալիս, որ բուհում գործում է ֆինանսական պլանավորման և ընթացիկ ճշգրտումների մեխանիզմ:

ՌՀՀ-ում ֆինանսական միջոցների պլանավորումն ու բաշխումը հիմնականում իրականացվում է կենտրոնացված կառավարման տրամաբանությամբ: Կառուցվածքային ստորաբաժանումների՝ ինստիտուտների և ամբիոնների մակարդակում ֆինանսական միջոցների բաշխման ինքնավարությունը սահմանափակ է, իսկ ռեսուրսների հատկացումը հիմնականում իրականացվում է համալսարանի ռազմավարական առաջնահերթությունների և կենտրոնացված որոշումների հիման վրա:

Միաժամանակ կրթական ծրագրերի մակարդակով ֆինանսավորման պլանավորման և ռեսուրսների բաշխման մոտեցումները ամբողջությամբ տեսանելի չեն: Մասնավորապես, հստակ արտահայտված չէ, թե ինչպես են ֆինանսական ռեսուրսները կապակցվում տարբեր կրթական ծրագրերի կարիքների, ուսանողների թվաքանակի, լաբորատոր և թվային ռեսուրսների պահանջների, հասանելի միջավայրի ապահովման և ուսումնառության վերջնարդյունքների ձեռքբերման հետ:

7.4 ՄՌԻ-Հ-ի ռեսուրսային բազան հնարավորություն է ընձեռում մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և ռազմավարական պլանի իրականացման համար, ինչը նպաստում է որակի շարունակական բարելավմանը և կայունությանը:

Փորձագիտական այցի ընթացքում արձանագրվել է, որ ՌՀՀ-ն ունի կրթական ծրագրերի և ռազմավարական պլանի իրականացման համար անհրաժեշտ հիմնական ռեսուրսային բազա՝ մասնաշենքեր, լսարաններ, լաբորատորիաներ, գրադարանային և թվային ռեսուրսներ: Միաժամանակ համալսարանի հիմնական մասնաշենքի մի շարք լսարանների ֆիզիկական վիճակը և տեխնիկական հագեցվածությունը դեռևս բարելավման կարիք ունեն:

Լսարանների մի մասում առկա չեն թվային կամ ինտերակտիվ ուսուցման միջոցներ, իսկ համակարգիչների հասանելիությունը սահմանափակ է: Լաբորատորիաների տեխնիկական համալրման աշխատանքները շարունակվում են, իսկ հետազոտական գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ որոշ ռեսուրսների մասով ՌՀՀ-ն օգտվում է նաև ՀՀ և ՌԴ գործընկեր համալսարանների ու գիտական կառույցների հնարավորություններից:

ՌՀՀ 2026-2030թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրում ենթակառուցվածքների և նյութատեխնիկական բազայի զարգացումը ներկայացված է որպես առաջնահերթ ուղղություն: Ծրագրով նախատեսվում է վերանորոգել երկու ընդհանուր կրթական մասնաշենքերը, բոլոր լսարանները համալրել էլեկտրոնային բազմաֆունկցիոնալ գրատախտակներով, ներդնել ենթակառուցվածքների կառավարման թվային համակարգ և արդիականացնել 6 գիտական ու ուսումնագիտական լաբորատորիաներ:

7.5 ՄՌԻ-Հ-ում առկա է տեղեկատվությունը և փաստաթղթավորման գործընթացները կառավարելու հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգ:

ՌՀՀ-ում տեղեկատվության և փաստաթղթաշրջանառության կառավարման համար կիրառվում են մի քանի էլեկտրոնային համակարգեր: ՌԴ կառավարության հետ փաստաթղթաշրջանառությունն իրականացվում է EDMS էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության համակարգի միջոցով, իսկ ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության հետ՝ Mulberry համակարգի միջոցով: Բուհում սկսվել է նաև e-BUH ավտոմատ կառավարման համակարգի և EMIS համակարգի ներդրման գործընթացը:

Միաժամանակ ՌՀՀ ինստիտուցիոնալ ինքնավերլուծության փաստաթղթում նշվում է, որ փաստաթղթաշրջանառության մի մասը դեռևս իրականացվում է թղթային եղանակով կամ էլեկտրոնային փոստի միջոցով: Տեղեկատվության և փաստաթղթերի կառավարման բազմալիք ձևաչափը որոշ դեպքերում բարդացնում է փաստաթղթերի ընթացիկ կարգավիճակի վերահսկումը, առաջացնում գործընթացների կրկնօրինակում և ուշացումներ:

Դասախոսների և ուսանողների հետ հանդիպումների, ինչպես նաև դասալսումների ընթացքում արձանագրվել է, որ ուսումնական նյութերի տրամադրումը ուսանողներին հիմնականում իրականացվում է էլեկտրոնային փոստի միջոցով: Ուսանողների և դասախոսների համար միասնական ուսուցման կառավարման հարթակ կամ ընդհանուր թվային կրթական միջավայր ամբողջությամբ ներդրված չէ:

ՌՀՀ-ում առկա են թվային ենթակառուցվածքներ և տեղեկատվական համակարգերի ներդրման գործընթացներ, սակայն դրանց կիրառումը դեռևս չի ձևավորում միասնական թվային կառավարման շրջանակ ուսումնական գործընթացի, փաստաթղթաշրջանառության և տեղեկատվության փոխանակման համար:

7.6 ՄՈՒՀ-ն ստեղծում է ապահով և անվտանգ միջավայր առողջապահական և անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայությունների միջոցով՝ հաշվի առնելով հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողներին:

ՌՀՀ-ում անվտանգության ապահովման հիմքում դրված է «Ռուս-հայկական (սլավոնական) համալսարանի համալիր անվտանգության նախագիծը», որն ընդունվել է 2007 թվականին: Համալսարանում գործում են առողջապահական, անվտանգության, հրդեհային անվտանգության, քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների արձագանքման մեխանիզմներ:

ՌՀՀ առաջին կուրսի ուսանողները սեպտեմբերին անցնում են պարտադիր բուժզննում: Պրոֆեսորադասախոսական և աշխատակազմի հետ աշխատանքային պայմանագիր կնքելու պայմաններից է պարտադիր բուժզննման անցումը: Համալսարանում երկու հերթափոխով գործում է բուժկետ, որն ապահովված է անհրաժեշտ դեղորայքով և սարքավորումներով:

Ուսանողների և աշխատակիցների անվտանգությունն ապահովում է անվտանգության ծառայությունը, որի կազմում ներառված են ֆիզիկական պահպանության, օպերատիվ արձագանքման, քաղաքացիական պաշտպանության, հրդեհային անվտանգության և բժշկական ծառայության պատասխանատուներ: Անվտանգության ծառայության գործունեությունը կարգավորվում է համապատասխան կանոնակարգով, որը հաստատվել է ՌՀՀ գիտական խորհրդի կողմից 2023 թվականին: Կանոնակարգով սահմանված են անվտանգության ստորաբաժանման խնդիրները, գործառնությունները, պատասխանատվության շրջանակը և համագործակցությունը համալսարանի մյուս ստորաբաժանումների հետ:

Համալսարանի տարածքում գործում են տեսահսկման և ազդանշանային համակարգեր, տեղադրված են հակահրդեհային ազդարարիչներ և լուսային ցուցիչներ: Բոլոր մասնաշենքերում առկա են էվակուացիոն պլաններ: Համալսարանում պարբերաբար իրականացվում են անվտանգության, քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների արձագանքելու վերաբերյալ վարժանքներ և ուսուցումներ:

Միաժամանակ փորձագիտական շրջացի ընթացքում արձանագրվել է, որ համալսարանի ենթակառուցվածքներում հատուկ կարիքներ ունեցող անձանց համար հասանելիության պայմանները լիարժեք ապահովված չեն: Մասնավորապես, ֆիզիկական միջավայրի մատչելիության լուծումները բոլոր տարածքներում ամբողջականորեն չեն արտահայտված:

7.7 ՄՈՒՀ-ում գործում են ուսանողներին և դասավանդողներին տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության, հասանելիության և արդյունավետության գնահատման մեխանիզմներ:

ՌՀՀ-ում ուսանողներին և դասավանդողներին տրամադրվող ռեսուրսների հասանելիության և կիրառելիության վերաբերյալ հետադարձ կապը հավաքագրվում է առցանց հարցաթերթիկների միջոցով: Հարցումները հնարավորություն են տալիս արձանագրելու ուսանողների և դասախոսների բավարարվածությունը համալսարանի ռեսուրսային ապահովվածությունից:

ՌՀՀ ինքնավերլուծության զեկույցում նշվում է, որ ռեսուրսային ապահովվածությունից ուսանողների և դասախոսների բավարարվածության մակարդակը բարձր չէ: Միաժամանակ ներկայացված արդյունքներում հստակ առանձնացված չեն այն ռեսուրսները, որոնց մասով արձանագրվել են հիմնական դժգոհությունները կամ բարելավման կարիքները՝ լսարաններ, լաբորատորիաներ, համակարգչային տեխնիկա, գրադարանային ֆոնդ, էլեկտրոնային ռեսուրսներ, ծրագրային փաթեթներ կամ թվային հարթակներ:

Ռեսուրսների գնահատման գործընթացը դեռևս պարբերական և ամբողջությամբ ինստիտուցիոնալացված բնույթ չունի: Հստակ ներկայացված չեն հարցումների անցկացման

պարբերականությունը, արդյունքների վերլուծության ձևաչափը, պատասխանատու ստորաբաժանումները և դրանց հիման վրա իրականացված բարելավումները:

Նույնպես ամբողջությամբ տեսանելի չէ, թե ուսանողների և դասախոսների հետադարձ կապի հիման վրա կատարված փոփոխությունները ինչպես են գնահատվում հետագա փուլում և ինչ ազդեցություն են ունենում կրթական գործընթացի, դասավանդման որակի, ուսանողների առաջադիմության կամ ուսումնառության վերջնարդյունքների ապահովման վրա:

Դասողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ն ունի կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ հիմնական ենթակառուցվածքային և ռեսուրսային բազա: Բուհում առկա են ուսումնական տարածքներ, լաբորատորիաներ, գիտական կենտրոններ, գրադարանային ռեսուրսներ, թվային ենթակառուցվածքներ և մասնագիտական ուսուցման առանձին միջավայրեր, որոնք ապահովում են կրթական գործընթացի շարունակականությունը և որոշ ուղղություններով ստեղծում են գործնական ու հետազոտական ուսուցման հնարավորություններ:

Միաժամանակ ռեսուրսային բազայի հետագա զարգացումը նպատակահարմար է առավել հստակ կապակցել կրթական ծրագրերի առանձնահատկությունների և ուսումնառության վերջնարդյունքների հետ: Բուհում առկա են ուժեղ լաբորատոր և գիտական ենթակառուցվածքներ, սակայն ռեսուրսների հասանելիությունը և կիրառելիությունը բոլոր կրթական ուղղություններում նույն չափով տեսանելի չէ: Հատկապես կիրառական և մասնագիտական հատուկ ռեսուրսներ պահանջող ծրագրերում կարևոր է հստակեցնել, թե ինչ սարքավորումներ, ծրագրային փաթեթներ, տվյալների բազաներ և թվային գործիքներ են անհրաժեշտ տվյալ ծրագրի վերջնարդյունքների ապահովման համար:

ՌՀՀ-ի համար զարգացման կարևոր ուղղություն է ռեսուրսների պլանավորման ծրագրային մոտեցման ամրապնդումը: Կենտրոնացված ֆինանսական կառավարումը ապահովում է բյուջետային վերահսկելիություն, սակայն կրթական ծրագրերի մակարդակում անհրաժեշտ է ավելի տեսանելի դարձնել ֆինանսական հատկացումների կապը ծրագրերի կարիքների, ուսանողների թվաքանակի, լաբորատոր և թվային ռեսուրսների, գրադարանային բազայի, տեխնիկական հագեցվածության և ուսանողների ուսումնառության արդյունքների հետ:

Թվային ենթակառուցվածքների մասով ՌՀՀ-ում առկա են առանձին համակարգեր և էլեկտրոնային ռեսուրսներ, սակայն դրանց կիրառումը դեռևս ամբողջությամբ չի ձևավորում միասնական թվային կրթական միջավայր: Ուսանողների և դասախոսների համար ընդհանուր ուսուցման հարթակի բացակայությունը սահմանափակում է ուսումնական նյութերի համակարգված կառավարումը, առաջադրանքների կազմակերպումը, հետադարձ կապի տրամադրումը և ուսանողակենտրոն ու վերջնարդյունքափնտն ուսուցման գործիքների կիրառումը:

Ռեսուրսների արդյունավետության գնահատման մասով բուհի համար կարևոր է հետադարձ կապի արդյունքները վերածել ռեսուրսային պլանավորման և բարելավման որոշումների հիմքի: Ուսանողների և դասախոսների բավարարվածության ցուցանիշները պետք է վերլուծվեն ըստ ռեսուրսների տեսակների և կրթական ծրագրերի, որպեսզի պարզ լինի՝ որ ուղղություններում են առկա հիմնական բացերը և ինչ ազդեցություն են ունենում իրականացված բարելավումները կրթական գործընթացի որակի վրա:

Ներառական միջավայրի ապահովումը նույնպես ՌՀՀ-ի ենթակառուցվածքային զարգացման կարևոր բաղադրիչ է: Անվտանգության և առողջապահական ծառայությունների հիմքերը ձևավորված են, սակայն ֆիզիկական միջավայրի մատչելիության լուծումները հատուկ կարիքներ ունեցող անձանց համար անհրաժեշտ է դիտարկել որպես կրթական ծրագրերին հավասար մասնակցության և ռեսուրսների հասանելիության պայման:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ն ունի կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ հիմնական ենթակառուցվածքային և ռեսուրսային բազա՝ ուսումնական

տարածքներ, լաբորատորիաներ, գրադարանային ֆոնդ, թվային ենթակառուցվածքներ, մասնագիտական ուսուցման առանձին միջավայրեր, ինչպես նաև անվտանգության և առողջապահական ծառայությունների ապահովման մեխանիզմներ՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհի ռեսուրսային ապահովվածության ընդհանուր հիմքերը:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 7-ի պահանջներին գնահատում է բավարար:

VIII. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն իր տրամադրած կրթության, իրականացրած հետազոտության և օգտագործած ռեսուրսների համար հաշվետու է պետությանը և հասարակությանը:

Փաստեր

8.1 ՄՈՒՀ-ն ունի հաշվետվողականության սահմանված կարգ:

ՌՀՀ-ի հաշվետվողականության համակարգը ձևավորվում է միջպետական և ներպետական իրավակարգավորումների հիման վրա: Հաշվետվողականության հիմնական շրջանակը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության և Ռուսաստանի Դաշնության Կառավարության միջև ՌՀՀ գործունեության պայմանների մասին համաձայնագրով, ՌՀՀ կանոնադրությամբ, ՌԴ կրթության և գիտության ոլորտի նորմատիվ իրավական ակտերով, ինչպես նաև ՀՀ վիճակագրական հաշվետվողականությանը վերաբերող կարգավորումներով:

ՌՀՀ-ն հաշվետու է ինչպես հիմնադիր և լիազոր պետական մարմիններին, այնպես էլ կրթության և գիտության ոլորտի վերահսկողություն իրականացնող մարմիններին՝ իր կրթական, ֆինանսական, վիճակագրական, կադրային և գիտահետազոտական գործունեության վերաբերյալ: Հաշվետվողականության արտաքին շրջանակը ներառում է ՌԴ և ՀՀ համապատասխան պետական մարմիններին ներկայացվող հաշվետվությունները, վիճակագրական տվյալները, ֆինանսական հաշվետվությունները, աուդիտորական եզրակացությունները, կրթական գործունեության վերաբերյալ տեղեկությունները և վերահսկողական ընթացակարգերի համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը:

Ներքին հաշվետվողականության շրջանակում համալսարանի կառուցվածքային ստորաբաժանումները հաշվետու են բուհի կառավարման մարմիններին և ղեկավար կազմին՝ իրենց գործունեության արդյունքների, պլանների, իրականացված աշխատանքների և առաջիկա խնդիրների վերաբերյալ: Առկա են ինստիտուտների մակարդակով գործունեության արդյունքների և պլանների ներկայացման օրինակներ, սակայն բոլոր ինստիտուտների հաշվետվությունները միասնական ձևաչափով և համադրելի կառուցվածքով ամբողջությամբ ներկայացված չեն:

ՌՀՀ-ում հրապարակվում են ֆինանսական հաշվետվություններ, աուդիտորական եզրակացություններ, բյուջեի եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվներ, համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ, դրամաշնորհային ծրագրերի ֆինանսական հաշվետվություններ և անկախ աուդիտի զեկույցներ: Առկա է նաև գիտահետազոտական գործունեության արդյունքների ամփոփ հաշվետվություն: Այս հաշվետվությունները ապահովում են բուհի ֆինանսական և ինստիտուցիոնալ գործունեության վերաբերյալ վերահսկելիություն և թափանցիկություն:

Միաժամանակ հաշվետվողականության գործող համակարգում վերլուծական բաղադրիչը դեռևս ամբողջությամբ արտահայտված չէ: Հաշվետվություններում առավելապես ներկայացվում են իրականացված գործողությունները, փաստական տվյալները և առանձին արդյունքները, մինչդեռ դրանց կապը ռազմավարական նպատակների կատարողականի,

կրթական ծրագրերի արդյունավետության, հետազոտական արդյունքների ազդեցության, ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության և բարելավման որոշումների հետ միշտ չէ, որ հստակ երևում է:

8.2 ՄՈՒՀ-ն ապահովում է ընթացակարգերի, գործընթացների թափանցիկությունը և հասանելիությունը հասարակությանը:

ՌՀՀ-ն ընթացակարգերի և գործընթացների հանրային հասանելիությունն ապահովում է պաշտոնական կայքի, սոցիալական հարթակների, EduRAU կրթական հարթակի, պարբերական դայջեստների և մեդիա հաղորդագրությունների միջոցով: Համալսարանի հիմնական հաղորդակցման հարթակներն են պաշտոնական կայքը, Facebook, Telegram, Instagram, Rutube և YouTube էջերը:

ՌՀՀ պաշտոնական կայքը գործում է երեք լեզվով՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն, ինչը հնարավորություն է տալիս տեղեկատվությունը հասանելի դարձնել տեղական, ռուսաստանյան և միջազգային շահակիցների համար: Կայքում ներկայացված են համալսարանի հիմնական փաստաթղթերը, ներքին կարգավորումները, Գիտական խորհրդի նիստերի օրակարգերն ու արձանագրությունները, ֆինանսական հաշվետվությունները, կրթական ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվություն, ինչպես նաև ինստիտուտների, կենտրոնների և ստորաբաժանումների գործունեությանը վերաբերող նյութեր:

Կրթական ծրագրերի վերաբերյալ կայքում ներկայացված են դասընթացների կարճ նկարագրերը, նպատակները, խնդիրները, ժամաքանակը և կրեդիտները: Միաժամանակ ոչ բոլոր կրթական ծրագրերի նկարագրերում են ամբողջականորեն ներկայացված ուսումնառության վերջնարդյունքները, ուսումնական պլանները և կրեդիտների բաշխումը: Բացի այդ, ոչ բոլոր ինստիտուտների կրթական ծրագրերի նկարագրերն են հավասարաչափ հասանելի հայերեն և ռուսերեն լեզուներով:

Հանրային հաղորդակցության տեսանկյունից ՌՀՀ-ն ակտիվորեն օգտագործում է սոցիալական հարթակները: 2023 թվականին համալսարանի կայքն ունեցել է 224 հազար ակտիվ օգտատեր, 2024 թվականին՝ 217 հազար, իսկ 2025 թվականի հունվար-օգոստոս ամիսներին՝ 140 հազար օգտատեր: 2025 թվականի օգոստոսի դրությամբ Facebook-ում՝ համալսարանն ունեցել է 22,600 բաժանորդ, 132,461 մուտք և 3,478,626 դիտում, Instagram-ում՝ 2,600 բաժանորդ, 19,006 այցելություն և 2,482,041 դիտում, Telegram-ում՝ 2,649 բաժանորդ, Rutube-ում՝ 594 բաժանորդ և 534,604 դիտում, իսկ YouTube-ում՝ 2,530 բաժանորդ և 115,829 դիտում:

Համալսարանի մամուլի ծառայությունը համակարգում է հանրային հաղորդակցությունը, սոցիալական հարթակների վարումը, մեդիա բովանդակության պատրաստումը, կարճ տեսանյութերի, Reels ձևաչափերի և մեդիա հարցումների իրականացումը: Մամուլի ծառայությունը նաև համագործակցում է տեղական և արտասահմանյան ՋԼՄ-ների հետ: Հանրային հաղորդակցության շրջանակում հրապարակվում են կրթական, գիտական, մշակութային, կամավորական և այլ նախաձեռնությունների վերաբերյալ նյութեր:

ՌՀՀ-ն տարբեր շահակիցների հետ կապի համար օգտագործում է պաշտոնական էլեկտրոնային հասցեներ, «Կապ մեզ հետ» բաժինը, սոցիալական ցանցերի «Հաճախ տրվող հարցեր» ձևաչափը, ինչպես նաև ինստիտուտների, կենտրոնների և ստորաբաժանումների ենթակայքերը՝ պատասխանատու անձանց կոնտակտային տվյալներով: Միջազգային կապերի վարչության կայքում ներկայացված է տեղեկատվություն ակադեմիական շարժունության, փոխանակման ծրագրերի, վիզային աջակցության և օտարերկրյա ուսանողների ու գործընկերների հետ փոխգործակցության վերաբերյալ:

Միաժամանակ պաշտոնական կայքի և թվային հարթակների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ տեղեկատվության ներկայացման ամբողջականությունը և թարմացման պարբերականությունը տարբեր բաժիններում տարբեր է: Կրթական ծրագրերի, հաշվետվությունների, ինստիտուտների գործունեության, հիմնական ինստիտուցիոնալ տվյալների և փաստաթղթերի ներկայացումը դեռևս ունի առավել համակարգված և օգտվողին հարմար կառուցվածքի կարիք: Բացի այդ, հանրային հաղորդակցության միջոցով ստացվող հետադարձ կապի՝ որոշումների կայացման, ռազմավարական պլանավորման կամ կրթական ծրագրերի զարգացման մեջ օգտագործման մեխանիզմները ամբողջությամբ տեսանելի չեն:

8.3 ՄՈՒՀ-ում գործում են հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմներ:

Համալսարանում ձևավորված են հասարակության հետ կապերի ապահովման և հետադարձ կապի ստացման որոշ մեխանիզմներ: Համաձայն ինքնավերլուծության և փորձագիտական այցի ընթացքում ներկայացված տեղեկատվության՝ ՌՀՀ-ում հետադարձ կապն իրականացվում է համալսարանի պաշտոնական կայքի «Կապվեք մեզ հետ» բաժնի, ինչպես նաև ինստիտուտների և ստորաբաժանումների ենթակայքերի միջոցով, որտեղ ներկայացված են պատասխանատու անձանց կոնտակտային տվյալները: Միաժամանակ նշված ալիքներով ստացված արձագանքների քանակի, բովանդակության և դրանց հիման վրա իրականացված փոփոխությունների վերաբերյալ համակարգված տեղեկատվություն առկա չէ: Այս առումով արտաքին շահակիցների, այդ թվում՝ դիմորդների, ծնողների, շրջանավարտների, գործատուների, գործընկեր կազմակերպությունների և հասարակության լայն շրջանակների հետ հետադարձ կապի հավաքագրման, վերլուծության և որոշումների կայացման գործընթացներում կիրառման մեխանիզմները կարող են ավելի ակտիվ և համակարգված դառնալ:

8.4 ՄՈՒՀ-ում գործում են հասարակությանը գիտելիքների (արժեքների) փոխանցման մեխանիզմներ:

ՌՀՀ-ում հասարակությանը գիտելիքների և արժեքների փոխանցումը հիմնականում արտահայտվում է շարունակական կրթության, մասնագիտական զարգացման, լեզվամշակութային, կրթական և հանրային նախաձեռնությունների իրականացման միջոցով: Այս ուղղությամբ դերակատարում ունեն համալսարանում գործող տարբեր կենտրոններ, այդ թվում՝ Նախաբուհական կրթության կենտրոնը, Ռուսագիտության կենտրոնը, Չինարենի և չինական մշակույթի կենտրոնը, ինչպես նաև Բիզնես դպրոցը:

Նշված կենտրոնների միջոցով իրականացվում են վերապատրաստման ծրագրեր, շարունակական կրթության դասընթացներ, հանրային միջոցառումներ, լեզվամշակութային նախաձեռնություններ և մասնագիտական զարգացման ուղղված ծառայություններ: Այս գործունեությունը հնարավորություն է տալիս համալսարանում ձևավորվող կրթական, մասնագիտական և մշակութային ներուժը փոխանցել ավելի լայն շահակիցների՝ դիմորդներին, մասնագետներին, գործընկեր կազմակերպություններին և հասարակության տարբեր խմբերին:

ՌՀՀ Բիզնես դպրոցի գործունեությունը, ներառյալ վերապատրաստման դասընթացները և խորհրդատվական ծառայությունները, նպաստում է համալսարանում ձևավորվող գիտելիքի փոխանցմանը մասնագիտական միջավայր: EduRAU ռուսալեզու թվային կրթական հարթակը նույնպես ծառայում է որպես կրթական բովանդակության տարածման և համալսարանի առցանց կրթական ներկայության ընդլայնման գործիք՝ հատկապես ռուսերեն լեզվի, մշակույթի և կրթական ռեսուրսների տարածման տեսանկյունից:

Փորձագիտական ուսումնասիրության ընթացքում ամբողջությամբ չերևաց, թե նշված կենտրոններում և նախաձեռնություններում ինչպես են ընտրվում թիրախային խմբերը, ինչպես են որոշվում դասընթացների թեմաները, ինչ նպատակներ են սահմանվում և ինչ վերլուծություն է իրականացվում դասընթացների կամ միջոցառումների ավարտից հետո: Գիտելիքի փոխանցման գործողությունները հիմնականում ներկայացված են որպես առանձին նախաձեռնություններ, մինչդեռ դրանց արդյունքների, մասնակիցների բավարարվածության, ազդեցության և հասարակական կամ մասնագիտական միջավայրի կարիքների հետ կապի գնահատումը դեռ համակարգված ձևով չի արտահայտվում:

Միաժամանակ ՌՀՀ-ն ունի գիտելիքի և արժեքների փոխանցման ավելի լայն ներուժ, որը դեռ ամբողջությամբ չի արտահայտվում գործող մեխանիզմներում: Բուհի ակադեմիական, հետազոտական և մասնագիտական ռեսուրսները կարող են հիմք դառնալ կարճաժամկետ կրթական ծրագրերի, ամառային և ձմեռային դպրոցների, միկրոռակավորումների, մասնագիտական վերապատրաստումների, հանրային դասախոսությունների և համայնքային ծառայությունների զարգացման համար: Օրինակ՝ իրավագիտության ուղղությամբ բուհն ունի մասնագիտական ռեսուրսներ, որոնք կարող են հիմք ստեղծել իրավաբանական կլինիկայի կամ հանրային իրավական խորհրդատվության ձևաչափերի զարգացման համար:

Դատողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված են հասարակական պատասխանատվության իրականացման իրավական, հաղորդակցական և կազմակերպական հիմքեր: Բուհը հաշվետու է պետական և հանրային շահակիցների առջև, հրապարակում է ֆինանսական և ինստիտուցիոնալ տեղեկատվություն, ինչպես նաև ակտիվորեն օգտագործում է պաշտոնական կայքը, սոցիալական հարթակները և մեդիա գործիքները՝ իր գործունեության մասին հանրությանը տեղեկացնելու համար: Մա նպաստում է բուհի թափանցիկությանը և հասարակության հետ հաղորդակցության պահպանմանը:

Միաժամանակ ՌՀՀ-ի համար զարգացման կարևոր ուղղություն է հաշվետվողականության վերլուծական բաղադրիչի ուժեղացումը: Բուհը պետք է ոչ միայն ներկայացնի իրականացված գործողությունները և փաստական տվյալները, այլև ցույց տա դրանց արդյունքները, ազդեցությունը, ռազմավարական նպատակների հետ կապը և դրանց հիման վրա կատարված բարելավումները: Մա հաշվետվողականությունը կդարձնի ոչ միայն տեղեկացման, այլև կառավարման որակի բարելավման գործիք:

Հանրային թափանցիկության տեսանկյունից ՌՀՀ-ն ունի լայն հաղորդակցական համակարգ, սակայն պաշտոնական կայքի և թվային հարթակների բովանդակությունը կարիք ունի առավել համակարգված, արդիական և օգտվողին հարմար ներկայացման: Հատկապես կարևոր է, որ կրթական ծրագրերի, ինստիտուտների գործունեության, հաշվետվությունների և հիմնական ինստիտուցիոնալ տեղեկատվության հասանելիությունը ապահովվի ամբողջական և համադրելի ձևով՝ նաև լեզվական տարբերակների, այդ թվում՝ անգլերեն կայքի պարբերական թարմացման տեսանկյունից:

Հասարակության հետ հետադարձ կապի մեխանիզմները ՌՀՀ-ում առկա են, սակայն դրանց կառավարչական օգտագործումը դեռևս բավարար չափով տեսանելի չէ: Արտաքին շահակիցներից ստացվող արձագանքները պետք է դիտարկվեն ոչ միայն որպես հաղորդակցման միջոց, այլև որպես տվյալների աղբյուր՝ ռազմավարական պլանավորման, կրթական ծրագրերի բարելավման, ծառայությունների զարգացման և հանրային վստահության ամրապնդման համար:

Գիտելիքի և արժեքների փոխանցման տեսանկյունից ՌՀՀ-ն ունի զգալի ներուժ՝ պայմանավորված իր ակադեմիական, լեզվամշակութային, մասնագիտական և հետազոտական ռեսուրսներով: Առկա նախաձեռնությունները կարևոր հիմք են

հասարակության հետ բուհի կապի համար, սակայն առաջիկա փուլում անհրաժեշտ է դրանք դարձնել ավելի նպատակային և չափելի՝ հստակեցնելով թիրախային խմբերը, ծրագրերի նպատակները, արդյունքները և ազդեցությունը հասարակական կամ մասնագիտական միջավայրի վրա:

ՌՀՀ-ի հասարակական ազդեցության ընդլայնման համար կարևոր է ավելի ակտիվ օգտագործել բուհի մասնագիտական ներուժը կարճաժամկետ ծրագրերի, ամառային դպրոցների, միկրոռակավորումների, մասնագիտական խորհրդատվության և համայնքային ծառայությունների ձևաչափերում: Մասնավորապես, իրավագիտության, բիզնեսի, լեզուների, տեխնոլոգիաների և այլ ուղղություններով բուհը կարող է ձևավորել այնպիսի նախաձեռնություններ, որոնք ոչ միայն տարածում են գիտելիք, այլև լուծում են արտաքին շահակիցների իրական կարիքները:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված են հասարակական պատասխանատվության իրականացման իրավական և կազմակերպական հիմքեր, բուհը հաշվետու է պետական և հանրային շահակիցների առջև, հրապարակում է ֆինանսական, ինստիտուցիոնալ և գործունեությանն առնչվող տեղեկատվություն, ինչպես նաև օգտագործում է պաշտոնական կայքը, սոցիալական հարթակները և մեդիա գործիքները հանրային հաղորդակցման համար՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհի հաշվետվողականության և թափանցիկության ապահովման առկա հիմքերը:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 8-ի պահանջներին գնահատում է **բավարար:**

IX. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: Արտաքին կապերի միջոցով ՄՈՒՀ-ը խրախուսում է փորձի փոխանակումը և զարգացումը՝ նպաստելով հաստատության միջազգայնացմանը:

Փաստեր

9.1 ՄՈՒՀ-ում գործում է արտաքին կապերի հաստատումը խրախուսող քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

ՌՀՀ-ում արտաքին կապերի զարգացումը հիմնվում է հայ-ռուսական միջպետական համագործակցության, բուհի ռազմավարական փաստաթղթերի և միջազգային գործընկերությունների վրա: Բուհի միջազգային համագործակցության հիմնական ուղղություններից են արտասահմանյան բուհերի, գիտական կենտրոնների, մասնագիտական կազմակերպությունների և գործընկեր կառույցների հետ կրթական, հետազոտական և ակադեմիական կապերի ձևավորումը: ՌՀՀ-ի արտաքին կապերի համակարգը մեծապես ձևավորվում է հայ-ռուսական կրթական և ակադեմիական միջավայրի շուրջ: Բուհի երկլեզու՝ հայերեն-ռուսերեն կրթական մոդելը ստեղծում է միջմշակութային ակադեմիական միջավայր: Միաժամանակ անգլերենով իրականացվող կրթական ծրագրերի կամ դասընթացների վերաբերյալ տեղեկատվություն առկա չէ:

ՌՀՀ-ն ունի միջազգային բուհերի և գիտական հաստատությունների հետ կնքված համագործակցության համաձայնագրեր: Գործընկերային կապերի մեջ առավել տեսանելի են ՌԴ բուհերի և գիտական կենտրոնների հետ համագործակցությունները: Առկա են նաև եվրոպական և այլ միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության օրինակներ, այդ թվում՝ Էրազմուս+ ծրագրերի շրջանակում: ՌՀՀ-ի միջազգային համագործակցության մեջ առանձնանում է Սանկտ Պետերբուրգի պոլիտեխնիկական համալսարանի հետ համագործակցությունը, որը ներառում է կրթական, գիտահետազոտական և համատեղ ակադեմիական նախաձեռնություններ: Բուհի համագործակցության շրջանակում առկա են

նաև միջազգային շարժունության, համատեղ միջոցառումների, գիտաժողովների և ակադեմիական փոխանակման ձևաչափեր:

Բուհում առկա են միջազգային դասախոսների, փորձագետների և գործընկերների ներգրավման առանձին օրինակներ: Նրանց ներգրավումը հիմնականում արտահայտվում է դասախոսությունների, գիտական միջոցառումների շրջանակում:

Գործող միջազգային համաձայնագրերի արդյունավետության պարբերական վերանայման և գնահատման պաշտոնական ընթացակարգերը ամբողջությամբ հստակեցված չեն: Մասնավորապես, փաստաթղթերում լիարժեք չի երևում, թե յուրաքանչյուր գործընկերության շրջանակում ինչ արդյունքներ են արձանագրվում շարժունության, համատեղ դասավանդման, համատեղ հետազոտությունների, կրթական ծրագրերի վերանայման, միջազգային փորձագետների ներգրավման կամ ուսանողների միջազգային փորձառության տեսանկյունից:

9.2 ՄՌԻՀ-ի արտաքին կապերի և միջազգայնացման ապահովման ենթակառուցվածքը երաշխավորում է կանոնակարգված գործընթաց:

ՌՀՀ-ում արտաքին կապերի և միջազգայնացման գործընթացների համակարգման համար գործում է Միջազգային կապերի վարչությունը, որը հանդիսանում է միջազգային համագործակցության, գործընկերային կապերի և շարժունության ծրագրերի կենտրոնական համակարգող ստորաբաժանումը:

Միջազգայնացման գործընթացներում ներգրավված են նաև ռեկտորատը, միջազգային հարցերով խորհրդականը, ինստիտուտները, ամբիոնները և այլ ակադեմիական ստորաբաժանումներ: Սա ցույց է տալիս, որ միջազգային համագործակցությունը իրականացվում է ինչպես կենտրոնական համակարգման, այնպես էլ ակադեմիական ստորաբաժանումների նախաձեռնությունների միջոցով:

ՌՀՀ-ում առկա են ներքին կարգավորումներ, որոնք սահմանում են միջազգային համագործակցության գործընթացներում ներգրավված ստորաբաժանումների և պատասխանատուների դերերն ու գործառնությունները: Միջազգային կապերի վարչությունը համակարգում է գործընկերային համաձայնագրերի, ակադեմիական շարժունության, օտարերկրյա գործընկերների հետ համագործակցության և միջազգային ծրագրերին առնչվող գործընթացները:

Միջազգային գործունեության վերաբերյալ ՌՀՀ-ում կազմվում են տարեկան հաշվետվություններ և գործունեության պլաններ, որոնք հնարավորություն են տալիս արձանագրելու իրականացված աշխատանքները և նախատեսվող գործողությունները: Միաժամանակ փաստաթղթերում ամբողջությամբ ներկայացված չեն միջազգային համագործակցության արդյունավետությունը գնահատող չափելի ցուցիչները՝ էլքային և մուտքային շարժունության ծավալները, ֆինանսավորված միջազգային ծրագրերի քանակը, ներկայացված հայտերի թիվը, համատեղ կրթական կամ հետազոտական նախաձեռնությունները և դրանց արդյունքները:

Միջազգային գործունեության համակարգումը որոշ դեպքերում իրականացվում է ապակենտրոնացված ձևաչափով՝ ինստիտուտների և ամբիոնների մասնակցությամբ: Նման մոտեցումը նպաստում է ստորաբաժանումների նախաձեռնողականությանը, սակայն փաստաթղթերում ամբողջությամբ չի երևում, թե ինչպես է ապահովվում տարբեր ստորաբաժանումների միջազգային նախաձեռնությունների համադրումը բուհի ընդհանուր միջազգայնացման ռազմավարության հետ:

ՌՀՀ-ում առկա են միջազգային ծրագրերին մասնակցության փորձ և գործընկերային կապեր, սակայն միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի հայտերի պատրաստման,

խորհրդատվական աջակցության, գործընկերների որոնման և նախագծերի կառավարման կենտրոնացված աջակցության համակարգը ամբողջությամբ ձևավորված չէ:

9.3 ՄՌԻՀ-ն արդյունավետորեն համագործակցում է տեղական և միջազգային հաստատությունների և կառույցների հետ:

ՌՀՀ-ն ունի համագործակցության փորձ ինչպես հայկական, այնպես էլ միջազգային կառույցների հետ: Տեղական համագործակցության շրջանակում առանձնանում են ՀՀ ԳԱԱ-ի, գիտական կենտրոնների, տեղական ընկերությունների և մասնագիտական կազմակերպությունների հետ կապերը, իսկ միջազգային համագործակցության շրջանակում՝ ՌԴ բուհերի, եվրոպական գործընկերների, ինչպես նաև միջազգային մասնավոր կազմակերպությունների հետ համագործակցության օրինակները: Բուհը համագործակցում է նաև Huawei, Philip Morris և այլ կազմակերպությունների հետ՝ գիտատեխնիկական պատվերների և կիրառական հետազոտությունների շրջանակում:

Վերջին տարիներին ՌՀՀ-ում արձանագրվել է արտագնա ակադեմիական շարժունության աճ. ուսանողների թիվը 2023թ. 23-ից աճել է մինչև 31՝ 2024թ., իսկ 2025թ.՝ մինչև 46: Ներգնա շարժունության ցուցանիշը 2024թ. նվազել է 29-ից մինչև 17, սակայն 2025թ. աճել է մինչև 25 մասնակից: Բուհը մասնակցում է Erasmus+ ծրագրերին և համագործակցում է Ավստրիայի, Իսպանիայի, Իտալիայի, Գերմանիայի, Լեհաստանի, Շվեդիայի և Հունաստանի բուհերի հետ:

ՌՀՀ-ի միջազգային համագործակցության մեջ առավել տեսանելի են ՌԴ առաջատար բուհերի հետ կապերը: Առանձնանում է Սանկտ Պետերբուրգի պոլիտեխնիկական համալսարանի հետ ռազմավարական գործընկերությունը, որը ներառում է կրթական, գիտահետազոտական և համատեղ ակադեմիական նախաձեռնություններ: ՌՀՀ գիտական խմբերը մասնակցում են ՀՀ ԿԳՄՄՆ կողմից ֆինանսավորվող 17 միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի, որոնցում ներգրավված են խորհրդատուներ Ռուսաստանից, Գերմանիայից, Չինաստանից, Մեծ Բրիտանիայից և ԱՄՆ-ից:

Միաժամանակ համագործակցությունների արդյունքների ամփոփման, համեմատական վերլուծության և բենչմարքինգի միասնական մեխանիզմ ամբողջությամբ ձևավորված չէ:

Փաստաթղթերում հստակ չի երևում, թե յուրաքանչյուր գործընկերություն ինչ արդյունքներ է ապահովում համատեղ կրթական ծրագրերի, հետազոտության, հրապարակումների, շարժունության, միջազգային փորձագետների ներգրավման, թեզերի համադրվածության կամ կրթական ծրագրերի վերանայման տեսանկյունից:

9.4 ՄՌԻՀ-ն ապահովում է ներքին շահակիցների օտար լեզվի իմացության անհրաժեշտ մակարդակ:

ՌՀՀ-ի երկլեզու հայ-ռուսական կրթական մոդելը ապահովում է ռուսերենի կիրառման բարձր մակարդակ և նպաստում է հայ-ռուսական ակադեմիական միջավայրում ուսանողների ու դասախոսների հաղորդակցությանը: Օտար լեզուների իմացությունը բուհում դիտարկվում է որպես միջազգայնացման կարևոր բաղադրիչ, իսկ ասպիրանտական կրթության մակարդակում օտար լեզվի վկայականի պահանջը նպաստում է ակադեմիական լեզվական պատրաստվածության որոշակի մակարդակի ապահովմանը:

Բուհում առկա են նաև անգլերեն լեզվով տեղեկատվական նյութեր, որոնք նպաստում են միջազգային տեսանելիությանը և արտաքին շահակիցների հետ հաղորդակցությանը: Միաժամանակ անգլերենով իրականացվող կրթական ծրագրերի և դասընթացների վերաբերյալ տվյալները սահմանափակ են ներկայացված, իսկ կրթական գործընթացում անգլերենի կիրառումը դեռևս չի երևում որպես միջազգայնացման լայն և համակարգված բաղադրիչ:

Ինքնավերլուծության մեջ ներկայացված է, որ դասախոսական կազմի և ուսանողների շրջանում օտար լեզուների իմացությունը բարձր է, սակայն փաստաթղթերում հստակ ներկայացված չեն լեզվական կարողությունների գնահատման մեթոդները, մակարդակները և կիրառվող չափորոշիչները: Մասնավորապես, չի երևում՝ ինչ գործիքներով է գնահատվում ուսանողների և դասախոսների անգլերենի իմացությունը:

Դատողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ում արտաքին կապերն ու միջազգայնացումը ձևավորվել են բուհի ինքնության կարևոր բաղադրիչի շուրջ: Հայ-ռուսական միջպետական և ակադեմիական համագործակցությունը բուհին տալիս է կայուն հիմք միջազգային գործընկերությունների, շարժունության, համատեղ կրթական և հետազոտական նախաձեռնությունների զարգացման համար: Առկա են նաև Erasmus+ ծրագրերի, եվրոպական բուհերի և այլ միջազգային գործընկերների հետ համագործակցության օրինակներ, ինչը հնարավորություն է տալիս ՌՀՀ-ին պահպանել միջազգային ակադեմիական միջավայրի հետ կապը:

Միաժամանակ արտաքին կապերի հետագա զարգացումը նպատակահարմար է կառուցել ավելի լայն և բազմազան միջազգայնացման տրամաբանությամբ: ՌՀՀ-ի համագործակցային դաշտում ռուսական ուղղությունը շարունակում է առանցքային դեր ունենալ, սակայն բուհի միջազգային տեսանելիության և մրցունակության բարձրացման համար կարևոր է ընդլայնել ԱՊՀ, եվրոպական, ասիական և սփյուռքի մասնագիտական ու ակադեմիական ցանցերի հետ կապերը: Այս համատեքստում միջազգային մասնագիտական ասոցիացիաներին անդամակցությունը կարող է նպաստել բուհի ծրագրերի, հետազոտական ուղղությունների և մասնագիտական համայնքների արտաքին կապերի խորացմանը:

ՌՀՀ-ի համար կարևոր զարգացման ուղղություն է միջազգային գործընկերությունների արդյունավետության գնահատումը: Գործող համաձայնագրերը և համագործակցությունները պետք է դիտարկվեն ոչ միայն որպես կապերի առկայություն, այլ որպես չափելի արդյունքներ՝ ապահովող գործիքներ՝ շարժունության, համատեղ դասավանդման, համատեղ հետազոտությունների, կրթական ծրագրերի վերանայման, միջազգային փորձագետների ներգրավման և ուսանողների կարողությունների զարգացման տեսանկյունից:

Միջազգային փորձագետների և հրավիրյալ դասախոսների ներուժը կարող է ավելի նպատակային օգտագործվել կրթական ծրագրերի որակի բարձրացման համար: ՌՀՀ-ն կարող է զարգացնել այնպիսի ձևաչափեր, որտեղ ռուսական, եվրոպական, սփյուռքահայ և այլ միջազգային մասնագետները ներգրավվում են ոչ միայն առանձին դասախոսությունների, այլև մաստեր-կլասների, համատեղ դասընթացների, թեզերի համադեկավարման, կրթական ծրագրերի արտաքին գնահատման և վերանայման գործընթացներում:

Միջազգայնացման զարգացման համար առանցքային է նաև լեզվական կարողությունների համակարգված զարգացումը: ՌՀՀ-ի հայ-ռուսական երկլեզու մոդելը բուհի ուժեղ կողմերից է, սակայն միջազգային համագործակցության ընդլայնման, Erasmus+ և այլ դրամաշնորհային ծրագրերում ներգրավման, Scopus/WoS հրապարակումների և միջազգային թիմերում արդյունավետ աշխատանքի համար անհրաժեշտ է ուժեղացնել ուսանողների և դասախոսների ակադեմիական ու մասնագիտական անգլերենի կարողությունները: Այս ուղղությամբ կարևոր է ունենալ ոչ միայն դասընթացներ, այլ նաև լեզվական մակարդակի գնահատման և առաջընթացի հետևման մեխանիզմ:

ՌՀՀ-ի միջազգայնացումը պետք է զարգանա նաև «միջազգայնացում տանը» մոտեցմամբ: Ֆիզիկական շարժունությամբ մասնակցող ուսանողների թիվը սահմանափակ է, այդ պատճառով կարևոր է, որ բոլոր ուսանողները կրթական ծրագրերի ներսում ստանան միջազգային փորձառություն՝ միջազգային դեպքերի, համեմատական առաջադրանքների, օտարալեզու աղբյուրների, առցանց միջազգային դասախոսությունների, միջմշակութային թիմային աշխատանքի և համատեղ նախագծերի միջոցով:

Պրակտիկաների և մասնագիտական փորձառության միջազգային բաղադրիչը նույնպես կարող է ավելի հստակ ձևակերպվել: Արտաքին գործընկերների, գործատուների և միջազգային կազմակերպությունների հետ կապերը նպատակահարմար է օգտագործել ոչ միայն շարժունության կամ առանձին միջոցառումների, այլև ուսանողների պրակտիկայի, մասնագիտական նախագծերի և միջազգային աշխատանքային միջավայրի հետ ծանոթացման համար:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված են արտաքին կապերի և միջազգայնացման զարգացման իրավական, կազմակերպական և գործընկերային հիմքեր, բուհն ունի համագործակցության փորձ ՌԴ, եվրոպական և այլ միջազգային գործընկերների հետ, մասնակցում է Erasmus+ ծրագրերին, իրականացնում է ակադեմիական շարժունություն և ներգրավված է միջազգային գիտահետազոտական համագործակցություններում՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհի արտաքին կապերի զարգացման առկա հիմքերը:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 9-ի պահանջներին գնահատում է **բավարար:**

X. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ: ՄՈՒՀ-ն ունի որակի ապահովման ներքին համակարգ, որը նպաստում է հաստատության բոլոր գործընթացների շարունակական բարելավմանը և որակի մշակույթի ձևավորմանը:

Փաստեր

10.1 ՄՈՒՀ-ն ունի որակի ապահովման քաղաքականություն ու ընթացակարգեր:

ՌՀՀ-ում որակի ապահովման համակարգի ձևավորումը սկսվել է դեռևս 2004 թվականից, ինչը վկայում է, որ բուհը երկար ժամանակ ուշադրություն է դարձրել կրթական գործընթացների կարգավորմանը և որակի վերահսկմանը: Տարիների ընթացքում բուհում ձևավորվել են որակի ապահովմանն առնչվող ստորաբաժանումներ, մշակվել են որակի հայեցակարգեր, ձեռնարկներ և ընթացակարգեր, ինչպես նաև հաստատվել են ընդունելության, ուսանողների գնահատման, կրթական ծրագրերի իրականացման, ավարտական ատեստավորման և այլ գործընթացները կարգավորող ներքին ակտեր:

ՌՀՀ-ի ռազմավարական փաստաթղթերում որակի ապահովումը դիտարկվում է որպես բուհի զարգացման կարևոր ուղղություն: Բուհի գործունեությունը միաժամանակ իրականացվում է ՀՀ և ՌԴ կրթական կարգավորումների համադրման պայմաններում, ինչը պահանջում է որակի ապահովման համակարգից համապատասխանություն երկու կարգավորող միջավայրերի պահանջներին: Այս հանգամանքը բարդացնում է որակի ապահովման գործառնությունը, քանի որ բուհը պետք է միաժամանակ ապահովի նորմատիվ համապատասխանություն, կրթական ծրագրերի համադրելիություն և ներքին որակի բարելավում:

Միաժամանակ ՌՀՀ-ում գործող որակի ապահովման համակարգը դեռևս առավելապես արտահայտվում է որպես նորմատիվ պահանջների, ընթացակարգերի և փաստաթղթերի վերահսկման համակարգ: Առկա են մշտադիտարկման և վերահսկման մեխանիզմներ, սակայն դրանց վերլուծական և բարելավման բաղադրիչը դեռևս զարգացած չէ:

Որակի ապահովման համակարգը հիմնականում կենտրոնացած է կրթական գործընթացների և դասավանդման հետ կապված ընթացակարգերի վրա: Ավելի թույլ է արտահայտված հետազոտության, միջազգայնացման, համալսարանի սոցիալական դերակատարության, վարչական ծառայությունների և կառավարման գործընթացների ներառումը որակի ապահովման միասնական շրջանակում: Հաշվի առնելով ՌՀՀ-ի՝ հետազոտական համալսարան դառնալու ռազմավարական հավակնությունը՝ որակի

ապահովման համակարգը պետք է ընդլայնվի և ներառի ոչ միայն ուսումնական գործընթացի, այլև հետազոտական, միջազգային, կառավարչական և աջակցող գործընթացների արդյունավետության գնահատումը:

Կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման և վերանայման ընթացակարգեր, տարբեր թիրախային խմբերի հարցումներ առկա են, սակայն ամբողջությամբ հստակ չէ, թե դրանք ինչ պարբերականությամբ են իրականացվում, որ շահակիցներն են ներգրավվում, ինչպես են արձագանքները վերլուծվում և ինչպես են հանգեցնում փոփոխությունների և բարելավումների:

10.2 Որակի ներքին ապահովման գործընթացների կառավարման նպատակով ՄՌԻՀ-ը սրամադրում է մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ:

ՌՀՀ-ում որակի ներքին ապահովման գործընթացների իրականացման համար հատկացված են մարդկային, նյութական և կազմակերպական ռեսուրսներ: Որակի ապահովման գործընթացները հիմնականում համակարգվում են Կրթական քաղաքականության և կրթության որակի վերահսկման վարչության կողմից: Գործընթացներում ներգրավված են նաև ինստիտուտները, ամբիոնները, վարչական ստորաբաժանումները և Ուսումնական գործընթացի աուդիտի ծառայությունը:

Կրթական քաղաքականության և կրթության որակի վերահսկման վարչությունն իրականացնում է կրթական ծրագրերի և ուսումնական պլանների մոնիթորինգ, կրթական փաստաթղթերի համապատասխանության ստուգում, ուսանողների կողմից դասախոսների գնահատման գործընթացի կազմակերպում, հարցումների տվյալների հավաքագրում և կրթական գործընթացի որակի վերաբերյալ տեղեկատվության նախնական մշակում: Ուսումնական գործընթացի աուդիտի ծառայությունը լրացուցիչ վերահսկողական գործառույթ է իրականացնում՝ աջակցելով ուսումնական գործընթացի համապատասխանության և կարգավորվածության ապահովմանը:

Որակի ապահովման ստորաբաժանումն ունի աշխատանքային տարածք, տեխնիկական միջոցներ և թվային գործիքներ, որոնք կիրառվում են փաստաթղթերի ստուգման, հարցումների կազմակերպման, տվյալների մշակման և հաղորդակցության համար: Այս ռեսուրսները հնարավորություն են տալիս իրականացնել որակի վերահսկման և ընթացակարգային համապատասխանության ապահովման հիմնական գործառույթները:

Միաժամանակ որակի ապահովման համակարգի մարդկային ռեսուրսները սահմանափակ են՝ հաշվի առնելով բուհի կրթական ծրագրերի բազմազանությունը, ինստիտուտների թիվը, երկու կարգավորող միջավայրերի պահանջները և հետազոտական համալսարան դառնալու ռազմավարական ուղղվածությունը: Որակի ապահովման թիմի ներկայիս կարողությունները հիմնականում ուղղված են մոնիթորինգի, փաստաթղթերի ստուգման և ընթացակարգերի պահպանման վերահսկմանը:

Որակի բարելավման տեսանկյունից դեռևս անհրաժեշտ է զարգացնել որակի ապահովման աշխատակիցների վերլուծական, մեթոդական և խորհրդատվական կարողությունները: Մասնավորապես, բուհը կարիք ունի ուժեղացնելու տվյալների վերլուծության, կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքահեն գնահատման, բարելավման գործողությունների պլանավորման և որակի մշակույթի տարածման գործառույթները: Այս պահին ռեսուրսները բավարար են հիմնականում որակի վերահսկման համար, մինչդեռ որակի ապահովման՝ բարելավմանն ուղղված գործառույթները պահանջում են լրացուցիչ զարգացում:

10.3 Ներքին և արտաքին շահակիցները ներգրավված են որակի ապահովման գործընթացներում

ՌՀՀ-ում ներքին և արտաքին շահակիցների ներգրավումը որակի ապահովման գործընթացներում իրականացվում է մի քանի ձևաչափերով: Ուսանողները մասնակցում են դասավանդման որակի գնահատմանը, կրթական ծրագրերի վերաբերյալ հարցումներին, ուսանողական գոհունակության ուսումնասիրություններին և առանձին դեպքերում հարցաթերթերի վերանայմանը: Դասախոսական կազմը ներգրավված է ամբիոնների, ինստիտուտների գիտական խորհուրդների, կրթական ծրագրերի մշակման և վերանայման, ինչպես նաև ուսումնամեթոդական աշխատանքների իրականացման գործընթացներում:

Գործատուները և արտաքին մասնագետները ներգրավվում են հիմնականում պրակտիկայի կազմակերպման, շրջանավարտների կարողությունների գնահատման, ավարտական աշխատանքների քննարկման կամ մասնագիտական պատրաստվածության վերաբերյալ հետադարձ կապի տրամադրման շրջանակում: Կարիերայի կենտրոնի միջոցով իրականացվում է գործատուների հետ համագործակցություն, ինչը հնարավորություն է տալիս բուհին որոշակի տեղեկատվություն ստանալ մասնագիտական միջավայրի պահանջների վերաբերյալ:

Միաժամանակ շահակիցների ներգրավվածությունը դեռևս ամբողջությամբ համակարգված և որոշումների վրա ազդեցություն ունեցող մեխանիզմի չի վերածվել: Ուսանողների մասնակցությունը հիմնականում արտահայտվում է հարցումների և հետադարձ կապի տրամադրման միջոցով, սակայն ամբողջությամբ հստակ չէ, թե նրանց առաջարկները ինչպես են վերլուծվում, ինչ մարմիններում են քննարկվում և ինչ փոփոխությունների են հանգեցնում կրթական ծրագրերում, դասավանդման մեթոդներում կամ որակի ապահովման ընթացակարգերում:

Հստակ չէ նաև շահակիցների հետադարձ կապի հավաքագրման պարբերականությունը: Փաստաթղթերում ամբողջությամբ չի երևում՝ ուսանողների, դասախոսների, շրջանավարտների, գործատուների և արտաքին գործընկերների կարծիքները որ հաճախականությամբ են հավաքագրվում, ինչ մեթոդաբանությամբ են վերլուծվում և ինչպես են դրանց արդյունքները ներառվում կրթական ծրագրերի ու որակի ապահովման գործընթացների բարելավման մեջ:

Դասախոսների մասնակցությունը որակի ապահովման գործընթացներում ավելի տեսանելի է ակադեմիական մակարդակում, սակայն նրանց կողմից ներկայացվող դիտարկումների և առաջարկների ազդեցությունը կրթական ծրագրերի վերանայման, ռեսուրսների պլանավորման կամ ինստիտուցիոնալ բարելավումների վրա ամբողջությամբ փաստաթղթավորված չէ:

10.4 Որակի ներքին ապահովման համակարգը պարբերաբար վերանայվում է:

ՌՀՀ-ում առկա են որակի ներքին ապահովման համակարգի առանձին բաղադրիչների վերանայման մեխանիզմներ: Մասնավորապես, վերանայվում են կրթական ծրագրերի մոնիթորինգի, ուսումնական պլանների համաձայնեցման, դասավանդման գնահատման, ուսանողական հարցումների և կրթական գործընթացի վերահսկման հետ կապված որոշ ընթացակարգեր:

Միաժամանակ ներկայացված նյութերում ամբողջությամբ չի երևում, որ որակի ներքին ապահովման համակարգը պարբերաբար վերանայվում է որպես ամբողջական ինստիտուցիոնալ համակարգ: Առկա մեխանիզմները հիմնականում վերաբերում են կրթական ծրագրերի և ուսումնական գործընթացի մոնիթորինգին, մինչդեռ որակի ապահովման համակարգի ընդհանուր արդյունավետության՝ կառուցվածքի, գործառույթների, շահակիցների ներգրավման, տվյալների կիրառման և բարելավման ազդեցության գնահատումը բավարար չափով փաստաթղթավորված չէ:

ՌՀՀ-ն որոշակի բենչմարքինգային աշխատանքներ է իրականացրել՝ դիտարկելով միջազգային կառույցների և եվրոպական համալսարանների փորձը: Սակայն ամբողջությամբ ներկայացված չէ, թե այդ համեմատական ուսումնասիրությունների արդյունքները ինչպես են համակարգված կերպով կիրառվել բուհի որակի ներքին ապահովման ընթացակարգերի, կրթական ծրագրերի վերանայման կամ կառավարման գործընթացների բարելավման մեջ:

10.5 Որակի ապահովման ներքին համակարգն ապահովում է բավարար հիմքեր որակի ապահովման արտաքին գնահատման գործընթացների համար:

ՌՀՀ-ում որակի ապահովման ներքին համակարգը ձևավորում է արտաքին գնահատման գործընթացների համար անհրաժեշտ փաստաթղթային և տեղեկատվական որոշակի հիմք: Բուհը պարբերաբար պատրաստում և ներկայացնում է հաշվետվություններ ՀՀ և ՌԴ համապատասխան պետական մարմիններին, օգտագործում է պաշտոնական թվային հարթակներ և ապահովում է կրթական կազմակերպության վերաբերյալ տեղեկատվության հասանելիությունը պաշտոնական կայքի միջոցով: Սա նպաստում է տվյալների հետազոտությանը և արտաքին գնահատման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի հավաքագրմանը:

Միաժամանակ ՌՀՀ-ի որակի ներքին ապահովման համակարգը արտաքին գնահատման տեսանկյունից առավելապես ուղղված է կարգավորող պահանջների կատարմանը և հաշվետվողականության ապահովմանը: Ներկայացված նյութերում ավելի հստակ երևում է փաստաթղթերի, ընթացակարգերի և տվյալների առկայությունը, քան դրանց վերլուծական օգտագործումը ներքին բարելավման նպատակով: Այսինքն՝ համակարգը բավարար հիմք է տալիս արտաքին համապատասխանության ստուգման համար, սակայն դեռ ամբողջությամբ չի ապացուցում որակի ապահովման հասուն, վերլուծական և զարգացմանը միտված մշակույթը:

Ինքնավերլուծության զեկույցի ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ մի շարք դեպքերում բուհը նկարագրում է գործող ընթացակարգերը, սակայն սահմանափակ է ներկայացնում դրանց արդյունավետության վերլուծությունը, ազդեցությունը և իրականացված բարելավումների արդյունքները: Հավելվածներում առկա տվյալները միշտ չէ, որ համադրվում և վերլուծվում են հիմնական տեքստում, ինչի հետևանքով արտաքին գնահատման համար ներկայացված ապացուցողական բազան երբեմն մնում է նկարագրական, ոչ թե վերլուծական մակարդակում:

10.6 Որակի ապահովման ներքին համակարգն ապահովում է ՄՈՒՀ-ի գործունեության թափանցիկությունը՝ տրամադրելով ՄՈՒՀ-ի գործընթացների որակի մասին տեղեկատվություն՝ ներքին և արտաքին շահակիցների համար:

ՌՀՀ-ում կայքում հասանելի են ինստիտուցիոնալ փաստաթղթեր, կրթական ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվություն, հաշվետվություններ և արտաքին հաշվետվողականության համար անհրաժեշտ այլ նյութեր: Միաժամանակ ներկայացված տեղեկատվությունը հիմնականում կենտրոնացած է փաստաթղթերի հրապարակման և հաշվետվողականության վրա, մինչդեռ որակի ապահովման արդյունքների հաղորդակցումը շահակիցներին դեռևս ամբողջական չէ: Հստակ չի երևում, թե ուսանողները, դասախոսները, գործատուները, շրջանավարտները և այլ շահակիցներ ինչ ձևով են տեղեկացվում կրթական ծրագրերի գնահատման արդյունքների, հայտնաբերված խնդիրների և իրականացված բարելավումների մասին:

Դատողություններ: Դրական է, որ ՌՀՀ-ում որակի ապահովման համակարգը ձևավորվել է երկար ժամանակահատվածում և ունի նորմատիվ, կազմակերպական ու ընթացակարգային հիմքեր: Բուհի երկկարգավորող միջավայրը ՀՀ և ՌԴ պահանջների

համադրումը, որակի ապահովման համակարգից պահանջում է միաժամանակ ապահովել համապատասխանություն, փաստաթղթային կարգավորվածություն և արտաքին գնահատման պատրաստվածություն: Այս առումով ՌՀՀ-ն կարողացել է ձևավորել վերահսկման և համապատասխանության ապահովման գործող համակարգ:

Միաժամանակ ՌՀՀ-ի որակի ապահովման համակարգի հետագա զարգացման հիմնական ուղղությունը պետք է լինի անցումը որակի վերահսկումից դեպի որակի բարելավում: Գործող համակարգում դեռ գերակշռում է նորմատիվ ակտերի, փաստաթղթերի, կրթական ծրագրերի և ընթացակարգերի համապատասխանության ստուգման տրամաբանությունը, մինչդեռ որակի ապահովման ավելի ժամանակակից ընկալումը պահանջում է տվյալների վերլուծություն, խնդիրների բացահայտում, բարելավման գործողությունների պլանավորում և դրանց ազդեցության գնահատում:

Որակի ապահովման համակարգը պետք է ավելի հստակ ընդգրկի բուհի բոլոր հիմնական գործունեության ուղղությունները: Ներկայում առավել տեսանելի է կրթական գործընթացի վերահսկումը, սակայն հետազոտության, միջազգայնացման, ուսանողական աջակցության, կառավարման, վարչարարության և սոցիալական դերակատարության որակի ապահովման մեխանիզմները դեռ նույն չափով զարգացած չեն: Հաշվի առնելով ՌՀՀ-ի հետազոտական համալսարան դառնալու հավակնությունը՝ որակի ապահովման համակարգը չի կարող սահմանափակվել միայն ուսումնական գործընթացի փաստաթղթային վերահսկմամբ:

ՌՀՀ-ի որակի ապահովման կառուցվածքում անհրաժեշտ է հստակեցնել գործառույթների բաշխումը և նվազեցնել հնարավոր կրկնությունները: Եթե տարբեր ստորաբաժանումներ զբաղվում են մոնիթորինգով, աուդիտով, կրթական փաստաթղթերի վերահսկմամբ և տվյալների հավաքագրմամբ, ապա կարևոր է սահմանել՝ ով է վերահսկում, ով է վերլուծում, ով է առաջարկում բարելավում, և ով է հետևում դրա իրականացմանը:

Որակի ապահովման ստորաբաժանումների կարողությունները պետք է զարգանան ոչ միայն վերահսկողական, այլև վերլուծական, մեթոդական և խորհրդատվական ուղղություններով: ՌՀՀ-ին անհրաժեշտ է ուժեղացնել կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքահեն գնահատման, տվյալների վերլուծության, բարելավման գործողությունների նախագծման, շահակիցների հետ աշխատանքի և որակի մշակույթի տարածման կարողությունները: Սա հատկապես կարևոր է, քանի որ բուհը փոխվող համատեքստում է գործում, իսկ այսօրվա պահանջները զգալիորեն ավելի լայն են, քան միայն նորմատիվ համապատասխանության ապահովումը:

Շահակիցների ներգրավումը որակի ապահովման գործընթացներում պետք է դառնա ավելի համակարգված և ազդեցություն ունեցող: Ուսանողների, դասախոսների, գործատուների, շրջանավարտների և արտաքին գործընկերների կարծիքները պետք է ոչ միայն հավաքագրվեն, այլև վերլուծվեն, քննարկվեն պատասխանատու մարմիններում և հանգեցնեն կոնկրետ բարելավումների: Այս պահին ներգրավվածության ազդեցության շղթան ամբողջությամբ տեսանելի չէ, իսկ տվյալների հավաքագրման պարբերականությունն ու կիրառման մեթոդաբանությունը պետք է հստակեցվեն:

ՌՀՀ-ի համար առանցքային է ձևավորել որակի ապահովման ամբողջական տվյալահեն համակարգ: Ինքնավերլուծության և փաստաթղթերի հիման վրա երևում է, որ տվյալներ հավաքագրվում են, սակայն դրանց վերլուծական օգտագործումը դեռ բավարար չափով զարգացած չէ: Որակի ապահովման համակարգը պետք է ցույց տա ոչ միայն ինչ տվյալներ են հավաքագրվել, այլև ինչ է դրանցից պարզվել, ինչ որոշում է կայացվել, ինչ փոփոխություն է իրականացվել և ինչ արդյունք է ստացվել:

Որակի ներքին ապահովման համակարգի պարբերական վերանայումը պետք է իրականացվի ոչ միայն առանձին ընթացակարգերի փոփոխության, այլ ամբողջ համակարգի՝ արդյունավետության գնահատման մակարդակում: Բուհի համար կարևոր է գնահատել արդյոք որակի ապահովման կառուցվածքը, գործառույթները, տվյալները, շահակիցների

ներգրավումը և բարելավման մեխանիզմները իրականում նպաստում են կրթական ծրագրերի, հետազոտության, կառավարման և ծառայությունների որակի բարձրացմանը:

Արտաքին գնահատման գործընթացների համար ՌՀՀ-ն ունի անհրաժեշտ փաստաթղթային և տեղեկատվական հիմք, սակայն արտաքին գնահատման համար պատրաստ լինելը դեռ չի նշանակում ունենալ հասուն ներքին որակի մշակույթ: Հաջորդ փուլում բուհի ինքնավերլուծական կարողությունը պետք է ուժեղանա. զեկույցներում պետք է ավելի շատ տեղ տրվի ոչ թե ընթացակարգերի նկարագրությանը, այլ դրանց արդյունավետության, ազդեցության, բացահայտված խնդիրների և իրականացված բարելավումների վերլուծությանը:

Թափանցիկության տեսանկյունից ՌՀՀ-ի համար կարևոր է անցնել փաստաթղթերի հրապարակումից դեպի որակի արդյունքների հաղորդակցում: Շահակիցները պետք է հասկանան ոչ միայն ինչ կանոնակարգեր կամ ծրագրեր կան, այլ նաև ինչ խնդիրներ են հայտնաբերվել, ինչ բարելավումներ են կատարվել և ինչ արդյունքներ են արձանագրվել: Սա կուժեղացնի որակի ապահովման համակարգի վստահելիությունը և կդարձնի այն ոչ թե փակ վարչական գործընթաց, այլ բուհի զարգացման բաց և մասնակցային գործիք:

Եզրահանգում: Հաշվի առնելով, որ ՌՀՀ-ում ձևավորված են որակի ապահովման քաղաքականություն, ընթացակարգեր, պատասխանատու ստորաբաժանումներ և արտաքին գնահատման գործընթացներին անհրաժեշտ փաստաթղթային հիմքեր՝ փորձագիտական խումբը դրական է գնահատում բուհում որակի ներքին ապահովման համակարգի ձևավորման ինստիտուցիոնալ հիմքերը: Դրական է նաև, որ բուհը գործում է ՀՀ և ՌԴ կարգավորող պահանջների համադրման պայմաններում և կարողացել է ապահովել կրթական գործընթացների նորմատիվ վերահսկման ու արտաքին հաշվետվողականության համար անհրաժեշտ մեխանիզմներ:

Եզրակացություն: Փորձագիտական խումբը ՌՀՀ-ի ինստիտուցիոնալ կարողությունների համապատասխանությունը չափանիշ 10-ի պահանջներին գնահատում է **բավարար:**

ՉԱՓԱՆԻՇ	ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
1. Առաքելություն և նպատակներ	Բավարարում է
2. Կառավարում ու վարչարարություն	Բավարարում է
3. Մասնագիտության կրթական ծրագրեր	Բավարարում է
4. Ուսանողներ	Բավարարում է
5. Պրոֆեսորադասախոսական ուսումնաօժանդակ կազմ	և Բավարարում է
6. Հետազոտություն և զարգացում	Բավարարում է
7. Ենթակառուցվածք և ռեսուրսներ	Բավարարում է
8. Հասարակական պատասխանատվություն	Բավարարում է
9. Արտաքին կապեր և միջազգայնացում	Բավարարում է
10. Որակի ներքին ապահովման համակարգ	Բավարարում է

Սարգիս Ասատրյանց

15.06.2026

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

- 1. Սարգիս Ասատրյանց՝** 2006 թվականին ավարտել է Երևանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտի Կառավարման ֆակուլտետը՝ պետական և մունիցիպալ կառավարման մասնագիտությամբ: 2009 թվականին ստացել է տնտեսագիտության թեկնածուի գիտական աստիճան Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանում: 2021 թվականից մինչ այսօր Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարանի միջազգայնացման և բարեփոխումների գծով պրոռեկտորն է: 2016 թվականից մինչ այսօր Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի Կառավարման ամբիոնի դոցենտ է: Դասավանդում է «Մենեջմենթի հիմունքներ», «Կորպորատիվ կառավարում», «Կոնֆլիկտների կառավարում», «Մենեջմենթի տեսություն» և այլ դասընթացներ: Մասնակցել է բազմաթիվ Erasmus+, Tempus և միջազգային կրթական նախագծերի, վերապատրաստումների ու գիտաժողովների: Հեղինակ և համահեղինակ է մի շարք գիտական հոդվածների, մենագրությունների և ուսումնական ձեռնարկների:
- 2. Մեչիսլավ Սոխա՝** 1969 թվականին ավարտել է Լոձի համալսարանի տնտեսագիտության և սոցիոլոգիայի ֆակուլտետը՝ ստանալով տնտեսագիտության մագիստրոսի աստիճան: 1974 թվականին Վարշավայի համալսարանում ստացել է տնտեսագիտության թեկնածուի, իսկ 2000 թվականին՝ տնտեսագիտության դոկտորի գիտական աստիճան: Ներկայումս Վարշավայի համալսարանի պրոֆեսոր է, դասավանդել է նաև Լեոն Կոզմինսկու ակադեմիայում, Հյուսիսային պետական համալսարանում, Եվրոպական քոլեջում և Պետական կառավարման դպրոցում: Մասնագիտացած է աշխատանքի տնտեսագիտության և մակրոտնտեսագիտության ոլորտներում: 2005-2011 թվականներին եղել է Լեհաստանի բարձրագույն կրթության հավատարմագրման կոմիտեի գլխավոր քարտուղարը, իսկ 2012-2013 թվականներին՝ փոխնախագահը: 2014 թվականից Լեհաստանի հավատարմագրման կոմիտեի խորհրդատվական խորհրդի անդամ է, 2017 թվականից Հունգարիայի հավատարմագրման կոմիտեի միջազգային խորհրդատվական խորհրդի անդամ: EQAR, ENQA, ECA և Լեհաստանի հավատարմագրման կոմիտեի վերապատրաստված փորձագետ է, մասնակցել է բազմաթիվ համալսարանների, կրթական ծրագրերի և որակի ապահովման գործակալությունների արտաքին գնահատումների տարբեր երկրներում: Հեղինակ և համահեղինակ է ավելի քան 120 գիտական աշխատանքների և 40-ից ավելի գիտաժողովային զեկույցների:
- 3. Ռուսլան Սմելյանսկի՝** ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր է (1990), պրոֆեսոր (1994), Ռուսաստանի բնական գիտությունների ակադեմիայի անդամ (2001), Ռուսաստանի Դաշնության վաստակավոր գիտնական (2002) և Մոսկվայի պետական համալսարանի պատվավոր պրոֆեսոր (2010): Մոսկվայի պետական համալսարանի Հաշվողական մաթեմատիկայի և կիբեռնետիկայի ֆակուլտետում հեղինակել է մի շարք դասընթացներ և ղեկավարել ավելի քան 20 ասպիրանտական հետազոտություններ: IEEE, ACM և Computer Society կազմակերպությունների անդամ է, ARCCN-ի գործադիր տնօրեն: Հեղինակ է ավելի քան 250 գիտական հրապարակումների՝ ցանցային տեխնոլոգիաների, SDN համակարգերի, տվյալների կենտրոնների և բարձր արտադրողականությամբ հաշվարկների ոլորտներում:

4. **Տաթևիկ Մկրտչյան՝** 2004 թվականին ավարտել է Երևանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտը՝ «Տեսական տնտեսագիտություն» մասնագիտությամբ, իսկ 2007 թվականին ստացել է տնտեսագիտության թեկնածուի գիտական աստիճան: 2008 թվականից աշխատում է Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանում՝ որպես «Տնտեսագիտության տեսության» ամբիոնի դասախոս, ներկայում՝ դոցենտ: 2025 թվականին եղել է «Տնտեսագիտություն» բակալավրի կրթական ծրագրի ղեկավար: Մասնակցել է ՀՊՏՀ «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնի մի շարք ծրագրերի որպես հետազոտող: Անցել է բազմաթիվ վերապատրաստումներ՝ դասավանդման մեթոդաբանության, կրթական ծրագրերի և որակի ապահովման ոլորտներում:
5. **Հրաչյա Ասցատրյան՝** 1998 թվականին ավարտել է Երևանի պետական համալսարանի կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետը՝ ստանալով մաթեմատիկոսի որակավորում: 2001 թվականին ստացել է տեխնիկական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան ՀՀ ԳԱԱ Ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման ինստիտուտում: 2007 թվականից ղեկավարում է Բարձր արտադրողականությամբ հաշվողական համակարգերի լաբորատորիան, իսկ 2017 թվականից ՀՀ ԳԱԱ Ինֆորմատիկայի և ավտոմատացման ինստիտուտի փոխտնօրենն է՝ միջազգային նախագծերի ուղղությամբ: Դասավանդել է Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում և այլ հաստատություններում: Մասնակցել և ղեկավարել է բազմաթիվ միջազգային ծրագրեր՝ Horizon2020, Erasmus+, TEMPUS և այլ նախաձեռնությունների շրջանակներում: IEEE-ի և մի շարք միջազգային գիտական ցանցերի անդամ է: Հեղինակ է բազմաթիվ գիտական հոդվածների և հրապարակումների բարձր արտադրողականությամբ հաշվարկների, գրիդ և ամպային տեխնոլոգիաների ոլորտներում:
6. **Վահե Հովհաննիսյան՝** 2019-2022 թվականներին սովորել է Արարատի տարածաշրջանային պետական քոլեջում՝ «Հաշվապահական հաշվառում և աուդիտ» մասնագիտությամբ: 2022 թվականից սովորում է Երևանի պետական համալսարանի Ինֆորմատիկայի և կիրառական մաթեմատիկայի ֆակուլտետում: Մասնակցել է ՈԱԱԿ «Ուսանողության ձայն» նախագծի ուսանող փորձագետների պատրաստման դասընթացին:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԱՅՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

	06.04.2026	Մեկնա րկ	Ավա րտ	Տևողությու ն
1.	Փորձագետների նախապատրաստական հանդիպում ՈԱԱԿ-ում	08:30	10:30	120 րոպե
2.	Հանդիպում ռեկտորի, պրոռեկտորների, ռեկտորի գլխավոր խորհրդականի հետ	11:20	12:30	70 րոպե
3.	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	12:40	13:30	50 րոպե
4.	Հանդիպում ինստիտուտների ղեկավարների հետ	13:40	14:40	60 րոպե
5.	Հանդիպում գործատուների հետ (10-12 գործատու)	14:55	15:55	60 րոպե
6.	Հանդիպում շրջանավարտների հետ (10-12 շրջանավարտ)	16:10	17:10	60 րոպե
7.	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	17:20	18:20	60 րոպե

	07.04.2026	Մեկնա րկ	Ավա րտ	Տևողությո ւն
1.	Հանդիպում ամբիոնների վարիչների (10-12 ա.վ.) և Կրթական քաղաքականության և կրթության որակի վերահսկման վարչության ղեկավարի հետ	09:30	10:30	60 րոպե
2.	Դասալսումներ	10:40	11:50	70 րոպե
3.	Հանդիպում հիմնական և համատեղությամբ աշխատող պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչների հետ (10-12 դասախոս)	12:00	13:00	60 րոպե
4.	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	13:10	14:10	60 րոպե
5.	Հանդիպում ուսանողների, ՈւԳ-ի և ՈւԽ-ի հետ (10-12 ուսանող)	14:20	15:20	70 րոպե
6.	Ռեսուրսների դիտարկում	15:30	17:00	90 րոպե

7.	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	17:00	18:30	90 րոպե
----	--	-------	-------	---------

	08.04.2026			Մեկ նար կ	Ավ ար տ	Տևողու թյուն
1.	Հանդիպում «Տնտեսագիտո ւթյուն» մասնագիտութ յան կրթական ծրագրի պատասխան ատուի/ ների հետ	Հանդիպում «Անլար հաղորդակցո ւթյուն և սենսորներ» մասնագիտու թյան կրթական ծրագրի պատասխան ատուի/ ների հետ	Հանդիպում «Ինֆորմատի կա և կիրառական մաթեմատիկ ա» մասնագիտո ւթյան կրթական ծրագրի պատասխան ատուի/ ների հետ	09:30	10: 30	60 րոպե
2.	Հանդիպում «Տնտեսագիտո ւթյուն» մասնագիտութ յան կրթական ծրագրի դասախոսներ ի հետ	Հանդիպում «Անլար հաղորդակցո ւթյուն և սենսորներ» մասնագիտու թյան կրթական ծրագրի դասախոսնե րի հետ	Հանդիպում «Ինֆորմատի կա և կիրառական մաթեմատիկ ա» մասնագիտո ւթյան կրթական ծրագրի դասախոսնե րի հետ	10:45	11: 45	60 րոպե
3.	Հանդիպում «Տնտեսագիտո ւթյուն» մասնագիտութ յան ուսանողների հետ	Հանդիպում «Անլար հաղորդակցո ւթյուն և սենսորներ» մասնագիտու թյան	Հանդիպում «Ինֆորմատի կա և կիրառական մաթեմատիկ ա» մասնագիտո ւթյան	12:00	13: 00	60 րոպե

		ուսանողների հետ	ուսանողների հետ			
4.	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ			13:10	14:10	60 րոպե
5.	Հանդիպում ստորաբաժանումների ղեկավարների հետ (Գիտական քարտուղարի գրասենյակ, Ռեկտորի աշխատակազմ, Ռեկտորի խորհրդականներ, Կրթական քաղաքականության և կրթության որակի վերահսկողության վարչություն, Իրավաբանական վարչություն, Ֆինանսական տնօրեն, Ֆինանսական ծրագրավորման և բյուջետավորման վարչության ղեկավար, Մարդկային ռեսուրսների կառավարման վարչություն, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վարչություն, Անվտանգության վարչություն, Ուսումնական գործընթացի աուդիտի ծառայություն, Գիտության վարչություն, Բարձրագույն որակավորման գիտական կադրերի պատրաստման վարչություն, Կարիերայի կենտրոն, Միջազգային կապերի վարչություն, Ուսումնական գործընթացի կազմակերպման վարչություն, Ընդունելության կազմակերպման և դիմորդների հետ աշխատանքի բաժին)			14:20	15:40	80 րոպե
6.	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում			15:50	18:00	130 րոպե

	09.04.2026թ.	Մեկնարկ	Ավարտ	Տևողություն
1.	Հանդիպում Կրթական քաղաքականության և կրթության որակի վերահսկողության վարչության, Ուսումնական գործընթացի կազմակերպման վարչության և Ուսումնական գործընթացի աուդիտի ծառայության աշխատակիցների հետ	09:30	10:30	60 րոպե

2.	Հանդիպում ինքնավերլուծությունն իրականացրած աշխատանքային խմբի հետ	10:40	11:20	40 րոպե
3.	Բաց հանդիպում	11:30	12:00	30 րոպե
4.	Հանդիպում փորձագիտական խմբի կողմից ընտրված կազմի հետ	12:00	12:40	40 րոպե
5.	Ընդմիջում, փորձագիտական խմբի քննարկումներ	12:40	13:40	60 րոպե
6.	Փաստաթղթերի ուսումնասիրություն և փորձագիտական խմբի փակ հանդիպում	13:50	17:20	220 րոպե
7.	Հանդիպում ՌՀՀ ռեկտորի և ղեկավար անձնակազմի հետ, այցի ամփոփում	17:30	18:00	30 րոպե

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՑԱՆԿ

N	Փաստաթղթի անվանում	Չափանիշ
1.	Ինստիտուտի, ամբիոնների և ստորաբաժանումների տարեկան գործողությունների ծրագիր	2
2.	Ամբիոնների և ինստիտուտների խորհուրդների նիստերի արձանագրություններ	2
3.	Կատարված աշխատանքների տարեկան հաշվետվություններ	2
4.	Վարչական աշխատակիցների պաշտոնների անձնագրեր	2
5.	Մակրո և միկրո էկոնոմիկայի բակալավրիատի ՄԿԾ-ի անհատական ուսումնական պլան	3
6.	Մակրո և միկրո էկոնոմիկայի առարկաների նկարագրեր մագիստրատուրայից	3
7.	Այլ ինստիտուտների կրթական ծրագրեր	3
8.	Բոլոր ինստիտուտների մասով մագիստրոսական թեզերի օրինակներ	3
9.	«Տնտեսագիտություն» մասնագիտության դասախոսների կողմից ուսանողներին տրված առաջադրանքների ստուգված արդյունքներ	3
10.	Շրջանավարտների հետազոծի տվյալներ (վերջին 3 տարիներ)	4
11.	ՈւԽ և ՈւԳ նիստերի արձանագրություններ և աշխատանքային պլաններ (վերջին 3 տարիներ)	4
12.	Դասախոսների դասալսումների մատյան	5
13.	Վերջին երեք տարիների վերապատրաստման մասնակցած մասնագետներ, թեմաներ և ժամկետներ	5
14.	Վերապատրաստման պլան	5

15.	Ամբիոնների կողմից իրականացվող դասալսումների պլաններ	5
16.	Դասախոսների հեռացումների թիվ	5
17.	Դասախոսների ռեզերվ	5
18.	ՀՀ Գիտության կոմիտեի կողմից տրված գրանտների թիվ ըստ ինստիտուտների	6
19.	Ըստ ամբիոնների ավագ գիտաշխատողներ	6
20.	Բյուջեի բացվածք	7
21.	Դասավանդման որակի վերաբերյալ հարցումների արդյունքները, դրանց վերլուծությունը և որոշումները	10
22.	Ուսանողական հարցումներ և վերլուծություններ (վերջին 3 տարիներ)	10

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 4. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՎԱԾ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐ

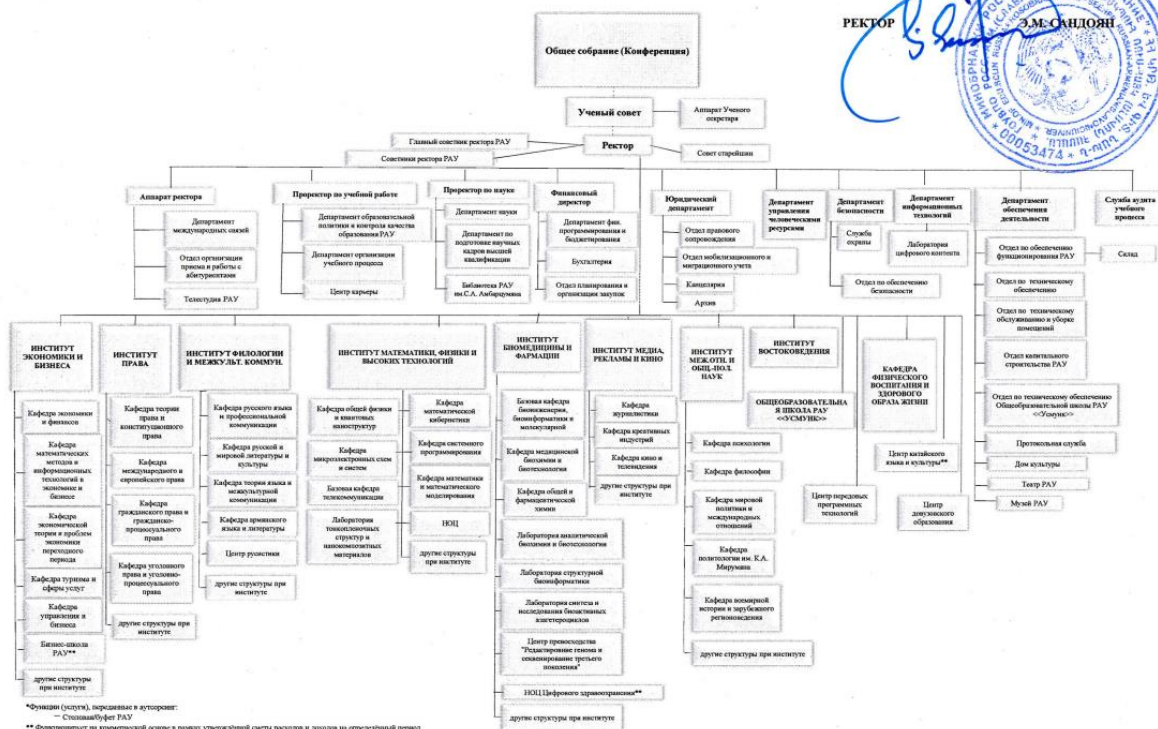
- Լսարաններ
- Համակարգչային սրահներ
- Գրադարան
- Ընթերցասրահ
- Թանգարան
- Մարզադահլիճ
- Մարզադաշտ
- Նիստերի դահլիճներ
- Լաբորատորիաներ
- Բուժկետ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 5. ՄՈՒՀ-Ի ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

УТВЕРЖДЕНО
ПОСТАНОВЛЕНИЕМ УЧЕНОГО СОВЕТА РАЗУ
№ 488 от «21» ноября 2025г.

PEKTOP

Э.М. САНДОН

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 6. ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ՄԿԾ - Մասնագիտական կրթական ծրագրեր

ՄՈւՀ - Մասնագիտական ուսումնական հաստատություն

ՈԱ - Որակի ապահովում

ՈԱՇ - Որակավորումների ազգային շրջանակ

ՈՈՇ - Որակավորումների ոլորտային շրջանակ

ՊԴԿ - Պրոֆեսորադասախոսական կազմ

ՌԾ - Ռազմավարական ծրագիր

ՈւԳԸ - Ուսանողական գիտական ընկերություն

ՈւԽ - Ուսանողական խորհուրդ

ՈւՕ կազմ- Ուսումնաօժանդակ կազմ